

URMI

2019-20

***“Everything you can
imagine is real.”***

- Pablo Picasso

**MARATHWADA MITRA MANDAL'S
COLLEGE OF COMMERCE**
Affiliated to Savitribai Phule Pune University

Executive Committee

Shri. Shivajirao D. Ganage
President

Prin. Bhausaheb G Jadhav
Exec. President

Dr. Madhavrao V. Suryawanshi
Vice President

Dr. Sampatrao D. Jadhav
Vice President

Dr. Nagnath V. Biradar
Dy. Exec. President

Shri. Kishor H. Mungale
Secretary

Shri. Annasaheb S. Pawar
Treasurer

Shri. Nivrutti T. Kitekar
Joint Secretary

Shri. Sanjay S. Garge
Joint Secretary

Dr. Vishvas S. Patil
Member

Dr. Sakharam S. Gavhane
Member

Prin. Dwarkadas S. Bhandari
Member

Shri. Sanjay S. Suryawanshi
Member

Shri. Tej P. Niwalikar
Member

Shri. Jitendra M. Pawar
Member

Our Source of Inspiration
Founder President
Late Hon. Shankarraoji Chavan

Our Patron
Late Hon. Vilasraoji Deshmukh

Our Patron
Shri. Shivajirao D. Ganage
(President)

Founder Principal and
Executive President
Principal Bhausaheb G. Jadhav

Contents

विसरलास तू	अनुजा मनोहर पाटील	3
थोडं थांबशील का रं	चेतन दिगंबर म्हमाणे	3
बाबा	अनुजा अनुटंगी	4
स्वप्नं	अनुजा अनुटंगी	4
नियती	अनुजा अनुटंगी	4
काळोखातल्या सावल्या	तन्वी बालिगा	6
...आणि मला खूपच समर्पक उत्तर मिळालं	संदेश संजय थोरवे	7
कोरोना	अश्विनी किटेकर	8
कोरोना : एक भीषण महामारी	रोहिनी शर्मा	9
हिंदी और प्रादेशिक भाषाएँ	स्वप्नाली का. राजमाने	10
21 वी सदी का भारत	पारूल विवेक मौर्य	11
कोरोना आतंक	पारूल विवेक मौर्य	11
बेटी बचाओ, बेटी पढ़ाओ	आकांक्षा हजारे	12
वृद्धावास	प्रसाद हनुमंत माकम	22
व्हायरस	दिव्येश लोधा	24
कोरोना (ना डरो ना)	चारुशिला निगुडकर	5
कोरोना : भारतासाठी एक संधी	योगेश कारंडे	8
“जपुया नैसर्गिक धनाला, सावरूया प्रत्येक क्षणाला	शुभांगी मठे	9
धामापूरचं तळं	प्रा. संतोष शेणई	12
मीच तुमची वहिदा!	महिमा ठोंबरे	13
शिवभक्त	राकेश नेवसे	20
शोधात स्वतःच्या	पूजा सोनावणे	20
Data Security	Vishakha N. Wagh	29
Man's Search for Meaning	Shubhangi Chawdhary	23
Yoga : Full Mind to Mindfulness	Dr. Preeti Garbhe	25
Negative thinking and how to overcome it	Renuka Talwar	27
Chanakya Vs The Modern Parent	Dr. Swapna S. Kolhatkar	29

Annual Report : 2019-2020

Senior Commerce	Dr. Sunita Pokharna.....	31
BBA(CA) and BSc(CS) Department	Dr. S. M. Anapat.....	48
BBA/ BBA-IB Department	Dr. Ashwini Kulkarni.....	61
Department of Mass Communication and Journalism	Santosh Shenai	68
National Service Scheme	Sushil Gangane	71
Central Library	Mr. Manohar V Gohane.....	76
Junior College of Commerce.....	Mr. S. M. Tamboli.....	79
Junior College of Science	Mrs. Asha Desai.....	83
कनिष्ठ महाविद्यालय व्होकेशनल विंग	श्री. रमेश मा. पंडित.....	86

Annual Report : 2020-2021

Senior Commerce	Dr. Sunita Pokharna.....	31
BBA(CA) and BSc(CS) Department	Dr. S. M. Anapat.....	48
BBA/ BBA-IB Department	Dr. Ashwini Kulkarni.....	61
Department of Mass Communication and Journalism	Santosh Shenai	68
National Service Scheme	Sushil Gangane	71
Central Library	Mr. Manohar V Gohane.....	76
Junior College of Commerce.....	Mr. S. M. Tamboli.....	79
Junior College of Science	Mrs. Asha Desai.....	83
कनिष्ठ महाविद्यालय व्होकेशनल विंग	श्री. रमेश मा. पंडित.....	86

विसरलास तू...

शब्द फिरवून फिरवून..
मृगजळचा भास निर्माण करण्यात
तू यशस्वी झालास खरा..
पण वाळवंटात तहानलेला मुसाफिर
नेहमी वास्तवाच्या शोधात असतो..
हे तू विसरलास..

वादळाचं चक्रव्यूह तूच निर्माण केलं ना..
पण सह्याद्री सारख्या तटस्थ मनाला
साधं हलवताही आलं नाही तुला..
कदाचित सह्याद्रीचा इतिहास वाचणं
तू विसरलास...

द्वेषाच्या अग्नीत ज्वलंत पेटून उठलास ना तू..
किती तो अट्टहास तुझा, मला जाळण्याचा..
पण द्वेषाच्या अग्नीत मला जाळणारा तू...

मला स्पर्श
करताच
स्वतःचं
अस्तित्व
गमावून बसलास..
कदाचित, नदी मी वाहणारी शोधात प्रेम सागराच्या..
हेच तू विसरलास...

- अनुजा मनोहर पाटील

थोडं थांबशील का रं...

अरे सगळ्यांनी तर थट्टा लावलीच होती,
आणि आता तू पण त्यातच बघ्याची भूमिका घेतोय..

तूच जर माझी साथ सोडली तर म्या जगायचं तरी कसं
आधीचं या महामारीनं लेकरा बाळागत
सांभाळलेल्या

माझ्या पिकाला कवडीमोलाचा भाव
मिळतोय..

आरं त्या भावात माझ्यावरती असणार
कर्जाचं वझ पण निघायचं नाय बघ..

आणि आता त्यात तुही माझी अशी थट्टा केली
तर म्या जगायचं तरी कसं त्या केविलवाण्या
माझ्या बायका लेकराच्या फाटलेल्या
कपड्यासारख्या चेहऱ्याकडे मला
बघवत नाही रं...

आणि मीच जर रडलो तर ते
ही जगणार नाहीत बघ...

तुझी साथ असेल तरच
म्या खंबीरपणे या
रोगाला तोंड देऊ
शकती रे...

जन्म दिलाय त्या माय - बापान
पण खरा मायबाप तर तूच हाय..
हे वरुण राया थांब ना रे...

जरा माझं पिक तर निघू दे...

हे जर पिक निघालं तर निदान

माझ्या ताटात चटणी भाकर

आणि माझ्या पोराच्या शाळेला पाटी तर मिळेल..

नायतर रानातली ठेकळ खालल्याशिवाय

मी आता जगू शकणार नाही रं...

थांब ना रे वरुण राया माझं पीक तर निघू दे
रं...

एवढे दान माझ्या पदरात देशील का
रं...

ए वरुण राया थांबशील का रं...

एवढे दान माझ्या पदरात
टाकशील का रं...

- चेतन दिगंबर
म्हमाणे

अनुजा अंजुटगीच्या कविता

बाबा

बाबा कुठे गेलात एकदा सांगुन तर जायच
अस या लेकरांना किती दिवस झुलत ठेवायच
लोक विचारतात तुझे बाबा काय करतात
आता तुम्हीच सांगा यांना उत्तर काय द्यायच ॥

काही जण विचारतात बाबा कुठे असतात,
खुप दूर गेलेत पण मनात माझ्या बसतात.
रंगीत स्वप्न दाखवून गेलात तरी कुठे,
एकदा सांगा ना मी येईल ना तिथे ॥

नाही भांडणार आम्ही, नाही वेळ वाया घालवणार
स्वप्न तुमची पूर्ण करणे, आता मनात बाळगणार
फक्त एकदा सांगा तुम्ही परत कधी येणार ॥

खूप झाल रडण रडवण आता या परत
मी चिडले तर तुम्हाला पण माहित आहे

खाऊ आणला तरी नाही ऐकणार ॥
तुम्हीच सांगा आता रडू तरी कस
मन त्रासलय तुम्हाला भेटण्यासाठी
सारख रडत हे अस ॥

मी जिकले तेव्हा तुम्ही असता तरी कुठे,
मी हरले तेव्हा तुम्ही बसता तरी कुठे,
या ना बाबा घ्या ना तुमच्या खुशीत,
या लेकरांना झोपवा एकदा तुमच्या उशीत ॥

कोणाशी बोलू तरी कस कोणाला सांगू तरी कस
आता आपल माणूस जवळ नाही तर रडू तरी कस
दिवस सरत गेला रात्र उजळत गेली
तो दिवस आठवून मन मात्र निजत गेल
आता सांगा तुम्ही जगू तरी कस या मरणाला भिऊ तरी कसं...

स्वप्न

स्वप्न अशी पाहा की, आकाशात उडायला लावतील,
जमिनीवर रेंगायला नाही.
स्वप्न अशी असावी की, पाण्यात पोहायला लावतील,
पाण्यात बुडायला नाही.

स्वप्न अशी पाहा की, पूर्ण करायला रडवतील.
आणि एका हसण्याने स्वतःला सावरतील.
स्वप्न अशी असावी की, पूर्णतः त्यात वाहून नेईल.
अशी नको की, एकाच ठिकाणी अडवतील.

स्वप्न अशी बघा की, जे जगायला शिकवतील,
कारण मरायच आपल्याला असत स्वप्नाला नाही.
स्वप्नांना मारायच नसत, जगवायच असत,
आणि त्यात आपला आनंद शोधुन आयुष्य हसत जगायच असत.

स्वप्न पाहताना स्वतःला सावरायच असत,
मांडलेला पसारा आवरून एक पाउल पुढे टाकायच असत.
स्वप्नाला अडवायच नसत तर घडवायच असत.
कारण मुर्तीला आकार देण्याच काम मुर्तीकाराच करत असतो.

नियती

हात तुझा सोडून एकटीच पळावं वाटलं
एकटीच्याच विश्वात जगावं वाटलं
नकळत तुझ्यापासून लांब जावं वाटलं
पण नियतीने पुन्हा तुला सोबत आणलं॥

तुझ्या शब्दांना विसरून जावं वाटलं
तुझ्या आठवणीपासून लांबच रहावस वाटलं
नकळत माझ्या विश्वात हरवावस वाटलं
पण नियतीने पुन्हा तुला सोबत आणलं॥

खेळ हा तुझा मी पाहत होते
पाणवलेल्या डोळ्यांनी मी तुझ्याशी बोलत होते,
नकळत मीच तुला शरण जात होते,
म्हणूनच कदाचित नियतीने पुन्हा तुला सोबत आणले॥

नियतीच्या मनात काय असत माहित नाही
म्हणूनच ते आपल्याशी खेळत असतं,
अबोल्यात गोडवा आणत असतं
आणि एकदाच सगळ्याचा शेवट करत असतं॥

कोरोना (ना डरो ना)

चारुशिला निगुडकर

ची नमधील वुहान शहरात प्रथम कोरोना विषाणूची लागण झाली आणि हळूहळू या विषाणूने सर्व जगाला आपल्या विळख्यात घेतले. कोरोना विषाणूचा प्रादुर्भाव भारत देशात झाल्यावर भारत सरकारने त्याचा प्रभाव रोखण्यासाठी संचारबंदीचा निर्णय घेतला. कारण या विषाणूचा संसर्ग रोखण्यासाठी अजून तरी कुठलेच औषध तयार झालेले नाही. कोरोना विषाणूचा प्रभाव रोखण्यासाठी आपण सध्या तरी खालील उपाय करूच शकतो आणि ते म्हणजे :

१. हात साबणाने वारंवार धुणे.
 २. खोकताना आणि शिंकताना रुमाल वापरणे.
 ३. हात न धुता डोळे, नाक ,तोंड यांना हात न लावणे.
 ४. एकमेकांमध्ये ठराविक अंतर ठेवणे.
- आणि सगळ्यात महत्वाचे म्हणजे गर्दी टाळणे.

गर्दी टाळण्यासाठी भारत सरकारने संचारबंदीचा निर्णय घेतला आणि त्याच्यामुळे सगळेच कामकाज ठप्प झाले. याचा

परिणाम म्हणजे आगामी काळात आर्थिक मंदीचा फटका सगळ्या जगाला बसू शकतो. पण याचा दुसरा परिणाम असा पण दिसू लागला की शहरातील प्रदूषण कमी झाले आणि त्यामुळे हवेतील प्रदूषणही कमी झाले. प्रदूषण कमी झाल्यामुळे हवेतील ऑक्सिजनच्या प्रमाणात वाढ होऊन शुद्ध हवा मिळू लागली. कंपन्या बंद झाल्यामुळे नदीच्या प्रदूषणात देखील घट झाली. कुटुंबातील सर्व सदस्य एकत्र आले, त्यांच्यात संवाद सुरू झाला. टीव्ही आणि मोबाईल पाहून कंटाळलेल्या आबालवृद्धांनी घरातच बैठे खेळ (कॅरम, लूडो, बुद्धिबळ, पत्ते, सागरगोट्या, इत्यादी) खेळण्यास सुरुवात केली तर खेळाडू आणि व्यायामप्रेमी नागरिकांनी घरातच व्यायाम चालू ठेवण्यावर भर दिला. या कालावधीमध्ये आपल्याला आपला छंद झोपासण्यासाठी वेळ मिळाला. ज्यांना आपल्याला वेळ देता येत नव्हता त्यांना आपल्याला वेळ देता आला. अजून एक अशी गोष्ट दिसून आली की माणसे घरात आणि प्राणी रस्त्यावर मुक्त संचार करू लागले.

पण शेवटी असेच म्हणता येईल की मानवाने आपल्या बुद्धीच्या जोरावर कितीही प्रयत्न करून निसर्गावर मात करण्याचा प्रयत्न केला तरी तो कधीही निसर्गाच्या पुढे जाऊ शकणार नाही. कारण डोळ्यांना न दिसणारा विषाणू संपूर्ण मानव जातीला नष्ट करण्याचे सामर्थ्य ठेवतो.

काळोखातल्या सावल्या

तन्वी बालिगा

आपल्या हातात रोज सकाळी उठल्यावर एक गोष्ट असते. त्या गोष्टीने वेड लागलय आपल्याला. अगदी लहान मुलांपासून ते वयोवृद्ध इथपर्यंत प्रत्येकाच्या हातात एकच गोष्ट असते ती म्हणजे मोबाईल! हा आता मोबाईल म्हणजे सगळंच मिळत नाही, अगदी औषधांपासून ते कपड्यांपर्यंत ते सुद्धा घरपोच! कुठं कुठं जायची गरज नाही. एक बटण दाबल की सगळं हातात. जग हातात आल्यासारखं वाटतं जणू! भूक लागली, बरं नाहीये किंवा काहीही दुसरं काम असो सगळंच त्या मोबाईलने सोप करून ठेवलंय.

मोबाईल मध्ये ही एक काळोख लपलाय फक्त त्या काळोखात आपण हरवून जायचं की नाही हे आपल्या प्रत्येकावर असत. आपल्या फोन मध्ये आपल्या खासगी माहिती पासून ते महत्वाच्या कागदपत्रांसह सगळंच असतं आणि आपण ठेवतो ही कारण ते सोप पडत. अगदी त्यात बँक खात्याच्या पासवर्ड पासून ते एटीएम पिन पर्यंत

सगळं असतं. साधा विचार करा समजा हा फोन चोरीला गेला तर काय होईल? ही सगळी माहिती दुसऱ्यांच्या म्हणजे त्या चोराच्या हाती लागेल.परंतु आपण फोनला आपल्या जीवापेक्षा जास्त जपतो.

आधीच्या काळात लहान मुलांना मैदानी खेळ माहिती असायचे आणि ते खेळायचे पण आजकालची लहान मुलं फोन

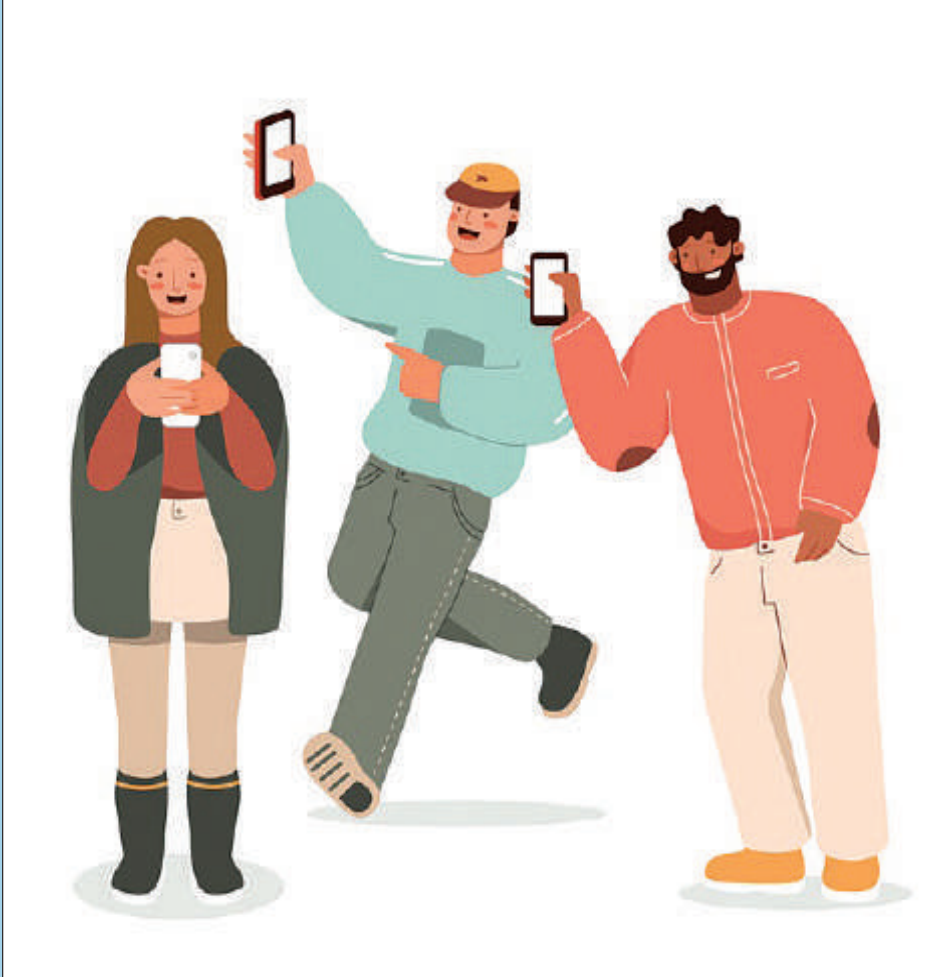
दिल्याशिवाय जेवत सुद्धा नाहीत. कदाचित ही सवय त्यांना त्यांच्या पालकांकडून लागत असावी किंवा पालकच लहान मुलांची किटकित नको म्हणून फोन देत असतील. त्यांच्या या एका गोष्टीमुळे त्या मुलांचं किती नुकसान होत असेल याचा विचार त्याच पालकांनी केला पाहिजे. मुलं रडल की फोन घे, काही हट्ट करायला लागलं की फोन घे, कुठे बाहेर जायचं म्हटलं तरी त्याच्या हातात फोनच असतो. ज्या वयात त्याने नव-नवीन गोष्टी शिकायला पाहिजेत त्याच वयात हा डब्बा त्याच्याकडे जातो मग त्याची बुद्धी कशी विकसित होईल?

आजकाल मित्र मैत्रिणी भेटले की एकमेकांशी बोलायचं लांब राहिला बघत पण नाहीत. प्रत्येक जण फोन मध्येच डोकावलेला दिसतो. सोशल मीडिया मुळे तर जगाच्या कोणत्याही

कानाकोपऱ्यातून माणसांशी संपर्क साधता येतो. आपल्याला हवी ती माहिती मिळते.या फोनचे फायदे ही तितकेच आहेत आणि तोटे सुद्धा. या फोनने जगाला जवळ आणलं खर पण कदाचित माणसांना लांब केला.

समोरा-समोरा बोलण्यापेक्षा माणसं आता फोन वर बोलणं जास्त आपलंसं करत आहेत.

आधी एकमेकांना मेसेज पाठवायचे,पण आता त्याची जागा व्हॉट्सअप, फेसबुकने घेतली.कॅमेराची जागा पण फोनने घेतली आणि घड्याळची जागा पण फोननेच घेतली.उद्या माणसांची जागा फोनने घेऊ नये म्हणजे मिळवलं. या आभासी जगाची माणसाला जाणीव लवकरच होवो,हीच अपेक्षा.

...आणि मला खूपच समर्पक उत्तर मिळालं

संदेश संजय थोरवे

शनिवारी कॉलेजचे ४ वाजताचे लेक्चर रद्द झाले. पहिल्यांदाच लेक्चरला गॅलरीत निवांत हवेशीर बसलो होतो. लेक्चर रद्द झाल्यामुळे आता काय करावं त्यामुळे तिथेच बसलो. आपलं बसल्या बसल्या सहज व्हाट्स अँप पाहत होतो. तेवढ्यात तिथे बाबा आले आणि म्हणाले, “संदेश लेक्चर संपलय का ?”

मी उत्तर दिलं, “हो संपलय.”

मग बाबा बोलले की, “ते आपल्या जुन्या घराचं विजेचे रिडींग पाठवायचं होतं. मला त्यांचा संदेश आलाय. जर तुम्हाला विजेचे रिडींग येत नसेल तर तुम्ही स्वतः ते रिडींग पाठवा.”

मी बोललो, “माझ्याकडे महावितरणाचे अँप आहे. त्यातून आपण पाठवू. मी ते अँप उघडलं, पण त्यात रिडींगसोबत त्याचा फोटोही हवा होता.”

मग बाबा बोलले, “आपण नाष्टा करून जाऊ.”

थोड्या वेळात आम्ही नाष्टा केला. सव्वा पाचच्या दरम्यान आम्ही दोघं मास्क घालून जुन्या घरी जायला निघालो. बाबा दुचाकी चालवत होते. मी मागे बसलो होतो. खरंतर मी गाडी चालवायला हवी होती, पण बाबांच्या मागे बसण्याचा एक वेगळाच आनंद असतो. पुणे-नाशिक महामार्गावरून चाललो होतो. हवेली हॉटेलसमोर नेहरे काकांच्या वडापावची गाडी होती.

बाबा म्हणाले, “नेहरे काकांशी बोलायचंय का ?”

मी बोललो, “नाही, मी येताना त्यांच्याशी निवांत बोलतो.”

मग आम्ही अगदी ५-६ मिनिटांत जुन्या घरी पोहोचलो. मी विजेचे रिडींग घेऊन आणि फोटो काढून महावितरण अँपमधून पाठवून

दिलं. मग आम्ही पुन्हा घरी यायला निघालो. नेहरे काकांकडे बाबांनी दुचाकी थांबवली.

मग बाबा मला

बोलले, “तुम्ही भोसरीत काम

गप्पा मारा. मला आहे, मी जातो.”

नेहरे काका आणि माझी ओळख एक खूपच विशेष कारणाने झाली होती, ते थोडक्यात सांगतो.

(मी तीन वर्षांपूर्वी नेहरे काकांकडे वडापाव खायला गेलो होतो, वडापाव खूपच चविष्ट होता. तेव्हा आमची ओळख नव्हती. मला त्यांची वडापावची गाडी खूपच वेगळी वाटली, कारण त्यांनी गाडीवर सोलर लावलं होतं. याआधी मी असं कुठेच पाहिलं नव्हतं. तेव्हा मला ते जाणून घेण्याची उत्सुकता लागली. तेव्हा नेहरे काकांनी वडापावची गाडी का टाकली याबद्दल सर्व सांगितलं. हे ऐकल्यावर मी थक्कच झालो. मला ही खूपच प्रेरणादायी कथा वाटली. मग मी याची प्रेरणादायी कथा करण्याचं ठरवलं. सकाळच्या पिंपरी-चिंचवड कार्यालयाचा २८ नोव्हेंबरला २०१७ रोजी २५ वा वर्धापन दिवस होता, नेमकं त्याच दिवशी फोटोसहित पिंपरी-चिंचवडच्या टुडेमध्ये लेख छापून आला आणि मला वर्धापन दिवसानिमित्त प्रथमच ‘सकाळ’ समूहाचे अध्यक्ष प्रतापराव पवार यांना भेटण्याची संधी मिळाली. ते म्हणाले, “लेख छान लिहिलायस.” हे शब्द खूपच प्रेरणा देऊन गेले. इथूनच नेहरे काका आणि माझी ओळख दृढ झाली.)

मग बाबा निघून गेले. मी नेहरे काका आणि काकुंबरोबर गप्पा मारल्या.

मग काका बोलले की, “संदेश वडापाव खा ना.”

मग मी बोललो, “हो काका खातो.”

त्यांनी वडापाव दिला. वडापावच्या चवीत थोडासा बदल झाला होता म्हणजे तो मला अजूनच चविष्ट वाटला. वडापाव खालला आणि हात धुवून पाणी प्यायलो. खिशात हात टाकला. मग माझ्या लक्षात आलं की, मी पाकिटच आणलं नाही.

मग ऑनलाईन पेमेंटसाठी काकांना विचारलं की, “या क्यू आर कोडवर पैसे पाठवतो.”

काका लगेच बोलले, “संदेश पैसे देऊ नकोस.”

मग मी काकांना विचारलं, “का ओ काका ?”

काकांनी खूपच छान उत्तर दिलं.

काका म्हणाले, “संदेश आम्ही तुला वडापाव खायला बोलावल आहे, त्यामुळे त्याचे पैसे देऊ नकोस. पण जेव्हा तू वडापाव खायला येशील तेव्हा त्याचे पैसे दे.”

मला हे उत्तर खूपच समर्पक वाटलं. यातून मला धडा मिळाला की, जीवनात ‘मी’पणापेक्षा ‘आम्ही’पणा नेहमी जागृत ठेवा. मग मी त्यांचा निरोप घेऊन तेथून निघून गेलो.

कोरोना : भारतासाठी एक संधी

योगेश कारंडे

आज आपल्या सगळ्यांना माहित आहे, कोव्हिड १९ या महामारीने आख्या जगामध्ये थैमान घातले आहे. या महामारीने आतापर्यंत जगामध्ये २४ लाखांपेक्षा जास्त लोकांना संक्रमित केले आहे आणि एक लाख साठ हजारांपेक्षा जास्त लोकांचा यामुळे मृत्यू झाला आहे. त्याचबरोबर सहा लाखांपेक्षा अधिक लोक बरे होऊन घरी परतले आहे. आज जगातील जवळपास ४०० कोटी लोकसंख्या घरात बसून आहे. भारतामधील सर्व उद्योगधंदे, दळणवळण, शिक्षणसंस्था, विमानसेवा आज पूर्णपणे बंद आहे. या सर्वांचा प्रचंड तोटा भारताला सहन करावा लागत आहे. भारतासोबतच जगातल्या बऱ्याच देशांना हा आर्थिक तोटा सहन करावा लागत आहे.

आज जगातल्या प्रत्येक देशाला असं वाटतंय की, या महामारीचा प्रसार होण्याला प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष चीन हा देश जबाबदार आहे. त्यांच्यावर असाही आरोप आहे की चीनने महामारीबाबत जगाला अंधारात ठेवून आख्या जगला फसवलं आहे आणि त्याचेच परिणाम आज अन्य देश सहन करत आहे.

वरील सर्व गोष्टींचा परिणाम असा होत आहे की जगातील बहुतांश देशांचा चीनवरील विश्वास कमी होत आहे. मला वाटते की ही गोष्ट भारतासाठी चांगली आहे. जगातील बहुतांश देश चीनमधून

आपले उद्योगधंदे इतरत्र हलवण्याच्या विचारात आहे आणि याची सुरवात झाली आहे. जपान या देशाने तर उद्योजकांना आर्थिक मदत देण्याचा निर्णय घेतला आहे. आज अमेरिका, ब्रिटन, फ्रान्स, जपान असे अनेक देश चीनला प्रश्न विचारत आहे आणि ते चीनवर नाराज पण आहेत.

जर एखाद्या देशाला गुंतवणूक करायची असेल तर साहजिकच त्यांना मनुष्यबळाची अत्यंत आवश्यकता असते आणि भारतामध्ये सुदैवाने मुबलक प्रमाणात मनुष्यबळ आहे. विशेष म्हणजे भारतात श्रमिक (लेबर) खर्चही कमी आहे आणि याचा फायदा नक्कीच गुंतवणूक करणाऱ्या देशाला निश्चितच होईल. जर एखादा देश भारतात गुंतवणूक करण्यास तयार असेल तर भारत त्याचे स्वागतच करेल. यामधून बऱ्याच प्रमाणात रोजगार निर्मिती होईल आणि भारताचे बरेच प्रश्न सुटू शकतात. विशेष म्हणजे यामुळे भारताची अर्थव्यवस्था आणखी मजबूत होईल. सुदैवाने आज भारतामध्ये बहुमतांचे सरकार आहे. त्यामुळे मला असं वाटतं की गुंतवणूक करणाऱ्या देशाला कोणत्याही प्रकारची अडचण येणार नाही.

कोरोनापासून उद्धवलेल्या महामारीमुळे जो काही वाईट काळ आज आला आहे तो आज ना उद्या जाणारच आहे. मला असे वाटते की येणारा काळ हा भारतासाठी एक चांगली संधी घेऊन येत आहे आणि त्या संधीचे आपल्याला सोनं करायचं आहे.

कोरोना

बाहेर कोणीच नाही जायचं
सॅनिटायझरने हात धुवायचे
गुपचूप घरात बसायचं
घरात बसून खाऊ खायचा...

बातम्या बघून टेन्शन वाढवायचं
झोप येत नाही म्हणून रात्री तळमळायचं
खोकला आला की घाबरून जायचं
नाही आला तर निर्धास्त व्हायचं...

पाय मोकळे करायला बाहेर जायचं
पोलीस काकांचा मार खाऊन यायचं
आपण सारे करतो घरात टाईमपास

पोलीस काका मात्र करतायत ड्युटी चोवीस तास...
सर्व डॉक्टर करतायत प्रयत्न
कोरोनावर करायला मात
आपण सगळे घरातच राहून
देऊया त्यांना साथ...

हजारो माणसे गेली तरी
कोरोना काही जात नाही
या चीनमधून आलेल्या कोरोनाला
माणसाची दया कशी येत नाही...

- अश्विनी किटेकर

“जपुया नैसर्गिक धनाला, सावरूया प्रत्येक क्षणाला..!”

शुभांगी मठे

आपली पृथ्वी निसर्गाने निर्माण केलेली सर्वात सुंदर कलाकृती. कशाची कमी होती इकडे..पाणी, वारा, हिरवळ आणि शांतता आहे. माणसाचं आगमन या पंचमहाभूतांचे निर्गमन ठरले. आणि मग माणसानेच या धरेचा ताबा घेतला. माणसांची संख्या वाढली तशा गरजाही वाढल्या. गरजांसोबत स्वप्नेही वाढली. याच गरजा भागवताना भुकेल्या आशेने पर्यावरण आपल्याच हक्काचं असल्याचा भास..!

लोकसंख्येचा वाढणारा आलेख आणि नैसर्गिक देणगीचे होणारे नुकसान बघून असे वाटते की भूमातेची सहनशीलता संपत चालली आहे. म्हणूनच की काय तिने ठरवलय की मी ही लोकसंख्या वाढू देणार नाही. माझ्या उदरात असणाऱ्या प्रत्येक जीवजंतुला मी नुकसान होऊ देणार नाही. या मानवाला

चांगला धडा शिकवेन. आणि म्हणूनच की काय तिने ‘कोरोना’ नावाच्या विषाणूला जन्म दिला आणि सगळे अनपेक्षित घडायला लागले. सर्व मानव निर्मित व्यापार ठप्प होऊन बसले. प्राणी, पक्षी मुक्त संचार करू लागले आणि माणूस घरात जेरबंद झाला. एका विषाणूने सर्वच उलथापालथ केली.

तसं पाहिले तर ही महामारी साध्या मानवतेला एक चांगलीच शिक्षा आहे. हा विषाणू कायम नक्कीच राहणार नाही पण तो आपल्यासोबत या विश्वातील अर्धी लोकसंख्या घेऊन जाईल. बहुधा ही जगाची अंताकडे वाटचाल असेल.

आपण अनेक उपाययोजना करित आहोत पण निसर्गापुढे कोणीच श्रेष्ठ नाही, हेच खरं..! आपण याला एक अंत न मानता एक धोक्याची घंटा मानली तर कदाचित आपण आपल्या भूमातेला वाचवू शकू.

**पर्यावरणाची किंमत करा,
मानवतेवरचा धोका टाळा,
निसर्गाचा सन्मान करा..!!**

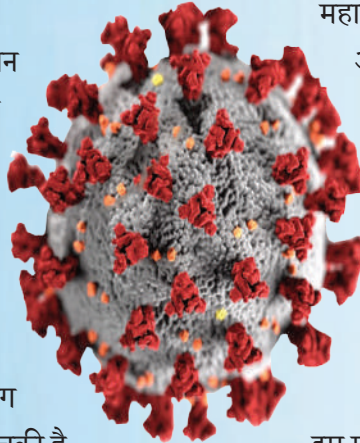
कोरोना : एक भीषण महामारी

रोहिनी शर्मा

कोरोना इस एक वायरस ने पुरी दुनिया को हिला के रख दिया है। कोरोना वायरस का संबंध वायरस के ऐसे परिवार से है जिसका संक्रमण से जुकाम से लेकर सांस लेने में तकलीफ जैसी समस्या हो सकती है।

वायरस का संक्रमण दिसंबर २०१९ में चीन में वुहान में शुरू हुआ था। डब्ल्यूएचओ के मुताबिक बुखार, खांसी, सांस लेने में तकलीफ इसके लक्षण है। अब तक इस वायरस को फैलने से रोकने वाला कोई टीका नहीं बना है। यह वायरस तीव्र गति से पुरे दुनिया में फैल चुका है।

इस वायरस ने अब भारत में भी अपने पैर फैला लिए हैं। अब तक भारत में १३,३८७ लोग कोरोना से संक्रमित हैं और ४३७ लोगों की मौत हो चुकी है। जब की १,७४९ लोग कोरोना से ठीक हो गए हैं। भारत में कोरोना दिन-प-दिन बढ़ते जा रहे हैं। भारत में २,९१६ लोग कोरोना से संक्रमित हैं सिर्फ महाराष्ट्र में और १,५७८ लोग दिल्ली के हैं।

विश्व का सबसे शक्तिशाली देश अमेरिका में अब ६,७५,२४३ लोग संक्रमित हैं और ३४,५६२ लोगों की मौत हो चुकी है। अगर आकड़े देखा जाए तो भारत ने अमेरिका से जल्दी अपनी सतर्कता बरती और सारे सावधानीया बरती।

अगर कोरोना ऐसे ही लोगों को मौत के घाट उतारता रहेगा तो पुरे देश में महामारी फैलने में देर नहीं लगेगी। जैसे इटली में

महामारी फैली है वैसे ही पुरे देश में खाने के लिए

अनाज नहीं रहेगा और लोग भूखे मर जाएंगे। इस

भीषण महामारी से बचने के लिए सिर्फ एक ही

उपाय की सभी अपने-अपने घर में रहें अपनी

भारतीय संस्कृति अपनाए, दुसरो से दुरी बनाए

रखें, केवल अगर कोई जरूरी काम हो तो ही

बाहर जाए, अपने हाथ २० सेकेंड के लिए

साबन से अच्छे से धोए। इंसान तो हर घर में पैदा

होता है। बस इंसानियत कहीं कहीं जन्म लेती है।

इस महामारी में हमें इंसानियत दिखाना है और सरकार

द्वारा सभी नियमों का पालन करना है।

सुरक्षा जीवन का अर्थ है,

सुरक्षा के बीना सब व्यर्थ है।

हिंदी और प्रादेशिक भाषाएँ

स्वप्नाली का. राजमाने

हमारे भारत देश में विभिन्न भाषाएँ बोली जाती हैं। भाषा यह संवाद का और मानव समाज की एक बड़ी उपलब्धि है। भाषा का मुख्य उद्देश्य अपने विचार को दूसरे व्यक्ति तक पहुँचाना है। अगर व्यक्ति को भाषा समझ में आएगी तभी वह कोई भी बात अच्छी तरह से समझ पाएगा। भाषा मुह से निकलने वाली विभिन्न प्रकार की ध्वनियाँ हैं। भाषा केवल बोलने का माध्यम ही नहीं, वह हमें संस्कृति की भी पहचान करवाती है। भाषा से हमें व्यक्ति के प्रांत का भी पता चलता है। प्रत्येक भाषा अपने-अपने क्षेत्र को प्रदर्शित करती है।

हमारे भारत देश की राष्ट्रभाषा हिंदी है। हिंदी भाषा के भी अनेक रूप हैं। जैसे की; राजभाषा, राष्ट्रभाषा, प्रादेशिक भाषा, संपर्क भाषा और अंतरराष्ट्रीय भाषा। राजभाषा से तात्पर्य सरकारी राजकाल के लिए उपयोग में आने वाली भाषा से है। राष्ट्रभाषा वह

भाषा है जिसका प्रयोग पूरा राष्ट्र करता है। राष्ट्रभाषा का मतलब है कि जिस भाषा को राष्ट्र के लोग ज्यादा से ज्यादा उपयोग में लेते हैं। अर्थात् ज्यादा से ज्यादा बोल, लिखे उसे ही राष्ट्रभाषा कहा जाता है। राष्ट्रभाषा का उपयोग सार्वजनिक तौर पर होता है।

राष्ट्रभाषा में लोकप्रियता, सरलता, सुगमता, सुलभता, स्पष्टता आदि के गुण देखने को मिलते हैं। राष्ट्रभाषा अपने ही देश की कोई भाषा हो सकती है। जैसे की, हमारे भारत देश की हिंदी यह राष्ट्रभाषा है। राष्ट्रभाषा में विदेशी भाषा की कोई भूमिका नहीं होती है। किसी भी देश की राज्यभाषा, राजभाषा और संपर्क भाषा उस

देश की राष्ट्रभाषा हो सकती है। महात्मा गांधी जी ने राष्ट्रभाषा की प्रमुखता को बताते हुए कहा है कि, “राष्ट्रभाषा के बिना राष्ट्र गुंगा है।” हमारे देश में भी हर क्षेत्र में विभिन्न भाषाएँ बोली जाती हैं। लेकिन उस भिन्न भाषाओं में से हिंदी भाषा को राष्ट्रभाषा के रूप में चुना गया। ऐसे ही किसी भी देश में जब बहुत सारी भाषाएँ होती हैं तो किसी एक भाषा को चुना जाता है जो राष्ट्र का प्रतिनिधित्व करें।

प्रादेशिक भाषा का मतलब किसी प्रदेश की भाषा से है। प्रादेशिक भाषा के लिए एक राज्य होना जरूरी है। लेकिन राष्ट्रभाषा के लिए किसी राज्य या प्रदेश ओला होना जरूरी नहीं है। प्रादेशिक भाषा और राज्यभाषा में कुछ ज्यादा फरक नहीं है। राज्यभाषा को हम प्रादेशिक भाषा के रूप में मान सकते हैं। क्योंकि प्रदेश या प्रांत

शब्द की अपेक्षा राज्य शब्द ज्यादा प्रसिद्ध है।

सिंधी और संस्कृत प्रादेशिक भाषा में नहीं आती हैं क्योंकि इनका अपना प्रदेश नहीं है। हिमाचल प्रदेश, हरयाणा, दिल्ली, उत्तरांचल, उत्तर प्रदेश, राजस्थान, मध्य प्रदेश, छत्तीसगढ़, बिहार, झारखंड इन दस राज्यों की भाषा

प्रादेशिक है, यहाँ हिंदी समझी जाती है। इन राज्यों को हिंदी राज्य कहा जाता है। यह सारे क्षेत्र ‘क’ सूची में आते हैं। इससे यह पता चलता है कि हिंदी सबसे ज्यादा बोली जाने वाली प्रादेशिक भाषा है। गुजरात, महाराष्ट्र, पंजाब, चंदीगढ़ यह ‘ख’ सूची में आते हैं और यह अहिंदी भाषी क्षेत्र हैं।

उपयुक्त भाषा के प्रकारों के आधार पर हम यह जान सकते हैं कि लोग अपने विचारों और भावों को भाषा के द्वारा ही प्रदर्शित करते हैं। मनुष्य एक सामाजिक प्राणी है और अपने आपसी विचारों को एक दुसरे तक पहुँचाने के लिए भाषा ही एक मात्र साधन है।

२१ वीं सदी का भारत

वर्तमान में हम इक्कीसवीं सदी में जी रहे हैं। जिस प्रकार उन्नीसवीं सदी को ब्रिटेन का समय कहाँ जाता है, बीसवीं सदी को अमेरिकन सदी कहते हैं, उसी प्रकार इक्कीसवीं सदी भारत की है। इक्कीसवीं सदी को 'इन्डियन सेंचुरी' भी कहाँ जाता है। अर्थात् भारत का समुचित विकास और इसके विकासशील देश से विकसित देश की गिनती में आने वाला समय।

स्वतंत्रता के बाद हमारे देश ने विभिन्न क्षेत्रों में उन्नति की है, जैसे सामाजिक अर्थव्यवस्था में प्रगति, वैज्ञानिक आविष्कार, सांस्कृतिक रूप में समृद्धि शिक्षा के क्षेत्र में विकास, खेती के उन्नत तरीके आदि कई क्षेत्र हैं, जिनमें अब हम आगे बढ़ चुके हैं।

आज हमारे देश में सभी बीमारियों का इलाज उपलब्ध है, उपकरणों का कोई आभाव नहीं। तकनीकी के मामले में भी हम पहले की अपेक्षा कहीं अधिक आगे बढ़ चुके हैं। 'ई-कॉमर्स' द्वारा हम घर बैठे-बैठे अपना सामान कम्प्यूटर पर खरीद सकते हैं और बेच भी सकते हैं, यह इक्कीसवीं सदी की ही देन है। ऑटो-मोबाइल क्षेत्र में हम अब तक वांछित

उन्नति नहीं कर पाए हैं, हालाँकि प्रयास जारी है। भारत कृषिप्रधान देश है। आज हमारे देश में किसानों के लिए सभी आधुनिक साधन मौजूद हैं, जिस कारण २१ वीं सदी के भारत देश का उत्पादन कई गुना बढ़ा है। इस स्थिति को पाने में देश में चलाई गई 'हरित क्रांति' का बहुत बड़ा योगदान है।

रक्षा उपकरणों के क्षेत्र में आज हम तेजी से बढ़ रहे हैं। यही कारण है कि आज हम विश्व की प्रथम सात शक्तियों में स्थान रखते हैं। भारत में शिक्षा का स्तर भी सुधरा है।

इक्कीसवीं सदी का भारत जहाँ इन क्षेत्रों में उन्नति प्राप्त कर रहा है, वही कुछ क्षेत्र ऐसे भी हैं, जिनकी परिस्थितियों में सुधार की आवश्यकता है। जैसे बेरोजगारी की समस्या से यदी छुटकारा पा ले तो कई समस्याएँ स्वयं ही समाप्त हो जाएंगी। दुसरी सबसे बड़ी और प्रमुख समस्या है बढ़ती जनसंख्या की। जनसंख्या के कारण सुविधाओं को बांटना, सरकार के लिए भी मुश्किल है। इस सब के पश्चात भी आज भारत अन्य देशों के बीच महत्वपूर्ण स्थान रखती है।

इस प्रकार इक्कीसवीं सदी के भारत का भविष्य बहुत ही स्वर्णिम है।

*Map is not standard

कोरोना आतंक

अब डर लगता है मुझे, दुसरो की छिंक से,
कभी गुलजार इस शहर इस चहचहाते रस्तो से।
चारो ओर बस कहर ही कहर है,
आज इस शहर में एक विषाणू का डर है।

आज एक विषाणू के संक्रमण ने
हमे गहरी बात समझाई है,
हाथ मिलाना छोड़ आज हमने
अपनी भारतीय संस्कृति अपनाई है।

हर समस्या को देखने का एक नजरईया होता है,
की शहर महज आधुनिकता का दरिया होता है,

एक सबक यह विषाणू रोज दे रहा है,
की मन फिर अब गाव लौटने को कह रहा है।

पर... भागने से समस्याएँ कहा मिटती हैं,
मन में भय हो, तो रात कहा कटती है।
हिम्मत बांध लडना है, हमे इस महामारी से,
कोरोना मुक्त भारत बनाना है सावधानी से।

आईए संगठीत होकर, स्वच्छता अपनाए
जागरूक रहकर, कोरोना भगाए।

- पारूल विवेक मौर्य

बेटी बचाओ, बेटी पढ़ाओ

आकांक्षा हजारे

“यत्र नार्यस्तु पुजयन्ते रमन्ते तत्र देवता”

अर्थात् जहाँ नारियों को सन्मान दिया जाता है वहाँ साक्षात देवता निवास करते हैं। आपकी और मेरी कही हुई बात नहीं, ये तो एक श्रेष्ठ वाक्य है। फिर भी इस सत्य का पालन कोई भी नहीं करता। इस बात पर विचार करें तो मुझे एक तरफ यह जानकर बड़ी खुशी होती है कि नारी सशक्तीकरण, लाडली योजना, बेटी बचाओ, बेटी पढ़ाओ आदि योजनाएं हमारे समाज की महिलाओं को उनके अधिकार दिलाने के लिए कार्यरत हैं तो दूसरी तरफ यह सोचकर मुझे काफी दुःख होता है कि भारत जैसे देश में ऐसे भी लोग हैं जिन्हें यह बताने की जरूरत है कि नारियों को भी उनका अधिकार मिलना चाहिए।

उन लोगों को यह साधारण सी बात क्यों समझ में नहीं आती कि उनके जीवन में क्या महत्व है। आज के इस विकसनशील देश में जहाँ मंगलान की सफलता पर पुरा विश्व भारत को शुभकामनाएं दे रहा है। उसी समय एक सवाल उठता है कि क्या

भारत केवल तकनीकी क्षेत्र में आगे बढ़ रहा है? क्या नारियों के प्रति सोच विचार की मानसिकता में प्रगति शिथिल पड़ी हुई है? कन्या भ्रूण हत्या को देखकर हमारी आँखें नहीं खुलती। किसी भी क्षेत्र में लड़कियाँ ही अव्वल स्थान पर हैं। स्त्रियाँ पुरुषों की तुलना में अधिक मेहनती, धैर्यवान, अहिंसक और ईमानदार होती हैं।

हम दूसरे देशों को देखें तो एक बात समान है। वो देश विकसित हैं मगर साथ ही साथ उनके देश में नारियों को पुरुष के समान अधिकार दिया जाता है। शायद ऐसे ही कुछ कारण हैं जिस वजह से हमारे प्रधानमंत्री बेटी बचाओ, बेटी पढ़ाओ अभियान की शुरुआत की है। इस अभियान की हमें बहुत आवश्यकता है। लड़कियाँ अपने माता पिता की और उनके कार्यों की अधिक परवाह करने वाली होती हैं। एक महिला अपने जीवन में माता, पत्नी, बेटी, बहन की भूमिका निभाती है।

इस अभियान के द्वारा कन्या भ्रूण हत्या के विरुद्ध आवाज उठाई गयी है। यह अभियान हमारे घर की बहु-बेटियों पर होने वाले अत्याचार के विरुद्ध एक संघर्ष है।

भारत के प्रत्येक नागरिक ने लड़कियों को समान अधिकार देना चाहिए।

धामापूरचं तळं

आज
हे उद्विग्न पहाड ही अस्वस्थ झाडे
आकाशही कसे मूडस् बदलणारे
झाडापहाडांसारखेच
नि वर्षानुवर्षे
जलाशय मात्र कसे शांत अचल
वर्षानुवर्षे त्याचे मूडस् रेखाटणारे तटस्थपणे
उठलेच कधी तरंग तर यदृच्छेने
एव्ही शांतपणे रोज फुलून येतात कमळे
किती सोशिकपणे जपत असते ते आपले स्त्रीत्व
सृष्टीचे सर्व बदलते विभ्रम शांत तटस्थपणे

साहत
आज हे पहाड उद्विग्न झाडे अस्वस्थ
आकाशही तांबारलेले
त्यांची प्रतिबिंबे पडताहेत माझ्या मनात
आणि तरीही मी माझ्यात
असे एक स्त्रीत्व जपून त्या जलाशयासारखेच
सारे काही साहतसोसत
नवी कमळे फुलवण्यासाठी निग्रहाने

- प्रा. संतोष शेणई

मीच तुमची वहिदा !

(मूळ लेखक : व.पु.काळे, नाट्यरुपांतर : महिमा ठोंबरे)

प्रवेश १

(स्थळ : साधारण १९८५-८६ च्या काळातील मुंबईच्या गिरगाव अथवा तत्सम भागातील एका जुनाट चाळीतील एक बिन्हाड. बिन्हाडात एकूण दोन खोल्या आणि एक छोटीशी गॅलरी. बिन्हाडाला साजेसं बेताचाच सामान, परंतु नीटनेटकेपणाने लावलेलं. एकूण आर्थिक स्थितीची कल्पना यावी, असं नेपथ्य. वेळ रविवार सकाळची. पडदा उघडतो तेव्हा बिन्हाडात राहणाऱ्या तिशीतल्या जोडप्यामधली बायको स्वयंपाकघरात सकाळची नेहमीची काम करत असलेली तर नवरा नुकतीच आह्निके आटपून येऊन बसलेला. पार्श्वभूमीला चाळीतल्या दैनंदिन कामाचे आवाज सतत चालू असलेले.)

रमाकांत : रमा....! चहा....!

रमा : हो.....आणतेय.!!

रमाकांत : लवकर गं जरा !!

(पार्श्वभूमीवर दाणकन भांड आपटल्याचा आवाज. रमाकांत दचकून वर्तमानपत्र हातात घेतो.)

रमा : (चहाचा कप त्याच्या समोर ठेवत) हम्म ...ध्या.....!!

रमाकांत : रमा..चिडू नकोस ना गं!

रमा : अहो मग कधीतरी लवकर उठत जा ना! निदान त्यानिमित्ताने सकाळचा चहा तरी सोबत घेता येतो. नाहीतर एरवी तुम्ही दिवसभर ऑफिसमध्ये आणि मी इथे एकटी.

रमाकांत : सॉरी....!! उद्यापासून नक्की !!

रमा : असं रोजच म्हणता !!

रमाकांत : यावेळेला अगदी नक्की! तुझी शपथ!

रमा : (हसत) कळलं हो! तो चहा घ्या लवकर ..थंड होतोय. (स्वयंपाकघरात कामाला वळते.)

रमाकांत : हो..(वर्तमानपत्र वाचत चहा घेत असतो. अचानक वर्तमानपत्र झटकत..) ए....रमा....अग दिवाळी आली की जवळ!

रमा : फारच लवकर लक्षात आलं की तुमच्या !!

रमाकांत : (खजील होत) हो म्हणजे....!! पण ते जाऊ दे....!! मी काय म्हणतो..., या दिवाळीला तुला माझ्याकडून मस्त पैठणी.

रमा :अय्या खरंच??

आलेल्या रमेला जवळ घेऊ पाहतो. त्यांच्या रोमँटिक सीन रंगण्याची चिन्हे दिसू लागतात. पार्श्वभूमीवर देखील रोमँटिक धून वाजते. तेवढ्यात दारातून एक साठीचे पारशी गृहस्थ प्रवेश करतात.)

बोमनकाका : ए लघाटे!

(रमा-रमाकांत अवघडतात. बोमनकाकांनाही परिस्थिती लक्षात येते.)

रमाकांत : हां काका, बोला!

रमा : ते आपलं नेहमीचेच! (रमाकांत कळल्यासारखं हसतो आणि त्यांच्या हातात पेपर देतो.)

बोमनकाका: तुला तर माहितीये डिकरा, (पोटावर हात फिरवत) आपलं सकाळचं काम होत नाही (हातातला पेपर दाखवत) ह्याच्याशिवाय.

रमाकांत : हो! हो! माहितीये.

बोमनकाका : बाकी तुमचं चालू दे.. (रमेकडे इशारा करत रमाकांतला डोळा मारत बोमनकाका निघून जातात.)

रमाकांत : (आधी डोक्यावर हात मारतो. बोमनकाका गेल्याची खात्री करतो आणि मग बोलायला वळतो.) हां तर

रमा... कुठे होतो गं आपण ?

रमा : (उत्स्फूर्तपणे) पैठणीवर!

रमाकांत : (स्वतःशीच बोलल्यासारखं) बाकी काहीही विसरतील ह्या बायका, पण पैठणी बरोबर लक्षात राहते.

रमा : काही म्हणालात का?

रमाकांत : हां... नाही तेच म्हटलं की पैठणी. पैठणी घेऊ यंदा तुला!

रमा : तुम्हीच बोलताय ना हे??

रमाकांत : मग काय? प्रश्नच नाही! यंदा पैठणी फिक्स!

रमा : त्यापेक्षा एक काम करा. मागच्या वर्षी खोलीच्या दोनच भिंती रंगवून पुढच्या वर्षी उरलेल्या दोन पाहू असं म्हणाला होतात ना, त्या दोन भिंतीच घ्या आता मनावर!

रमाकांत : (खजील होत) ते होय! ते पण करूच ह्यावर्षी! प्रश्नच नाही. पण तुझी पैठणी मात्र....

रमा : तेवढं केलंत तरी पुरे!

रमाकांत : बघ हं...तू म्हणतेस म्हणून. नाहीतर मी तयार आहे, पैठणी घ्यायला.

रमा : सध्या अंगोळीच पाणी गरम आहे. तेवढं अंगावर

घेतलंत तरी पुरे!

रमाकांत : छ्या, काय हा अरसिकपणा!

रमा : कळलं, कळलं! जा आता.

(तेवढ्यात दारातून एक छोटा मुलगा/मुलगी काका..का-का, अशी हाक मारत आत येते.)

मुलगी : लघाटे काका, लघाटे काका. तुम्हाला ना वहिदा रेहमानचं पत्र आलंय.

रमाकांत : हा असेल! (अचानक लक्षात येऊन) काय कोणाचं?

मुलगी : अहो काका, वहिदा रेहमानचं! (रमाकडे वळून) काकू, काकांना वहिदा रेहमानचं पत्र आलंय.

(रमाकांत पत्र घेऊन वळतो , आणि समोर रमा कमरेवर हात ठेवून प्रश्नार्थक चेहेऱ्याने बघत उभी असते. रमाकांत गोंधळलेला तर रमाच्या चेहऱ्यावर आश्चर्य आणि राग असे संमिश्र भाव.)

रमाकांत : (रमाला उद्देशून) हे बघ, हा प्रकार काय आहे, मलाही माहित नाही. तू असं बघू नकोस माझ्याकडे!!

(तेवढ्यात लहान मुलगी बाहेर पळत सुटते आणि चाळी-तल्या काही लोकांची नावं घेत त्यांना ओरडून लघाटे काकांना वहिदा रेहमानचं पत्र आलंय, असं सांगते.)

रमाकांत : (डोक्याला हात लावत) देवा, आता हे आखड्या चाळीभर करणार ही!

रमा : त्या चाळीचं जाऊ द्या हो! पण ह्या हिरोईनचं पत्र, तुम्हाला कशाला आलंय, ते आधी सांगा!

रमाकांत : अगं मलाही कुठे कळायला मार्ग आहे? थांब, जरा पत्र उघडून बघतो.

(पत्र उघडणार इतक्यात एक पन्नाशीची बाई दारात हजर होते.)

काळे काकू : काय लघाटे, वहिदा रेहमानचं पत्र आलंय तुम्हाला?

रमाकांत : अं..,हो म्हणजे, तुम्हाला कसं कळलं?

काळे काकू : अशा गोष्टी काय लपून राहतात का?

रमाकांत : नाही तसं नाही..पण एकूण प्रकार काय आहे ते मलाही अजून.... (तेवढ्यात साधारण रमाकांतच्याच वयाचा दुसरा माणूस टॉवेल गुंडाळून अंधोळीला जाण्याच्या तयारीत असल्याच्या अवतारात दारात हजर)

श्रीधर : लघाटे? तुम्हाला वहिदा रेहमानने लव्ह लेटर पाठवलय म्हणे??

(हळूहळू एकेक करून सगळेच त्यांच्या घरात हजर होतात. १-२ बायका तर हातातील कामं सोडून आल्याने कोणाच्या साडीला पीठ लागलेलं तर कोणी घरातल्या वस्तू हातात

घेऊन आलेलं.)

शिंत्रे वहिनी : काय हो? अर्धा डझन रुमाल मिळालेत म्हणे लघाटेंना, कोणा त्या वहिदाकडून की कोणाकडून तरी..

मुळे काकू : काय हो लघाटे, वहिदा रेहमानने तुम्हाला सूट पाठवला म्हणे महागतला?? बोलला नाहीत आम्हाला कधी ?

(असं करत शेजाऱ्यांचा आवाज वाढत जातो. अचानक बोमनकाकांचा मोठ्ठा आवाज ऐकून शांतता होते.)

बोमनकाका : काय रे? काय झाला? आणि तुम्ही सगडे इथे सकाडी सकाडी म्हणजे लघाटे??? (वर गेल्याची खूण करत) नाही मी सकाडी पेपर घ्यायला आले तेव्हा तर चांगले होते!!

रमाकांत : बोमनकाका, आहे आहे मी जिवंत!! आणि हो, (एकेक वाक्य एकेका व्यक्तीला उद्देशून) मला सुटही मिळाला नाहीये, रुमालपण मिळाला नाहीये, लव्ह लेटर पण नाहीये आणि पत्र पण नाहीये!

शेजारी : (एका सुरात) काय??

रमाकांत : नाही म्हणजे पत्र आहे, पण म्हणजे पत्रच आहे!

शेजारी : (एका सुरात) हां!!!!

काळे काकू : नाही पण आहे काय त्या पत्रात? आम्हालाही कळू द्या ना.

रमाकांत : ते मीही बघतो आता!! म्हणजे मला तरी कुठे काय कल्पना आहे.

श्रीधर : (पत्र हातातून ओढून घेत) दे इकडे, मीच वाचतो. (हे पाहून बोमनकाका आणि इतर शेजारी तिथेच बैठक मारतात.)

बोमनकाका : हा, वाच रे डिकरा.

श्रीधर : हो, वाचतो हा. एका सगळ्यांनी. ऐक रे रमाकांत. आणि वहिनी, (काहीसं चिडवत) तुम्हीही एका म्हंटलं.

(रमेचा चेहरा बघण्याजोगा. शेजाऱ्यांमध्ये हशा.)

श्रीधर : (पत्र वाचत)

प्रति,

श्री. रमाकांत लघाटे. आपण रसरंग या मासिकातील सिनेकट्टा या कोड्याची अचूक उत्तर दिल्याने आपण या स्पर्धेचे विजेते ठरले आहात. स्पर्धेच्या नियमानुसार आपण खालील बक्षिसांना पात्र आहात. (शेजाऱ्यांचे वा,वा असे कौतुकोद्गार)

१) वहिदा रेहमानच्या नवीन सिनेमाचे दोन पासेस. २) एक दिवस सिनेमाचं शुटिंग पाहण्याची संधी. (आणि सगळ्यात महत्त्वाचे म्हणजे) ३) वहिदा रेहमानच्या सहवासात १२ तास राहण्याची संधी.

(हे ऐकल्याबरोबर शेजाऱ्यांमधून वाह!! वाह!! मज्जा

आहे!! असे उद्गार ऐकू यायला लागतात.)

बोमनकाका : ए एक मिनिट डिकरा, नाही त्यात ते कोणते १२ तास लिहिलेय का रे? (पुन्हा हशा)

श्रीधर : नाही ते नाही लिहिलंय हा काका. पण हो, पुढच्या रविवारी बोलावलंय असं लिहिलंय.

मुळे काकू : काय मग लघाटे जाणार का?

काळे काकू : तो काय सोडतोय?

रमाकांत : नाही म्हणजे मी अजून काही विचार केला नाहीये.

बोमनकाका : ए मी तुला एक आयडिया देऊ काय?

रमाकांत : काय?

बोमनकाका : मी तुला आता पंचवीस रुपये देतेय आणि तुझ्याऐवजी लघाटे म्हणून मी जातेय..कसं?

रमाकांत : वा वा, असं कसं चालेल?

बोमनकाका : हा, ते वहिदा कुठे तुला ओळखतेय?

(रमाकांत काही बोलणार इतक्यात रमा त्यांच्या शर्टला खेचून थोडसं बाजूला नेते.)

रमा : हो म्हणा त्यांना. चांगला पंचवीस रुपयांचा मिल्क कुकर घेता येईल. (रमाकांत दुर्लक्ष करून शेजाऱ्यांकडे वळतो.)

श्रीधर : रमाकांत, मी पन्नास रुपये देतो. (पुन्हा रमा रमाकांतला बाजूला नेते)

रमा : अहो, घ्या घ्या प्रेशर कुकरसुद्धा येईल.

रमाकांत : (त्रासून) म्हणजे वहिदा रेहमानच्या १२ तासांच्या सहवासाच्या बदल्यात काय तर कुकरच्या शिट्ट्या??

शिंत्रे वहिनी : ते काही नाही, लघाटे तुम्ही कमावलेलं बक्षीस आहे ते, तुम्हीच जा!!

काळे काकू : पण लघाटे, तुम्ही तर एकही सिनेमा पाहत नाहीत, मग उत्तर दिलीत कशी?

बोमनकाका : हो ते सांग आधी तू!

रमाकांत : हे माझे नाही, माझ्या मित्राचे प्रताप. तो आहे कुठल्यातरी सिनेकंपनीतल्या मेकअप डिपार्टमेंटला. मग काय, ते कोडं म्हणजे त्याच्या डाव्या हातचा मळ. त्याने ते भरलं आणि माझ्या नावाने पोस्ट केलं. चार सहा महिने झाले असावेत या गोष्टीला पण त्याचं फळ हे असं पदरात पडतंय!!

शिंत्रे वहिनी : नशीबवान निघालात बाई तुम्ही लघाटे!

श्रीधर : आता मिळालाय चान्स तर सोडू नको लघाटे!

रमाकांत : हो.... (उत्स्फूर्तपणे, पण रमाकडे लक्ष गेल्यावर) बघतो म्हणजे...!!

बोमनकाका : मी काय म्हणते आता त्याच त्याला काय ते

ठरवू दे ने.. आपण जाऊ कामाला!

मुळे काकू : हो आपल्याला काय तेवढीच काम आहेत काय?

(शेजारी उठून जायला लागतात)

शेजारी ३ : ऑल द बेष्ट हो लघाटे!

काळे काकू : त्यांना कुठे करता ऑल द बेष्ट, त्यापेक्षा रमेला करा! (सामुहिक हशा)

शिंत्रे वहिनी : ऑल द बेष्ट बाई रमा! बघ आता तूच! (ऑल द बेष्ट म्हणत सगळे निघून जातात.)

(रमाकांत बायकोकडे वळून बघतो. रमा दुर्लक्ष करून काहीशा रागाने बैठकीतल्या मोठ्यावर ठेवलेला चहाचा कप उचलायला जाते. तिथे असलेला रेडीओ सुरु करते आणि त्यावर मोसे छल किये जाये, हाय रे हाय, देखो सैय्या बेईमानफ हे गाणं वाजायला लागतं. सूचकपणे रमा रमाकांतकडे कटाक्ष टाकत आत जाते. रमाकांत पत्र हातात धरून गोंधळलेल्या अवस्थेत रेडीओकडे बघत तसाच उभा राहतो.)

(रंगमंचावर अंधार)

प्रवेश २

(मागील प्रसंगाला ६ दिवस उलटलेले. शनिवार संध्याकाळची वेळ. रमा भाजी निवडत असलेली दिसत आहे. रमाकांत घरात नाहीये. नेपथ्यात एकच ठळक बदल. बैठकीच्या खो-लीतील टेबलवर वेगवेगळ्या प्रकारच्या वह्यांचा गट्टा पडला आहे.)

काळे काकू : रमा, येऊ का गं?

रमा : अहो वहिनी..या की हो! विचारताय काय.

काळे काकू : अगं साखर देतेस का जरा..नेमकी आत्ताच संपली बघ घरातली.

रमा : हो देते ना!! (काकू वाटी पुढे करतात. रमा साखर आणायला वळते. काकू इकडेतिकडे चौकस नजरेने बघत अंदाज घेतात.)

काळे काकू : काय गं रमा, झाली का भाऊजींची तयारी?

रमा : कसली हो तयारी?

काळे काकू : इश..असं काय करतेस अगं? त्या वहि-दाकडे जायचे आहे ना उद्या?

रमा : हा..हो म्हणजे...तयारी कसली आलीये त्यात?

काळे काकू : असू दे बाई ..नसेल सांगायच तर!!

रमा : असं काही नाही हो वहिनी...

काळे काकू : भाऊजी कुठे दिसत नाहीत ते..

रमा : यायचे आहेत अजून ऑफिसमधून..येतीलच इतक्यात.. काही काम होतं का ?

काळे काकू : नाही नाही, मी आपलं सहज! मला वाटलं भाऊजींनी सुट्टी घेतली की काय!

रमा : (नाराजी लपवत उसनं हसत) नाही हो.

काळे काकू : अगं आमचे हे म्हणत होते, रमाकांत भाऊजींना जंगी पार्टी द्यायला हवी, अगदी केळवणचं करू म्हणे.

रमा : केळवण????

काळे काकू : नाही म्हणजे तेच पार्टी गं!! असे भाग्यवान पुरुष नेहमी नेहमी नाही भेटत, कसं?

रमा : हो ना!!

(रमा साखरेची वाटी परत देऊन त्या जातील अशा आशेने बघते. काळे काकू मात्र बसून घेतात. दोघींनाही काळ काय बोलावं ते सुचत नाही. मधेच नजरानजर होताच दोघीही खोटं हसतात. अचानक काळे काकूंना पुढचा प्रश्न सुचतो.)

काळे काकू : एक विचारू का रमा? नाही म्हणजे तू भाऊजींना परवानगी बरी दिलीस गं जायची?

रमा : अहो परवानगी कसली द्यायची त्यात? आणि वहिनी कसंय न, मुळातच विश्वास असेल नात्यात तर परवानगी वगैरे गोष्टी नाही येत हो. अर्थात हे तुमच्यासारख्या २५ वर्ष संसार केलेल्या बाईला मी काय सांगणार नाही का?

काळे काकू : (वाक्यातला टोला कळल्याने) हो हो अगदीच! येते बाई मी! चालू दे तुमचं!

(काकू बाहेर पडतात. तितक्यात रमाकांत थकलेल्या घामेजलेल्या अवस्थेत येऊन बसतो. दोघांची नजरानजर होते. काळे काकूंना घराबाहेर पडतांना बघून घरातली परिस्थिती तापली असेल, हा विचार मनात येताच रमाकांत काहीसा चिंताग्रस्त होतो.)

रमाकांत : (रमा दुर्लक्ष करत असल्याने काहीसं खाकरून आणि थोडसं मोठ्याने) मी आलोय म्हटलं!!

(रमा पाणी आणते. रमाकांत पाणी घेतो. हातातली बॅग ठेवायला म्हणून टेबलकडे वळतो आणि टेबलवरच्या वह्यांचा गट्टा पाहून दचकतो.)

रमाकांत : ए रमा, हे काय?

रमा : वह्या!

रमाकांत : हो ते कळतंय मला पण...पण कशासाठी?

रमा : उद्या जाल तेव्हा घेऊन जा बरोबर.

रमाकांत : कुठे?

रमा : त्या 'तुमच्या' वहिदाकडे!

रमाकांत : या वह्यांचं काय करायचा पण?

रमा : प्रत्येक वहीवर त्या तुमच्या वहिदा रेहमानच्या सह्या हव्या आहेत. चाळीतील मुलांचा हट्ट.

रमाकांत : आणि तू हो म्हणालीस? दिवसभर तिने काय हाच उद्योग करायचा का?

रमा : मग दिवसभर काय तुम्हाला मांडीवर घेऊन बसणार आहे का?

रमाकांत : (चिडवण्याच्या उद्देशाने) हां बघू म्हणजे...तिला काय काय जमतय ते...

(रमाकांत हसत सुटतो , रमा रागाने आत वळते. रमाकांत बसून उरलेलं पाणी संपवू पाहतो. तितक्यात दाराशी रमाकांतच्या वयाचा मित्र विजय उभा राहतो.)

विजय : काय म्हणताय 'मि. वहिदा रेहमान'?

रमाकांत : विज्या तू? साल्या कुठे होतास इतके दिवस? आणि तू ही आल्या आल्या चेष्टाच कर हो माझी....

विजय : अरे चार दिवस बायकोपोरांना घेऊन जरा फिरायला गेलेलो..पण तेवढ्या काळात तू एवढा मोठा पराक्रम करशील वाटलं नव्हतं लेका!

रमाकांत : म्हणजे तुला सगळं कळलेलं दिसतंय तर...

विजय : अर्थात! अगदी तू न सोडवलेल्या कोड्यापासून ते वहिनींनी धरलेल्या अबोल्यापर्यंत! सगळं माहितीये मला!!

रमाकांत : (कपाळावर हात मारत) ये आत ये!!

(दोघेजण येऊन बसतात. तितक्यात आवाज ऐकून रमा समोर येते.)

रमा : अग बाई भाऊजी! तुम्ही केव्हा आलात गावावरून?

विजय : हे काय आत्ता तासाभरापूर्वीच! आल्या आल्या ह्या श्रीमंत पेशव्यांनी केलेले पराक्रम कळाले म्हणून तडक इकडे आलो.

रमा : हम्म! ऐका आता त्या पराक्रमाची गाथा त्यांच्याच तोंडून... (रमा आत वळते.. तेवढ्यात..)

रमाकांत : अं...ते जरा चहा मिळाला असता तर....

रमा : आणते. आणि हो ...भाऊजी, तुमच्या पेशव्यांना म्हणावं हे असे वेळी अवेळी चहाचे हट्ट पुरवणाऱ्या घरच्या काशीबाईच असतात बरं...औट घटकेची मस्तानी नाही हो तिथे उपयोगाची...(आत निघून जाते.)

विजय : (हसत) वहिनी चांगल्याच पेटलेल्या दिसतायेत.

रमाकांत : अरे पण माझी गोची होतेय ना...

विजय : ठीक आहे की! कुछ पाने के लिये कुछ खोना पडता है बाजीराव!

रमाकांत : अरे विज्या, कुछ खोना पडता तर ठीक होतं इथे सबकुछ खोना पड़ेगा बहुतेक!

विजय : म्हणजे?

रमाकांत : अरे म्हणजे १५ दिवसांचा पगार या ६ दिवसात संपलाय..त्या वहिदाकडे जायचं म्हणून काय काय नवीन घ्यावं लागलंय अरे!! नवीन पायमोजे आणावे लागले. बुटाचा

सोल फाटला होता, तो नवीन बसवला. रुमाल नवीन घेतला. दाढी गुळगुळीत व्हावी म्हणून ते स्टेनलेसचं ब्लेड घेतलं. अरे साला बनियन पण नवीन घ्यावा लागलाय राव!

विजय : बनियन...का?

रमाकांत : अरे आपले बनियन हे असे जुने..छिद्र पडलेले.. उद्या जर तिथे शर्ट काढायची वेळ आली तर... (आत काम करत असणाऱ्या रमाचे कान बाहेरच असतात..हे वाक्य ऐकताच बाहेर येऊन)

विजय आणि रमा (एकत्रच) : कशासाठी???????

रमाकांत : (सावरून घ्यायचा प्रयत्न करत) दुपारी उकडलं वगैरे तर....मुंबईतला उकाडा म्हणजे ना....

विजय आणि रमा (एकत्रच) : (आश्चस्त होत) हां...मग ठीक आहे.

(रमाकांतच्या अचानक लक्षात येतं. तो रमाकडे साशंकतेने पाहतो. ती लगबगीने आत निघून जाते.)

रमाकांत : ए म्हणजे ही ऐकत होती?

विजय : ते जाऊ दे, तू पुढे बोल..

रमाकांत : पुढे कसचं काय? हा सगळा ताप झालाय नुसता डोक्याला.. असं वाटत ना, नकोच जायला.

(रमा चहा घेऊन बाहेर येताना हे वाक्य ऐकते.)

रमा : भाऊजी, लोकांची जायची इच्छा नव्हती तर आधी सांगायचं होतं ना...मिल्क कुकर येणार होता बरंका चांगला...पण तेव्हा नाही बोलले कोणी.

विजय : ही मिल्क कुकरची काय भानगड आता?

रमाकांत : तू थांब रे...नाही म्हणजे आता माझ्यापेक्षा मिल्क कुकर महत्त्वाचा आहे का?

रमा : भाऊजी लोकांना म्हणावं मी असं काहीही म्हणाले नाहीये.

विजय : ए असं काही म्हणाल्या नाहीयेत रे त्या.

रमाकांत : पण म्हणजे मी जाऊ नये अशीच इच्छा आहे का तुझी?

रमा : बरं का भाऊजी...जायची वेळ उद्यावर आलीये म्हटलं आणि लोकांना बायकोची इच्छा आज आठवतेय का?

विजय : (त्याच टोनमध्ये) काय रे, आज आठवतेय का?

रमाकांत : नाही, म्हणजे मी विचारणारच होतो..

रमा : कधी?

विजय : कधी?

रमाकांत : (रमेला उत्तर द्यायला जातो, पण मध्येच लक्षात येऊन) ए विज्या, तुझं काय चाललय रे मधल्या मध्ये... (चेहऱ्यावर अत्यंत भोळा भाव आणत मी काहीच करत नाहीये अशा अर्थाने चहाचा कप हातात घेतो.)

रमाकांत : आणि अगं रमा तुझी इच्छा माझ्यासाठी मह-

त्वाचीच आहे.

(विजय मुद्दामून मोठ्याने खोकतो.)

रमाकांत : (शब्दांवर जोर देत) आहे आहे. आणि हे बघ रमा, तू म्हणत असशील ना तर नाही जात मी.

विजय : (उपहासाने) वा! (रमाकांतने रागाने बघताच चहा-कडे बोट दाखवत) चहा रे!

रमा : (हसू लपवत) भाऊजी.. लोकांना म्हणावं असू द्या.... एवढी तयारी केलीये तर आता जाऊन या.

रमाकांत : नक्की ना? म्हणजे तुला काही शंका तर नाही ना?

रमा : कसंय न भाऊजी, शंका...प्रश्न...त्यांच्याबाबतीत असतात ज्यांच्यावर विश्वास नसतो...

रमाकांत : म्हणजे तुझा विश्वास आहे तर माझ्यावर..

रमा : नाही नाही...तुमच्यावर नाही, त्या वहिदावर! (विजय हसत सुटतो..)

विजय : चला, लवकर संपला तुमचा सिनेमा!

रमाकांत : म्हणजे?

विजय : म्हणजे काही नाही..मी येतो. रम्या..उद्याचा रविवार चांगला जावो रे तुझा...(रमाकडे बघत) वहिनी, खरंतर आपण हे त्या वहिदाला म्हणायला हवं, नाही का?

(विजय आणि रमा दोघेही हसतात. रमाकांत रमेला खूण करतो. रमा समजल्यासारख हसून आत जाते. विजय आणि रमाकांत यांची म्युझिकच्या पार्श्वभूमीवर खेळीमेळीतील बाचाबाची होते.)

(रंगमंचावर अंधार)

प्रवेश ३

(प्रकाश येतो, साधारण सकाळचे ६च्या सुमारासचा समय.

रमा घर झाडत असते. तेवढ्यात विंगेतून विजयचा आवाज)

विजय : रम्या, ए रम्या! उठलास का रे? ६ वाजता गाडी येणार आहे न घ्यायला?

रमा : भावजी, उठलेत ते मगाशीच!

विजय : बरं बरं!

(रमेचं झाडून होतं. मग ती रमाकांतच्या बुटांना पॉलिश करायला बसते. तितक्यात रमाकांत आतून अंधोळ करून डोकं पुसत बाहेर येतो.)

रमाकांत : (रमाकडे लक्ष जाताच तिच्याकडे धावतो.) अगं रमा, काय करतेस तू हे?

रमा : तुम्हाला जायचंय ना त्या वहिदाकडे? पॉलिश नको बुटांना?

रमाकांत : अगं त्यापेक्षा माझ्याशी दोन गोड शब्द बोल!

रमा : केस पुसा!
 (वैतागाने रमाकांत केस पुसायला लागतो. तेवढ्यात त्याचं लक्ष समोर ठेवलेल्या कपड्यांकडे जातं.)
 रमाकांत : हे कोणाचे कपडे?
 रमा : तुमचेच!
 रमाकांत : अगं पण त्या तळमजल्यावरच्या घोटकरांनी सूट दिला होतं नं त्यांचा?
 रमा : काही नको तो घालायला! उगाच नंतर जाहिरात करतील, त्यांचे कपडे घालून वहिदाकडे गेलात म्हणून!
 रमाकांत : पॅट?
 रमा : घरात होता एक पीस, घेतलीये शिवून! जुन्या पॅट वरून माप दिलंय, होतेय का बघा!
 रमाकांत : आणि शर्ट?
 रमा : रेडीमेड आहे!
 रमाकांत : या सगळ्यासाठी किती खर्च केलास?
 रमा : ते सांगायची ही वेळ नाही!
 रमाकांत : काय गरज होती ह्या सगळ्याची?
 रमा : ती 'वहिदा' आहे! वाटेल त्या कपड्यात स्वागत करायला तुमची रमा नाही.
 (रमाकांत खजील होऊन आत जातो. कपडे घालून बाहेर येतो. छोट्याश्या आरशात भांग पाडत असतांना रमा शेजारी येऊन उभी राहते.)
 रमा : दोन गोष्टी बोलायच्या आहेत. बोलू का?
 रमाकांत : बोल ना.
 रमा : रागवाल!
 रमाकांत : म्हणून तू थांबली आहेस का कधी?
 रमा : तसं नाही, पण ह्या कपड्यांवर काही सांडू नका!
 रमाकांत : तुला काय वेड लागलंय का?
 रमा : मला हे सांगायचं नव्हतंच... सांगायचं वेगळंच आहे.
 रमाकांत : सांग!!
 रमा : काही नाही, तिथे नीट वागा म्हणजे झालं!
 रमाकांत : (काहीसा संतापून) नीट वागा म्हणजे काय करू?
 रमा : 'काही करू नका' हेच सांगायचंय!
 (रमाकांत तिला काही म्हणू पाहतो इतक्यात त्याला लक्षात येतं, दाराबाहेर चाळीतल्या बायका जमा झाले आहेत. त्याने रमाकांत काहीसा ऑकवर्ड होत हसतो. कंगवा खाली ठेवतो. बायका घरात येतात.)
 काळे काकू : काय हो, झाली का तयारी?
 रमाकांत : हो म्हणजे!
 मुळे काकू : गाडी येईल नाही इतक्यात?
 रमाकांत : आं, हो!
 (रमाकांत अस्वस्थपणे रमा गेली त्या दिशेला बघतो आणि

चहा अशी खूण करतो. रमा चहा घेऊन येते आणि रमाकांतच्या हातात देते)
 रमाकांत : (शेजाच्याला उद्देशून) तुम्ही घेणार का?
 शेजारी : नाही, नाही! (तितक्यात लहान मुलगी गर्दीतून वाट काढत रमाकांतसमोर येऊन उभा राहते. रमाकांत चहाचा पहिला घोट घेणार इतक्यात...)
 लहान मुलगी : लघाटे काका, लघाटे काका, तुम्हाला न्यायला गाडी आलीये.
 श्रीधर : (पुढे होऊन त्याच्या हातातला चहाचा कप घेत) चहा राहू द्या हो, तो रोजच असतो. गाडी रोज रोज येत नाही, आणि वहिदाकडे जायचा चान्स पण नाही. चला, चला!
 (सगळेच शेजारी रमाकांतला हाताला धरून न्यायला लागतो. रमाकांत नकळत गर्दीत ओढला जातो. रमा इतक्यात मागून आवाज देते. तो वळून बघतो, ती वह्यांची पिशवी हातात देते. तेवढ्यात काळे काकू 'अरे गाणे लावा रे कोणीतरी' असं ओरडतात. ते ऐकून लहान मुलगी समोर असलेला रेडीओ सुरु करते आणि त्यावर बाबुल की दुआए लेती जा, जा तुझको सुखी संसार मिलेफ हे गाणे लागते. सगळीकडे हशा पिकतो. त्याच कोलाहलात रमाकांत गर्दीसह एक्झिट घेतो.)
 (रंगमंचावर अंधार)

प्रवेश ४

(प्रकाश येताच रंगमंचावर शेजारच्या बायका हास्यविनोद करतांना दिसतात. रमा अस्वस्थपणे दाराकडे बघते आहे. ते बायकांच्या लक्षात येतं.)
 काळे काकू : काय गं रमा, भावजी आले नाहीत अजून.
 मुळे काकू : हो ना, ६ वाजून गेलेत म्हंटलं.
 रमा : नाही येतीलच इतक्यात. मुंबईतला ट्रॅफिक माहितीच आहे ना तुम्हाला.
 (इतक्यात लहान मुलगी 'लघाटे काका आले, लघाटे काका आले' असे ओरडत घरात येते. रमा काही बोलायच्या आतच श्रीधर आणि विजय रमाकांतला जवळजवळ ओढतच घरात आणतात. तो बसत नाही तोवर गर्दीचे प्रश्नार्थक चेहरे समोर बघून उभाच राहतो.)
 शिन्ने वहिनी : बसा हो बसा, बसा! दमला असाल ना!
 काळे काकू : कशाने? (सामुहिक हशा)
 लहान मुलगी : काका, सहा आणल्या?
 रमाकांत : हो! हे घे. (वह्यांची पिशवी पुढे करतो.) सगळ्यांना देऊन दे वह्या.. (ती मुलगी वह्या घेऊन पळते. रमाकांत निःश्वास टाकून बसायला बघतो तेवढ्यात...)
 विजय : 'काय' 'काय' झालं मग दिवसभर?

रमाकांत : अं...पाणी?

रमा : (कोपच्यातून) आणते.

मुळे काकू : बसा हो लघाटे, आपलंच घर समजा!

रमाकांत : आं, हो! (रमा पाणी देते. रमाकांत घटाघटा पिऊन टाकतो.)

श्रीधर : हां, आता सांगा. काय काय झालं? (रमाकांत बोलणार इतक्यात)

विजय : सगळं सांगायचं बरं का!

रमाकांत : हो, हो! अगदी सगळं सांगतो. बसा ना. (त्याने असं म्हणताच बायका लगेच बैठक ठोकतात. रमाकांत खोटं अवसान आणून बोलायला सुरुवात करतो.) तर, सकाळी सहाच्या सुमारास आमची गाडी अशी वहिदा रेहमानच्या घराच्या पोर्चमध्ये उभी राहिली, तेव्हा वहिदा माझं स्वागत करायला साक्षात उभी होती. काय दिसत होती सांगू तुम्हाला, (मुद्दामून रमाकडे बघत) म्हणजे साक्षात अस्मानातली परीच! मंद हासत अशी पुढे आली, गाडीचा दरवाजा तिने उघडला आणि तिचा नाजूक हात तिने पुढे केला. तो हात मी हातामध्ये धरला आणि मी खाली उतरलो. तिच्यासोबत घरात आलो. ती म्हणाली दमला असाल, मी म्हणालो हो.....!

काळे काकू : तुम्हाला दमायला काय झालं होतं?

रमाकांत : आपल्याला हो म्हणायला काय जातं!

शिंत्रे वहिनी : पुढे?

रमाकांत : हां, तर पुढे म्हणाली की आज दिवसभर मी तुमच्या सेवेला तत्पर आहे, तुम्ही फक्त हुकूम करा! मी काय, मान डोलावली. मग मला म्हणते कशी, तुम्ही दमला आहात ना, आधी हातपाय धुऊन घ्या. मग आम्ही बाथरूमकडे निघालो.

काळे काकू : पण वहिदा रेहमान तुमच्याशी मराठीतून बोलली?

रमाकांत : छे, छे. तुम्हाला कळावं, म्हणून सांगतोय.

श्रीधर : त्याला डिस्टर्ब करू नका रे. तो बाथरूमकडे निघालाय...

रमाकांत : हां, तर आम्ही बाथरूममध्ये पोहोचलो. काय ते बाथरूम पण. आपल्या तीन जणांची घरं मावतील एवढं ते बाथरूम. मी असा हातपाय धुवून बाहेर आलो तर वहिदा तिचा रुमाल घेऊन तयार. तिच्या रुमालाचं वर्णन पण काय सांगू. हा असा तीन फुट बाय तीन फुट. हळूच तिने माझे हात पुसले आणि आम्ही मग डायनिंग टेबलवर. नाष्ट्याचे काय काय प्रकार सांगू!

(इथून पुढे रमाकांत आवेशात वर्णन करतोय आणि शेजारी ऐकतोय असा सीन अर्धा मिनिट माईम स्वरूपात.)

रमाकांत : तर अशा पद्धतीने १२ तास संपले, जड अंतः

करणाने मी वहिदाचा निरोप घेतला आणि पुन्हा एकदा गाडीतून घरी आलो.

शिंत्रे वहिनी : नशीब काढलं हो लघाटे!

मुळे काकू : फारच भाग्यवान बाई तुम्ही!

काळे काकू : असो, आपण निघूया कसं?

(बोलत बोलत, काहीजण रमाकांतला मिठ्या मारून अभिनंदन करत एक्झिट घेतात. आता घरात फक्त रमा आणि रमाकांत. रमाकांतचा मगाचा आवेश ओसरतो आणि तो थकून खाली बसतो.)

रमा : जेवणार का?

रमाकांत : (उत्स्फूर्तपणे) हो...! (रमा आत जायला वळते इतक्यात)

रमाकांत : रमा! बस ना! (रमा त्याच्या बाजूला येऊन बसते.) रागावली आहेस?

रमा : थोडी रागावले होते!

रमाकांत : म्हणजे आता राग गेला?

रमा : मघाशीच गेला!

रमाकांत : का?

रमा : तुम्ही फार साधे आहात, भोळे आहात. म्हणून ही रमा तुमच्यावर जीव टाकते.

रमाकांत : मी काय केलं पण?

रमा : तुम्हाला कल्पनाशक्ती अजिबात नाही आणि थापासुद्धा तारतम्यानं मारता येत नाही म्हणूनच मला आवडता.

रमाकांत : पण झालं काय ते तर सांग ना!

रमा : अहो, वहिदा झाली म्हणून काय झालं, तिचा हातरुमालसुद्धा तीन फुट बाय तीन फुट कसा असेल? (रमाकांत जीभ चावतो. रमा हसत सुटते.)

रमाकांत : हसू नकोस. ती गंमत असली तरी बाकी सगळ खरं होतं.

रमा : (हसत) तुमच्या 'जेवणार काफ या वरच्या' 'हो...' वरून कळलं की दिवसभर उपवास घडलाय, अगदी सगळ्याच बाबतीत.

रमाकांत : तुला कसा कळतं गं रमा...हुशार आहेस!

रमा : काही गोष्टी कळायला हुशार नाही असावं लागतं मि. लघाटे...त्यासाठी फक्त बायको होऊन मनापासून संसार करावा लागतो! (दोघेहे स्मितहास्य करतात. एक पांज घेऊन रमा म्हणते) जेवणाचं बघते.

रमाकांत : थांब रमा. रमा, खरंतर आज तिथे काहीच झालं नाही. वहिदा काय, तिचं नखही दिसलं नाही मला.

रमा : हम्म.....पुढे?

रमाकांत : माझ्यासारखेच काही भाग्यवान पुरुष होते तिथे. वेळ जात नव्हता म्हणून आयुष्यात पहिल्यांदाच पत्ते खेळलो आणि

केलेली पैठणी आणलीये.

(पिशवीतून साडी काढून रमाच्या हातात देतो. रमा साडी हातात घेते. कौतुकाने अंगावर टाकते.)

रमाकांत : आता सांग बुशशर्ट आणि पॅण्टसाठी पैसे कुठून आणलेस?

रमा : रमाकांत...जगात मेनका आहेत, उर्वशी आहेत,

रंभाही आहेत...पण नवऱ्याच्या फाटक्या बनियनची पर्वा न करता जी त्याच्या कुशीत शिरते ना, तीच त्याची वहिदा रेहमान!

(रमा त्याच्या मिठीत शिरते आणि दोघांच्याही चेहऱ्यावर मनापासून समाधानाचं हसू फुलतं.)

(पडदा)

शिवभक्त...

शिवभक्त तर तू ही आहेस,
आणि मी ही आहे...

पण तू शक्तीचा, मी विचारांचा.
तू कर्तृत्वाचा, मी कार्याचा.
तू व्यक्तीचा, मी व्यक्तिव्याचा.

मावळा तर तू पण आहेस,
आणि मी पण आहे...

तू लढशील कधी भाषेसाठी,
खऱ्या खोट्या अस्मितेसाठी,
इतिहासातील स्थानासाठी,

मी फक्त स्वराज्यासाठी...

हे बघ इतिहास हा सर्वांचा आहे,
असा जार्तीमध्ये नको वाटूंस...

आणि स्वप्न हे स्वराज्याचं
स्वार्थासाठी नको लाटूंस...

-राकेश नेवसे

शोधात स्वतःच्या...

जायचे होते कुठे,
आले कुठे आहे,
मी शोधते आहे स्वतःला,
माझ्यात मी कुठे आहे।

तो गेला येउनी वाऱ्यासारखा,
त्याला थांबणे माहीत कुठे आहे,
माहीत असूनही हे मजला,
त्याला विसरणे सोपे कुठे आहे,
मी शोधते आहे स्वतःला,
माझ्यात मी कुठे आहे।

टांगूनी दोरीवती स्वप्नांना,
मी वाट चुकवते आहे,
सवय लावूनी चुकांची स्वतःला,
सावरणे मी शिकते आहे.

जायचे होते कुठे,
आले कुठे आहे,
मी शोधते आहे स्वतःला,
माझ्यात मी कुठे आहे।

-पूजा सोनावणे

Data Security

Vishakha N.Wagh

Data security means protecting digital data, such as those in a database, from destructive forces and from the unwanted actions of unauthorized users, such as a cyber attack or a data breach.

Methods of data security:

1. Data Backup

A data backup process is a most important types of data security measures which copying or archiving data files for the purpose of being able to restore data in case of data loss event. It is secondary storage of data which

is used for data protection.

Tips for data protection:

1. Organizing the data files and folder
2. Use compression method
3. Determine backup schedule
4. Make sure backup data regularly
5. Determine your backup location

2. Firewalls

A firewall is network security tools which is designed to monitors incoming and outgoing network traffic. Its main purpose is to create an obstacle between trusted internal network and untrusted

external network in order to protect data security.

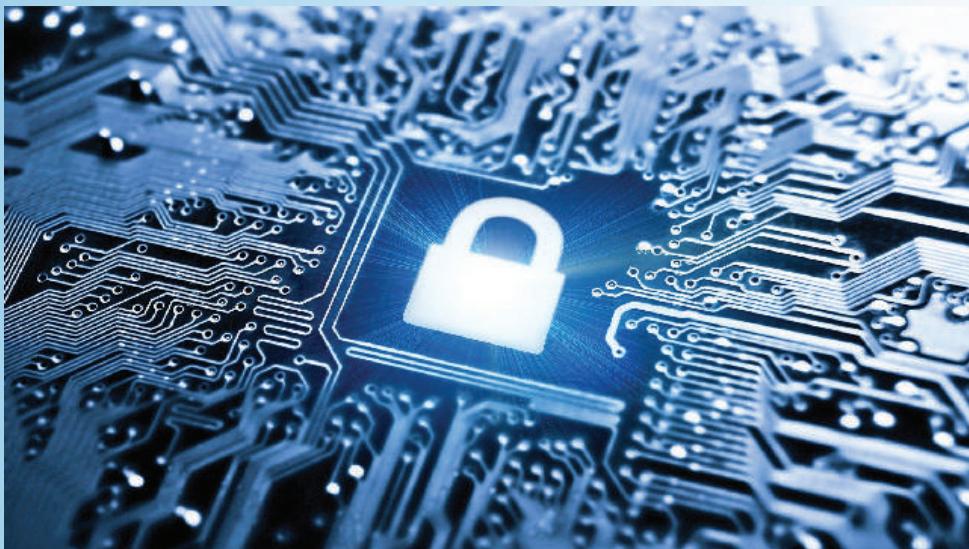
3. Data Encryption

Encryption software is a types of data security measures that enable encryption and decryption of a data stream during transmission and storage. It enables the encryption of the content of a data object, file, and network packet or application.

4. Use Strong Passwords

You should use a strong password for database access which will protect from database hacking. Never use simple password

to remember in mind such as date of birth, mobile no, employee id, student id, test123, 123456.

To creating a strong password you should use combine letters, numbers, special characters (minimum 10 characters in total) and change the password regularly. P%iu&*89m* is a strong and standard password.

5 Antivirus Software

Antivirus software is a program that helps to protect your computing devices, data files, and others important files against viruses, worms, Trojan horses, and unwanted threats. It scans every file which comes through the Internet and helps to

prevent damage to your system. However, the main objective of antivirus program is to protect your computers system and remove viruses.

6. Up to date Operating system and Security Patch

Cyber security expert recommend that update your operating system on a regular basis with the latest security patches and drivers in order to secure your data. It will ensure that your computer is up-to-date and free from viruses and other cyber threats.

7. Digital Signature

A digital signature is a mathematical technique which used to validate the authenticity and integrity of a digital messages or documents such as e-mail, spread-

sheet, and text file. Digital signature used to authenticate the contents of electronic documents in order to ensure data security. It uses encryption techniques and guarantees that the contents of a message have not been altered in transit. This signature is used in e-commerce, software distribution, and financial transactions.

8. Careful use of Emails and Website

If you think your incoming email is suspicious then don't click on that email or you can direct phone call to sender to confirm as he sends the mail. The email also can contain a link, if you click on the link which may redirect to you another vulnerable website to steal your sensitive data.

वृद्धावास

खरं सांगू बाळा मला एकटं एकटं वाटतंय
आखू आयुष्य जगलो तुझ्यासाठी आता
मरावसं वाटतंय

तुझ्या त्या बंगल्यात आहे सर्व काही पण
दुःख एवढंच
आम्हा म्हाताऱ्यांसाठी एखादा कोपराही
शिल्लक नाही

दमलेले हातपाय सुद्धा बोलू लागतात
फक्त तुझ्याच आधाराची ती मदत मागतात
जगण्याचा होता तू एकच
आधार
मग का दाखवलेस रे
आम्हाला
वृद्धाश्रमाचे दार

तुला तर भरवलेला प्रेमाचा घास
मग का आला आम्हाला हा असा
वनवास
आम्हाला राहिला आता एकच आस

तुझ्याच सानिध्यात सोडावासा वाटतो रे
शेवटचा श्वास

लाखात एक असेल ती माझी सून
जिच्यामुळे तू गेलास आम्हालाच विसरून
बाळा तुझी चूक नाही चूक आमचीच असेल
तुझ्या आयुष्य नावाच्या रत्नमालेत
संस्काराचा मोतीच निखळला असेल

देवा मला तुझ्या दारी कधी नेणार ?

त्या निमित्ताने का होईना
त्याचा
स्पर्श तर मला होणार
देवा मला आज तू एकच
वचन दे
वृद्धांना वृद्धाश्रम
दाखवण्याआधीच मरण दे

- प्रसाद हनुमंत माकम

‘Man’s Search for Meaning

Shubhangi Chowdhary

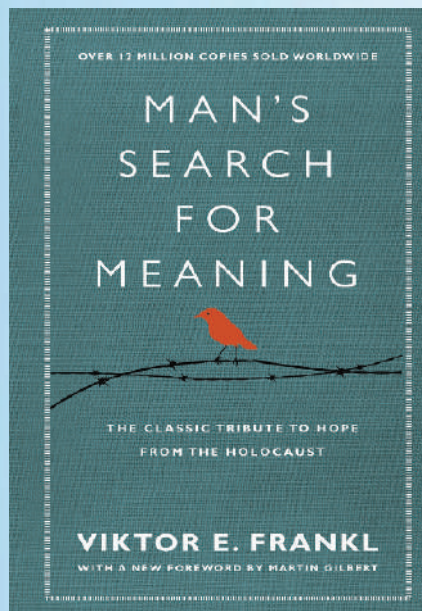
Fortunately, I got a chance to attend a special guest lecture arranged by my college, where the speaker Mrs. Dhanshree Ghare. It was a very interesting and informative session. As an expert in the psychiatric field, she gave us an example from a book that moved me in many ways. The book is called ‘Man’s Search for Meaning’ by Viktor E. Frankl. The author Viktor E. Frankl was a Professor of Neurology and Psychiatry at the University of Vienna Medical School until he died in 1997. He was the founder of what has come to be called the Third Viennese-School of Psychotherapy, the school of Logotherapy. I was so curious about the book and when I read the tagline it glued me to the book that says “A classic tribute to hope from the Holocaust” it ignited my curiosity. I wondered how a tale related to concentration camps; gas chambers and grave sufferings can have a word like hope attached with it. To find the answer to this contradiction, the journey of the book originates.

This book not only shows but makes us believe in the tremendous capacity one (and every one of us) has to transform, rise, and fight. It shows how inner power strengthens you, mentally

and physically. How attitude towards any given situation makes a hell lot of difference in the consequences. The book is divided into two parts of which first part is “Experiences in a Concentration Camp” and the second part “Logotherapy in a Nutshell” along with this it includes a postscript namely “The Case for a Tragic Optimism”.

This book is of biographical Genre. But it is not only biographical as it includes the valuable research contribution of the Author in the field of Psychiatry. The life of the author during the three years of the concentration camp is inscribed only in context with the psychoanalysis of the behavioral impact of the extreme situations faced by him and the fellow prisoners. Three years in the various concentration camps under the constant threat of death. Having absolutely no idea about the beloved ones

whether they are alive or not. Under such circumstances what makes a man keep moving up? Without a tinge of gloom, the author has opened up this journey in front of us in a very enlightening way. The entry in Auschwitz camp...journey through the Bavarian camp... the sick camp... the women’s camp, everything is so touching and constantly keeps us on pondering the feelings and thoughts, we as a reader passes through. Every line and every paragraph of this part gives a different experience. This part ends with

the liberation and aftereffects of imprisonment.

The second part is based on Logotherapy, a profound contribution by Dr. Frankl in the field of Psychotherapy since the days of Freud, Adler, and Jung. In this part, the author has mentioned in a very simpler manner various layers of the human psyche. Logotherapy is Dr. Frankl's therapy. It is mostly based on the study, analysis, and experiences in the concentration camp. In context with the first half, the concept of Logotherapy is explained in detail for the layman. The whole analysis of questions popping in our minds throughout the first part is provided in the form of Logotherapy. One more interesting topic discussed is "The Existential Vacuum" that arises due to the monotonous form of life. A future threat is discussed with

possible solutions.

This book opens up eyes towards every little aspect of life, how grateful we should be for every small thing we have like we can brush our teeth every day, can sleep on a mattress and have shoes to wear and food to eat. This is another aspect that one can never understand, the feelings one experiences under the threat of death every single moment and that too in such worst and uncertain conditions. This book is a masterpiece of the pain endurance capacity of human beings and the strength of psychics to fetch anything that one may think not imaginable at the particular moment. Nothing but one guarantee this book gives that no matter what you are now but will not be the same person again once you read the book.

व्हायरस

गुजर गया आज का दिन भी हररोज की तरह

बैठ-बैठ कर परेशान हो चुका हु इस व्हायरस की वजह से..!

ना बाहर जा सकता हू,

ना किसी करिब दोस्तों से मिल सकता हू

कैसा वक्त आ गया हैं यह..!

अभी तो लॉकस्क्रीन भी लॉकडाउन

जैसा दिख रहा हैं..!

बहोत सोचा....

बहोत सोचता रहा... आखिर कुछ

लिखनेका मन बना..!

दुनिया में आके तूने लोगो के जिंदगी के साथ

खेला,

तुझे यह कर-कर मिला तो क्या मिला..!

यहां तो पहले से ही लोगो में नजदीकियां बहुत कम थी,

तूने आकर दूरिया और बढ़ा दी..!

अब डरने लगा है आदमी - आदमी से हात मिलाने से,

डरने लगा है आदमी-आदमी को गले

लगाने से ,

जो जहां है वही रुक गया है , ना कोई

कही आ रहा है, ना जा रहा है..!

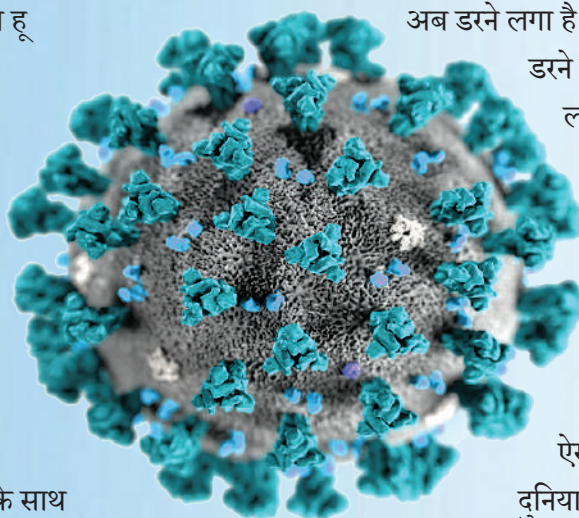
इससे बुरा नजारा मासुमो के

आंखों के लिए और क्या होगा..!

ऐसा लग रहा हैं मानो की ,

दुनिया रुक गयी हैं,

सिर्फ घड़ी के काटे चल रहे हैं...!

- दिव्येश लोधा

YOGA : Full Mind to Mindfulness...!

Dr. Preeti Garbhe

Imagine you wake up one morning and find that all stresses in your life have been replaced with pure joy that you felt in your childhood. Imagine a mind free of confusion & chaotic thoughts. Imagine pure health, pure consciousness, and pure bliss.... Is it possible? The answer is 'Yes' and it can be achieved by 'Yoga'... the science of life and the art of living.

Yoga is derived from the Sanskrit root 'yuj', meaning 'to yoke or join together'. Yoga arose in the age of the Vedas and Upanishads. It is India's oldest scientific & perfect spiritual system of techniques that reflects real and proven scientific concepts.

Yoga is a journey of the body and mind. Yoga is a realization of our hidden powers.

Swami Vivekananda has said, "every work that we do, every movement of our body, every thought that we think leaves an impression on the mind."

Yoga sees the body from a different perspective than traditional. The human body is in a constant state of change & continuously adjusting internally to the influence of a changing external environment. Yoga helps to achieve a balance between internal and external forces. Yoga will boost up your body; strengthen your mind and spirit. Yoga can become a part

of your life. If you begin a steady practice, yoga undoubtedly has the power to rejuvenate the way you feel, move, look, breathe and interact with friends, family, and co-workers.

Yoga - A Great Stress Buster

'Stress' or 'tension' is an unavoidable fact of life on the earth in the twenty-first century. We all are always eagerly in search of ways to simplify our lives. So how can yoga help you? Yoga is an oasis. Yoga tackles stress on many levels. The different Yoga postures or 'asanas' help you control your body, make it stronger, flexible, and function better. As a result, your body becomes more resistant to diseases and other physical problems. Practicing the asanas trains your body to do exactly what you tell it to do. The Pranayamas are yoga's breathing exercises; they properly channel the flow of the life force, 'prana', into and out of the body. Deep, regular breathing gives a relaxing signal to each cell of your body. Yoga meditation slows down the racing thoughts gradually and enhances your ability to master your mind, rather than let your mind master you.

Yoga is a physical, mental, and spiritual way of life that puts reality into perspective. Yoga teaches you how to react to stressful circumstances without neglecting or hurting yourself.

Yoga teaches the distracted mind to settle and find peace, and it helps to optimize our natural ability to heal the damaged

body and builds up confidence which ensures emotional well-being. It helps you slow down, center yourself, and get the most out of your life.

Practicing yoga postures regularly will strengthen your muscles, focus your breathing and tone your internal organs. Yoga can help you regain your sense of self-fulfillment and joy. Let the Mind Meet Body so the Body Meets Mind.

Beginning to practice yoga is like introducing your body and your mind. Life is not a war, it's not a contest, and it's not a race. Life is being. Yoga helps you see this truth and live it in each moment. Yoga teaches you to look without classifying, to listen without judging, to feel without losing control, to learn without assuming you already know. Everything is subjective. Surely this will help to bring peace to your mind and see the truth in difficult situations, people, and even in yourself.

A mindful mind is like a clean & clear mirror which reflects what is really there and nothing else. Mindfulness takes courage to look at the real you. When your

self-concept expands, your concept of the world will also expand. If people are unfair or judgmental of you, you can learn to gently optimize the hard drive in your head! The real you will shine through best when you're in touch with inner peace.

Meditation helps to relax your boundaries. What are your boundaries? They are all branches of 'avidya' that mean our false perceptions or incorrect comprehension of life and ourselves. Boundaries limit us from the truth and our potential. Some of the boundaries we impose upon ourselves are known as 'asmita' means ego; 'raga' means attachment; 'dvesha' means rejection, and 'abhinivesha' means the survival instinct. Yoga helps you relax, think more clearly, and see the inner you as a good part of the universe. Yoga helps to discover avidya and to clear out aspects of avidya that shadow our perception and obstruct our growth.

Negative thinking and how to overcome on it

Renuka Talwar

The human mind thinks about a squillion thought every day, and on average about a squillion minus a hundred are negative. Positive thinking requires some effort, whereas, negative thoughts are often uninvited. This has much to do with education and the environment one has been living in. A positive environment makes you think positively if our thoughts are positive that is fine, but if they are negative, our life and circumstances would probably mirror these thoughts. If you believe that you are going to fail, you will unconsciously sabotage every opportunity to succeed. Negative thoughts make you mentally weak and they close your mind.

Negative Thinking sinks into the subconscious mind, and then, manifests as your habitual manner of thinking. If you occupy the mind with depressing and pessimistic thoughts you radiate negative energy into the surrounding world, and therefore, create and recreate more negativity, failures, and disasters. So how do we eliminate this negative thinking?

Following are some simple tips to overcome negative thinking :

1. REMIND YOURSELF A NEGATIVE THOUGHT IS JUST A NEGATIVE THOUGHT

Negative thoughts gain momentum when

you think them over and over again. So stop thinking about them. The mind is a creature of habit, so encourage positive thoughts and eliminate negative ones.

2. HAVE DEDICATED TIME FOR NEGATIVITY

When you are first starting to fight negative thoughts, you might find that you struggle to contain them. Instead, you might shove them all to one corner of your brain, where they will eventually overflow and cause problems for you later. Instead of letting this happen, what you can do is set aside some time for yourself to experience negative thoughts. This habit should be a daily practice and should take up no more or less than 10 minutes. During this time, feel free to think of all the negative things you want. This exercise will slowly but surely teach you to manage and, eventually, phase out negative thinking.

3. TAKE RESPONSIBILITY

It's easy to point fingers or play the victim when life has you feeling down.

Yes, some situations are outside of your control. But at the end of the day, it's your life. You're responsible for the decisions you make, you're accountable for your actions and reactions, and it's time to take control of that.

4. PRACTICE GRATITUDE

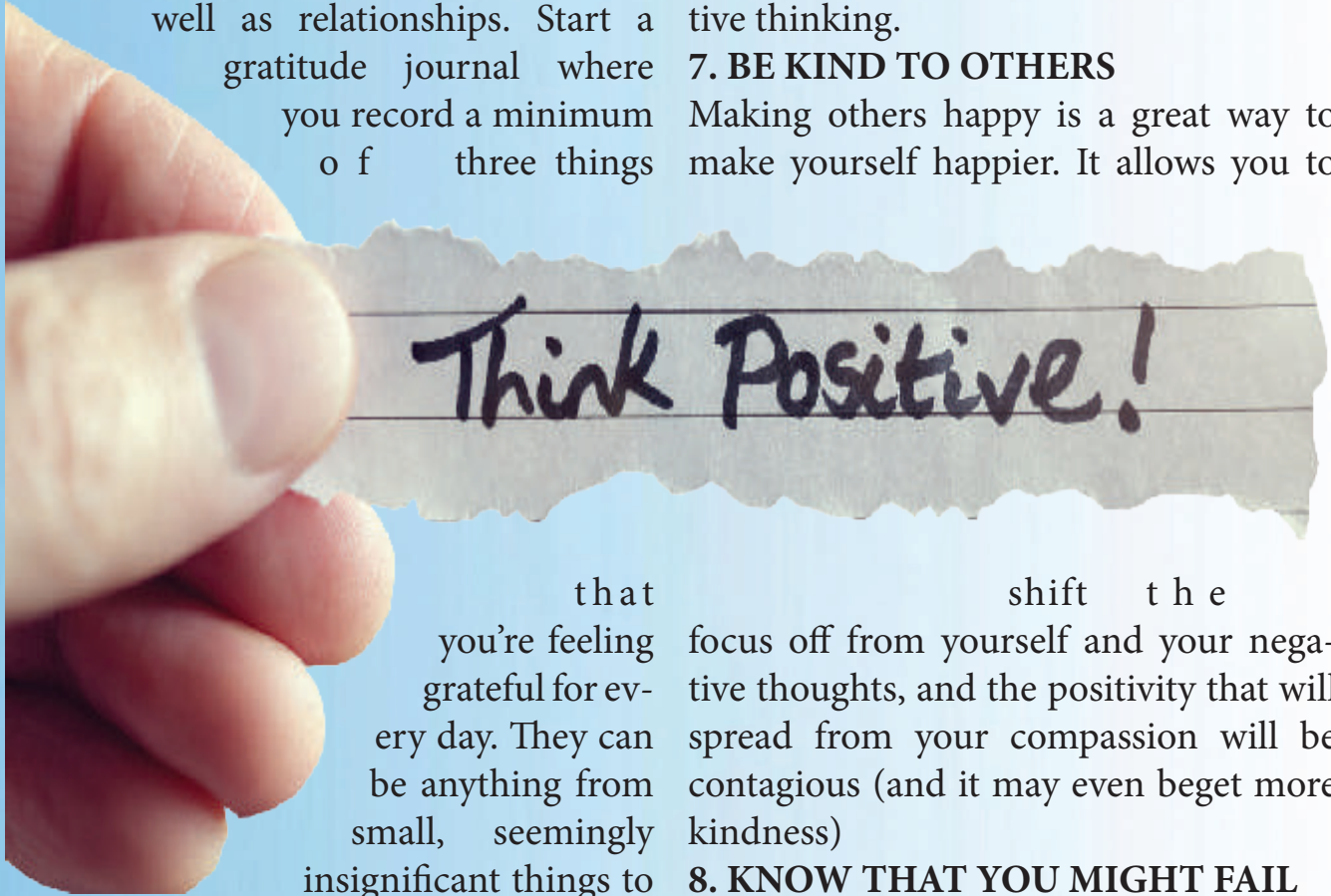
Gratitude is a fantastic way to become more positive. It has numerous benefits for both mental and physical health, as

well as relationships. Start a gratitude journal where you record a minimum of three things

positive thinking.

7. BE KIND TO OTHERS

Making others happy is a great way to make yourself happier. It allows you to

Think Positive!

that you're feeling grateful for every day. They can be anything from small, seemingly insignificant things to huge events. Even on bad days, you can probably find things to be grateful for. This can help you to give a chance to remember things you often take for granted.

5. DO POSITIVE AFFIRMATIONS

Positive affirmations can help you to overcome the negative. Research indicates that even the worst situations can be made better for those who are used to performing these acts of thinking. positive affirmations include:

- I am intelligent and capable
- I am strong
- I think positively in all situations
- I react well to mistakes

6. EXPRESS YOURSELF

Pent-up negativity can burst forth and overflow when you least want it to. That's why expressing that negativity, especially if it's very strong, can help you to overcome those thoughts and switch to posi-

shift the focus off from yourself and your negative thoughts, and the positivity that will spread from your compassion will be contagious (and it may even beget more kindness)

8. KNOW THAT YOU MIGHT FAIL

One of the best things to remember is that no one is perfect and sometimes the outcome of a situation does not go how we think it should go. Being open to failure will lower your expectations and help you to be more open-minded about situations you will face in the future.

No one wants to be negative all the time. By understanding the patterns behind bad thoughts and working to change them and replace them with better habits, you'll be giving yourself a happier, healthier life and mind. It is no secret that overcoming negativity is a challenging thing to do, but with some motivation and encouragement, you can do anything you set your mind to do! The best way to handle a negative situation is to focus on the positive elements. If you will not do this then it can affect you adversely and can cause tremendous problems in your life.

केलेली पैठणी आणलीये.

(पिशवीतून साडी काढून रमाच्या हातात देतो. रमा साडी हातात घेते. कौतुकाने अंगावर टाकते.)

रमाकांत : आता सांग बुशशर्ट आणि पॅण्टसाठी पैसे कुठून आणलेस?

रमा : रमाकांत...जगात मेनका आहेत, उर्वशी आहेत,

रंभाही आहेत...पण नवऱ्याच्या फाटक्या बनियनची पर्वा न करता जी त्याच्या कुशीत शिरते ना, तीच त्याची वहिदा रेहमान!

(रमा त्याच्या मिठीत शिरते आणि दोघांच्याही चेहऱ्यावर मनापासून समाधानाचं हसू फुलतं.)

(पडदा)

शिवभक्त...

शिवभक्त तर तू ही आहेस,
आणि मी ही आहे...

पण तू शक्तीचा, मी विचारांचा.
तू कर्तृत्वाचा, मी कार्याचा.
तू व्यक्तीचा, मी व्यक्तिव्याचा.

मावळा तर तू पण आहेस,
आणि मी पण आहे...

तू लढशील कधी भाषेसाठी,
खऱ्या खोट्या अस्मितेसाठी,
इतिहासातील स्थानासाठी,

मी फक्त स्वराज्यासाठी...

हे बघ इतिहास हा सर्वांचा आहे,
असा जार्तीमध्ये नको वाटूंस...

आणि स्वप्न हे स्वराज्याचं
स्वार्थासाठी नको लाटूंस...

-राकेश नेवसे

शोधात स्वतःच्या...

जायचे होते कुठे,
आले कुठे आहे,
मी शोधते आहे स्वतःला,
माझ्यात मी कुठे आहे।

तो गेला येउनी वाऱ्यासारखा,
त्याला थांबणे माहीत कुठे आहे,
माहीत असूनही हे मजला,
त्याला विसरणे सोपे कुठे आहे,
मी शोधते आहे स्वतःला,
माझ्यात मी कुठे आहे।

टांगूनी दोरीवती स्वप्नांना,
मी वाट चुकवते आहे,
सवय लावूनी चुकांची स्वतःला,
सावरणे मी शिकते आहे.

जायचे होते कुठे,
आले कुठे आहे,
मी शोधते आहे स्वतःला,
माझ्यात मी कुठे आहे।

-पूजा सोनावणे

Chanakya Vs The Modern Parent

Dr. Swapna S. Kolhatkar

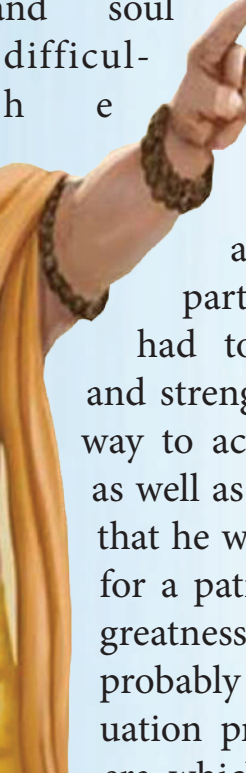
My childhood memories fondly recall the voracious reading of storybooks and especially ‘Amar Chitra Katha’ which still presents the central characters in a very engrossing way to the child. One such story on Chanakya fascinated me. I, as a parent also ensured that my daughter got to read a series of books by the same publication house. Their illustrations and storytelling have a profound impact on the young reader’s imagination that ensures the development of good vocabulary and thought orientation.

With these memories and an inclination towards teaching, I always have great respect for Chanakya who was an ancient Indian teacher, philosopher, economist, jurist, and royal advisor.

Chanakya assisted the first Mauryan emperor Chandragupta in his rise to power. He is widely credited for having played an important role in the establishment of the Maurya Empire. His recognition as a

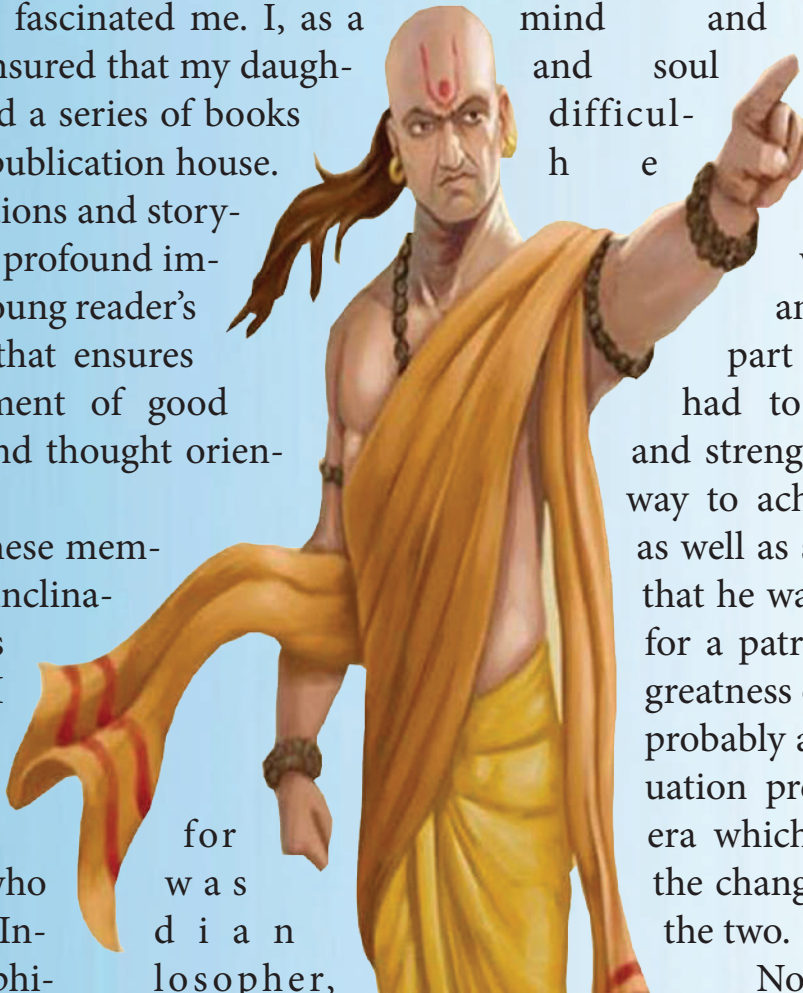
teacher comes from the fact that he chiseled a young simple boy into a great king.

This situation demands a thought for three things: 1) the teacher 2) the student and 3) the situation. The exceptional qualities displayed by the teacher in identifying the boy with potential were the first in a series to write the history.

His next task of channeling the young mind and training the body and soul for challenges and difficulties; proved that he had to plan and get things done with an iron hand and wisdom. On the part of the student, he had to get his potential and strength channelized in a way to achieve greatness and as well as strive for a position that he was not his birthright for a patriarchal society. The greatness of the two men may probably as a result of the situation prevailing during the era which eagerly welcomed the change brought about by the two.

Now consider modern society. Are parents not the first teachers to their children? Are they not responsible for developing their child's potential or abilities? A parent may not be as great a teacher as Chanakya but let us also not forget that children learn

from parents. The fast-paced life has put a dent in this parental responsibility. The pressures of pursuing a career, managing home, keeping up with social life, etc. have ensured that kids become independent at a very young age and the lack of a role model further ensures that they remain ensconced with electronic gadgets or a cocoon of their own. In turn, parents lack the mindset to channelize the young mind to achieve greatness. The whole idea of storytelling about role models through generations gets lost somewhere in the pressures of the modern world. What we see today is a world that needs to tackle so many global issues related to the environment, health, etc. but who would want to give away their worldly luxuries to be in tune with nature? Let us not forget that mother nature is our greatest teacher only if we are equally disciplined students.

Entrepreneurs are finding solutions to garbage and cleaning but as a parent, tell me - would you want your child to

think about garbage? What nature needs are not what we want. Our education system provides literacy to the masses but needs to educate the classes to achieve great feats. The third aspect of that situation is what demands and identifies the needs which along with the first two that student and teacher will provide a successful amongst them is to develop or let a good teacher develop the young generation.

Chanakya was always known as a great teacher and a guru to Chandragupt but not as a parent to his exceptional disciple. Their success is in fact due to them being a true teacher and a true disciple. Indeed, it is very difficult to identify and promote such greatness without the pitfalls of societal or political interference. I strongly believe that a situation will prevail to ensure the birth of the right teacher and the right student that will make a difference in the situation.

Senior Commerce (B.Com.)

Dr. Sunita Pokharna

The college was reopened on 15th June 2019.

Admission Status : B.Com & M.Com

Course	Intake	Girls	Boys	Total
F.Y.B.Com	600	255	335	590
S.Y.B.Com	600	235	275	510
T.Y.B.Com	600	270	326	596
Total	1800	760	936	1696
M.Com I	120	43	72	115
M.Com II	120	31	49	80
Total	240	74	121	195

Result :- B.Com

Course	No. of Students Appeared	No. of Students Passed	First Class with Distinction	First Class	Higher Second Class	Second Class	Pass Class	Passing Percentage	Students Failed
F.Y. B.Com	557	508	67	154	52	55	180	91%	49
S.Y. B.Com	702	611	83	197	150	131	50	87.04%	91
T.Y. B.Com	649	578	68	188	129	156	37	89.06%	71
Total	1908	1697	218	539	331	342	267	88.94%	211

Toppers for Academic Year 2018-19 :**FY B.Com**

Rank	Name of the Student	Percentage
1	Joshi Shubhangi Prabhu	86.14
2	Advani Juhi Rajesh	84.14
3	Joshi Ketaki Milind	82.14

SY B.Com

Rank	Name of the Student	Percentage
1	Latake Manisha Shivaji	80.16
2	Madnal Shruti Sandeep	79.50
3	Mankare Adesh Dilip	78.33

TY B.Com

Rank	Name of the Student	Percentage
1	Jain kajal	79.08
2	Agrwal Ayush	78.91
3	Bhutada Mukta	78.16

Co-Curricular Events of Senior College of Commerce for the Academic Year 2019-20

Sr. No	Date	Event
1	28th June 2019	Guest lecture on “Happiness for Youth” was arranged by Art of Living. The lecture was delivered by Mr. Manjunath Totadar, where he gave tips to lead a happy life. Around 60 students attended the lecture.
2	4th July 2019	Guest lecture on “How to be successful through Meditation”.

3	9th July 2019	Workshop on “Consumer Awareness and Financial Literacy” was held in collaboration with Consumer Awareness Society of India, Savitribai Phule Pune University and Marathwada Mitra Mandal College of commerce. The guest speaker was Mr. Manoj Pawar, Assistant Manager, Maharashtra Government Consumer Helpline, presented his lecture on consumer rights awareness.
4	15th July 2019	A program on “Anti Ragging and Prevention of Sexual Harrasement” was organized on 15th July, 2019 for creating awareness among the students. The speaker for the program was Dr. Jyothi Pawar, an eminent resource person in her field of study. In all 98 students attended the program.
5	11th July 2019	A programme on “World Population Day” was organized on 11th July, 2019. The guest speaker was Dr. Anjali Radkar from Gokhale Institute who explained the various facts about population and how it is increasing at an alarming rate and measures to control it. Students also participated by presenting PPT, Speech and made posters. In all 137 students were present for the program.
6	16th July 2019	Students gave speeches and recited poems on the occasion of Guru Pournima to share their respect for the Gurus. A sapling along with the message given by the students “Adopt a Child, Adopt a Tree” was given to the teachers.
7	19th July 2019	Guest lecture on “My Life, My Responsibility” was arranged for TY B.Com. students on 19th July, 2019. The guest speaker was a renowned pshycologist Mrs Dhanashri Ghare. The content of the lecture was how the students should come out from their confort zone and understand what one can explore by doing so. 69 students attended the guest lecture.

8	20th July 2019	Guest lecture on the occasion of NSS and SDC (Student Development Cell) orientation programme The guest was Swami Krupa Dhanand from Ramkrishna Math.
9	30th July 2019	Workshop on “Emotional Intelligence” was conducted by Renowned psychologist Mrs. Dhanshri Ghare.
10	3rd August 2019	28 students participated in “Mehendi competition”. The judges for the competition were Ms. Geeta Patil and Dr. Ashwini Kulkarni. Students drew beautiful Arabic style and traditional full hand mehendi.
11	7th August 2019	Best out of Waste competition was organized to create awareness about the environment and to promote the three R i.e. Reduce, Reuse and Recycle. In all 22 students participated in the competition. The judges for the competition were Ms. Geeta Patil and Prof. Lazree Gokhale.
12	13th August, 2019	Road Safety Awareness Program was organized on 13th August, 2019 to create awareness among the students and staff about road safety. The speaker was PI Rajesh Puranik, Traffic Department Pune City. In all 153 students and 13 teachers attended the program.
13	14th August 2019	Solo Singing competition was organized on 14th August, 2019. The theme was “Patriotic Songs”. 13 students participated in the competition. The judge was Prof. Sushil Gangane.
14	14th August 2019	Mahiti Dhoot , in association with Anu Lom.
15	20th August 2019	Clear Face Confidence activity was organized in association with Himalaya Company. This activity held to build the youth's self esteem which helps them to grow strong and confident individual. More than 95 students participated in the activity.
16	22nd August, 2019	Talent Hunt Auditions were held by Red FM – College Ke Tashan Baaz. Large number of Students show caused their talent in singing, dancing, acting and modeling.

17	28th August,2019	Guest lecture on “Recent amendment in companies act 2013’ by CS Amol Patwardhan.
18	28th Aug and 30th Aug. 2019	Guest lecture on ‘GST’ for F.Y.B.Com. students by Adv. Manas Joshi.
19	31st August 2019	Guest lecture on “Artificial Intelligence” in Co-ordination with ITM Institute Mumbai .The guest speaker was Mrs. Seemita Bose Choudhary. 51 students were attended the lecture.
20	5th Sept. 2019	Teacher’s Day Celebration
21	21st Sept. 2019	Guest lecture on “Capital market and Investment Finance” conducted by IMS Proschool. The aim for conducting this lecture was to bridge the skills gap between education and practical knowledge. 41 students were present for the lecture.
22	24th Sept.2019	A camp on “Hemoglobin awareness” was organized by NSS Team.
23	24th Sept. 2019	A Blood Donation Camp was conducted by NSS team in association with R.G. Gholap Memorial Blood Bank and Thalassemia Center.
24	24th Dec. 2019	ICA Commerce Championship Test 2019-20 conducted by MMCC Senior College in collaboration with ICA. The test was arranged for B.Com. and M.Com. students, in which 200 students participated with great enthusiasm.
25	25th Sept. 2019	Guest lecture on “World of Excel” guest speaker was Mr. Krishna Sondur.
26	9th Dec. 2019	Guest lecture on “Bulls eye” speaker was Mr. Atul Gopal.
27	10th Dec. 2019	Guest lecture on “Financial Literacy” speaker was Mr. Prince Paul.
28	12th Dec. 2019	Workshop on NET/SET Exam was conducted on 12th Dec.2019, guest speaker was CA Chandhan Singh
29	12th Dec. 2019	A guest lecture on “Think ... but differently” was conducted for B.Com. students. The guest speaker was CS Akash Patel.
30	13th Dec. 2019	Guest lecture on “Implementation on GST”

31	16th Dec. 2019	Guest lecture on “Corporate styling” was conducted by Mr. Yogendra Patil and his team for girls’ students only. During the session the students were provided with bangles and other materials for conducting practical assignment.
32	17th Dec. 2019	Guest lecture on “A Digital Marketing” was conducted by Mr. Chandrashekhar Jelang and Mr. Milind D. Morey which was attended by 75 students.
33	18th Dec. 2019	Guest lecture on “Career Opportunities in Commerce field” was organized on 18th Dec.2019, for B.Com. and M.Com. students. The guest speaker was CA CS Mr. Harish Mathriya and CS Vikas Vohra. The speakers explained the scope and importance of commerce and the various career opportunities available in commerce field, which help the students in taking right decision at the right time.
34	27th December, 2019	One Day Workshop on “How to bridge gap between the Industrial requirement and Curriculum” was organized on 27th December, 2020 for creating awareness of Tally, MS Excel, GST, Income Tax and Business Registration among the students of B.Com. and M.Com. 150 students were attended the workshop. The guest speakers for the programme was C.A. Govind Chandak and C.A. Bhavesh Panpaliya.
35	28th December, 2019	An inter-collegiate elocution competition was organized by MMCC, Pune in association with Anti- Dowry Movement, Bombay on Saturday the 28th December, 2019. This is the 28th year of organizing this elocution competition. In all 19 colleges 40 students had participated in this competition.
36	2nd January, 2020	A FDP was organized on “Cyber Crime and Cyber Law” for both teaching and non-teaching staff of MM college. The resource person was Adv. Dattatray Dhainje, in which he highlights the points on secure use of social network sites, precaution to be taken while using Debit/Credit card, websites, etc.

37	4th Jan. 2020	Consumer Day for MMCC Senior College was organized on 4th Jan.2020, where students had put up stalls of eatables, games and commercial merchandise to gain an experience of commerce in practices and action. In all 75 students participated by putting up stalls.
38	17th Jan. 2020	A lecture on “Importance of Research” was arranged on 17th Jan. 2020 for T.Y. B.Com. and M.Com. students. The resource person for the lecture was research expert and experienced faculty Dr. S.S. Pokharna. The lecture started with basic of research and covered all the aspects in research types of research, types of data collection, sampling and different statistical tools for testing of research. 127 students attended the lecture and 9 students gave a very positive feedback on behalf of all the students.

• **Students Activities and Achievements :**

1. Art Circle students participated in “Purshottam karandak,Bharat karandak”.
2. TY B.com students Prashant Landge won ‘Best Actor “ award and Aditya Pophale won the “Best Director “Award in the Skeet Competetion organised by Nationalist Congress Party Cinema and Culture Division Maharashtra State. College bagged third number in this competition.
3. SY B.com student Neha Padhye won consolation price in solo singing at Astitativa event organised by BMCC college.

• FY B.Com CBCS pattern was introduced from this academic year.The pattern consist of 30 marks for internal assessment and 70 marks for university exams. For the internal assessment it was unanimously decided to follow the pattern of assignment, OBT ,Project and Oral for all the subject by the Faculty members, CEO and Principal.

- The medical check up for the FYB.com students was completed in the month of August 2019.
- Eligibility of FYB.com students were completed on time.

• **Seminar/Workshop attended :**

- a) Dr. S .S. Pokharna and Dr. Shilpa Kabra participated in One day National Seminar at Modern College at shivajinagar on 26th July 2019
- b) Mr.Sushil Gangane and Mr AmolChaodhary –Haritwari workshop at Bhimashankar on 13-14 June 2019
- c) All Full time faculty teachers participated in FDP on Union budget 2019- 20 by CA Nirav Shaha
- d) Mrs.Vijaya Kambale participated in one day national seminar on Draft of new

national education policy-2019

e) Faculty Development Programme was attended by 5 Faculty members ,Dr. Mukti Bapna, Renuks Talwar, Prof.Sushil Gangane, Prof Pravin Kad and Prof Pramod Sapkal on “Teach Like a Champion”at Gokhale Institute of Politics and Economics Orhanised by Team” Bulls Eye”.

Faculty Achievements:

- 1) Dr.Rajkumari Tampasanna awarded Ph.D in May 2019
- 2) Mr. Pravin Kad and MrAmol Chaudhary cleared Net exam in June 2019 and December 2019.
- 3) Mr. Sushil Gangane cleared the SET Exam in October 2019
- 4)Prof Teja Dighe cleared PET exam of SPPU.
- 5) She has also co – authored a Text book titled “Organisational Behaviour and Human Resource management” for FY BCA students.

Welfare Schemes for Students :-

- Various schemes implemented for students:
- Karmvir Bhaurao Patil Earn and Learn Scheme, SPPU, Pune - Implemented
- Nirbhaya Kanya Abhiyan- Applied for Approval to the SPPU
- Disaster Managemet workshop- Applied for Approval to the SPPU
- Interview Skill workshop-Applied for Approval to the SPPU

Activities (Workshops/Seminars/Elocution competition):

Sr. No.	Date	Venue	Activities conducted	Chief Guest	Number of teachers attended	Number of students attended
1.	21/6/2019	Seminar hall	International Yoga Day	Mr. Mallikarjun Gaikwad, Mr. Sonarghare and Mr.Pradeep Kshirsagar	50	-
2.	23/6/2019	SPPU Campus	HaritVari-Abhiyaan and Guinness World Record	Maharashtra CM Mr. DevendraFadanavis	03	42

3.	25/6/2019	Hall No. 3	International Day against Drug Abuse and Illicit Drug Trafficking Day	Sub- in- spectator Mr. Sonawane and Marathi Film Actor PravinTarde Representa- tives of Pune Police and AnandVyasa- nMukti Ken- dra	12	84
4.	28/6/2019	Hall No. 3	Happiness for Youth	Mr. Manju- nath Totadhar from Art of Living Centre	15	63
5.	1/7/2019	Hall No. 3	First Year B.Com Ori- entation – Introduction to the new CBCS pat- tern	All faculty members	All	150
6.	4/7/2019	Hall No. 3	“How to be successful through Meditation”	Art of Living Centre repre- sentatives	All	172
7.	9/7/2019	Dnya- neshwar Hall	“Consumer Awareness and Finan- cial Litera- cy”	Consumer Awareness Society of In- dia, Savitrib- aiPhule Pune University and MMCC	18	143
8.	10/7/2019	Hall No. 3	“Anti-rag- ging and Prevention Of Sexual Harrassment	Adv. JyothiP- awar	14	310
9.	16/7/2019	Hall No. 3	World Pop- ulation Day & Guru	Dr. Anjali Radkar from Gokhale In-	All	162

10.	19/7/2019	Hall No.7	“My Life My Responsibility”	Mrs. Dhanashree-Ghare	10	135
11	20/7/2019	Hall No.3	Lecture On Occasion of 125th Anniversary of Swami Vivekananda’s Chicago Address	Swami Krupadha-nanand from Ramkrishna Math Under NSS & SDC	13	60
12	22/7/2019	Hall No 13	Induction For M.Com I	All Faculty members	All	48
13	25th July 2019	Hanuman Tekdi	Tree Plantation (SDC)		-	26
14	27th July 2019	Hall no 3	Kargil Vijay Diwas (SDC)			
15	30/7/2019	Dnyaneshwar Hall	Workshop on “Emotional Intelligence”	Renowned Psychologist Mrs. Dhanashree-Ghare	4	22
16	30/7/2019 & 31/7/2019	Seminar Hall 5th Floor	Workshop on “Sutra-sanchalan”	Mr. Sudhir-Gadgil & Mr. YogeshSoman	4	-
17	3rd August 2019	Assembly Hall	1.Patriotic Mehendi Competition 2.Guest Lecture-Yuva and Kranti (SDC)	Prof Pravin Kad	2	36 25
18	5th August 2019	IT lab	“Aarakshanavar yuvakanche Mat”(SDC)			19

19	13th August 2019	Assembly Hall	Haste Out of Waste			26
20	14th August 2019	Hall no 4	1.Patriotic Singing Competition 2. Help to Kolhapur Sangli flood (NSS and SDC)			15
21	16th August 2019		Awareness lecture on Mahiti Dhoot was arranged for SY/TY/M. Com I and II in which the information about various government schemes on the apps was shared.		11	113
22	31st August 2019		Guest lecture was arranged for TY B.Com Students on "Artificial Intelligence" in Co-ordination with ITM Institute Mumbai .The guest speaker was	Mrs. Seemita Bose Choudhary	5	59

23	5th September 2019		Teachers day was celebrated in which students performed skit, delivered speeches and arranged games for the teachers.		All Teachers	300
24	18th September 2019		Visit to kelkar Museum (SDC)			23
25	20th September 2019		“Bhartiya Shastriya sangeet”(S-DC)	Lecture by Neha Padhye.		22
26	21st September 2019	Hall no 11	Guest lecture for TY B.Com Students on “Capital Market and Investment Finance”	IMS Pre School	5	48
27	21st September 2019	Assembly Hall	NSS Activity – “Seminar to Arrange Successful Blood Donation Camp”	Gholap memorial Blood Bank	5	61
28	24th September 2019	Assembly Hall	Hemoglobin Jan Jagruti Abhiyan (NSS)		All Faculties	98

29	24th September 2019		NSS day celebration-Poster exhibition,- Eye check Up, medical Check up		All faculties	135
30	25th September 2019	Hall no 6	Guest lecture on "World of Excel"	Hope Career Academy-Mr.Krishna Soundur	3	58
31	2nd October 2019	Mula Mutha River bank	Swachata Abhiyan (NSS)		5	43
32	4th October 2019	Dnyaneshwar Hall	1 Career Guidance by Young CS. 2.Effects of Cosmetics on Skin	Sampada Shete By Abhivyakti Organisation.	All Faculties	148
33	5th October 2019	Dnyaneshwar hall	Voters Awareness Programme	-	-	159
34	9th Dec. 2019	Lecture Hall No. 6	Guest lecture on "Bulls eyes-importance of case study in learning"	Mr. Atul Gopal.	3	123
35	10th Dec. 2019	Lecture Hall No. 6	Guest lecture on "Financial Literacy"	Mr. Prince Paul.	4	161
36	12th Dec.2019	Lecture Hall No. 6	Workshop on NET/SET Exam	CA Chandhan Singh	15	50

37	12th Dec. 2019	Lecture Hall No. 6	A guest lecture on “Think ... but different- ly”	CS Akash Patel.	3	73
38	16th Dec. 2019	Lecture Hall No. 6	Guest lecture on “Corpo- rate styling”. During the session the students were provided with bangles and other materials for conducting practical as- signment.	Mr. Yogendra Patil and his team	4	70
39	17th Dec. 2019	Lecture Hall No. 6	Guest lecture on “A Digital Marketing”	Mr. Chandrashek- har Jelang and Mr. Milind D. Morey	5	75
40	18th Dec. 2019	Lecture Hall No. 6	Guest lecture on “Career Opportuni- ties in Com- merce field”. The speakers explained the scope and importance of commerce and the var- ious career opportunities available in commerce field.	CA CS Mr. Harish Mathriya and CS Vikas Vohra	5	153

41	24th Dec. 2019	Lecture Hall No. 7	ICA Commerce Championship Test 2019-20 conducted by MMCC Senior College in collaboration with ICA. The test was arranged for B.Com. and M.Com. students.	Mr. Sudharshan Daga	3	200
42	27th December, 2019	Lecture Hall No. 7	One Day Workshop on "How to bridge gap between the Industrial requirement and Curriculum" , for creating awareness of Tally, MS Excel, GST, Income Tax and Business Registration among the students	C.A. Govind Chandak and C.A. Bhavesh Panpaliya	4	91
43	28th December, 2019	Dnyaneshwar Hall	An inter-collegiate elocution competition was organized by MMCC, Pune in association with Anti- Dowry Movement, Bombay. This is the 28th year of organizing this elocution competition. In all 19 colleges 40 students had participated in this competition.			

44	2nd January, 2020	Lecture Hall No. 8	A FDP was organized on “Cyber Crime and Cyber Law” , in which he highlights the points on secure use of social network sites, precaution to be taken while using Debit/Credit card, websites, etc.	Adv. Dattatray Dhainje	27	15
45	4th Jan. 2020	Lecture Hall No. 6	Consumer Day for MMCC Senior College was organized on 4th Jan.2020, where students had put up stalls of eatables, games and commercial merchandise to gain an experience of commerce in practices and action. In all 75 students participated by putting up stalls.		-	236
46	6th Jan. 2020	Lecture hall No. 6	Guest lecture on “Financial entrepreneurship development”.	Mr. Rajkumar Boob	2	122
47	8th Jan. 2020	Lecture Hall No.8	Marathi Basha Sanshikshakdhan Pandaravda”is celebrated in which various competitions like “Essay Writing,Handwriting competition, Best Slogan,Poetry Reading,etc are conducted for the students.	Dr. Sujata Shenai	9	179

48	17th Jan. 2020	Lecture hall no 6	<p>A lecture on “Importance of Research” was arranged for T.Y. B.Com. and M.Com. students. The resource person for the lecture was research expert and experienced faculty Dr. S.S. Pokharna. The lecture started with basic of research and covered all the aspects in research types of research, types of data collection, sampling and different statistical tools for testing of research.</p>			127
----	----------------	-------------------	---	--	--	-----

BBA(CA) and BSc(CS) Department

Dr. S. M. Anapat

The BBA(CA) and BSc(CS) Department started in 2007 with the objective of catering to the growing demands of the dynamic IT industry and has seen success through growth and development of students in curricular, co curricular, extra curricular and sports activities. We take this opportunity to present to you the departmental report for AY 2019-20.

Admission : The department received a large number of applications from candidates of Maharashtra state for the two courses. Accordingly, 156 admissions for FYBSc (CS) and 152 admissions for FYBBA (CA) were confirmed. These students have been enrolled to the 2019 Pattern Choice Based Credit System (CBCS) of Savitribai Phule Pune University.

Profile of Teachers : There are more than twenty five full time faculty members who are into teaching, evaluating, mentoring and counseling the students for better curricular, co-curricular and extracurricular performance. The multi-disciplinary culture, environmental consciousness and social outreach has seen an excellent placement record and liaising with prominent alumni in different walks of life. There are

1. Three PhD teachers
2. Six MPhil teachers
3. Two NET / SET faculty members.

4. Teachers are continually striving for higher academic upgradation

Activities of Department :

1. Pegasus : Every Year, a student event 'Pegasus' is organized for cognizing curricular, co curricular, extra curricular and sports talent of the students. This event also comprises of addressing social and environmental issues by organizing competitions, skits or plays. Following are the details of the various events and winners.

The culmination of the event was the cultural program that saw a tremendous talent and teamwork from the students to focus on the national integration and cultural diversity. The Balgandharva Ranga Mandir saw full occupation and self discipline from the students. The performances included solo and group dance based on various dance forms or state songs. This was followed by singing and playing of musical instruments.

A satirical skit on Maharashtra political situation titled “”, was performed by students to present their mimicry skills.

The most awaited being the prize distribution ceremony followed shortly during which prizes were awarded to the winners of curricular, co-curricular, extracurricular and sports competitions to promote the culture of talent nurturing and team work.

Sr. No.	Event Name	Date	Judge Name / Organizer	Winners Gold	Winners Silver	No. of Participants
1	Quizz	03 Jan 2020		SYBCA - Aniruddha Joshi, Shivraj Jadhav, Siddhi Shinde, Sujay Kamtkar, Swayambhu Dhuri	FYBCS - Sujay Mandal, Aditya More, Atharav Kori, Saurabh Mane, Eknath Karbhari	20
2	Mad-Ad	03 Jan 2020	Prof. Pravin Kad	TYBCA - Shrawani Jagtap, Sanket Mohol, Shweta Sawant	Rashmi Palwale, Ritika Pawar, Pratima Agham	34
3	Speech	03 Jan 2020		FYBCA - Vaibhav Pawar	SYBCA - Siddhi Shinde	13
4	Mehendi Competition	08 Jan 2020	Mrs. Harshala Wadkar	Rutika Chavan	Akshada Dabade	20
5	Face Tattoo and Hair style	08 Jan 2020		Boys : TYBCS Ajay Patil, Chaitanya Pawar Girls : SYBCA Himanshi Badge, Aditi Mitkari, TY-BCS Manasi Ranaware	Boys : TY-BCS Sagar Sakhare, Rewan Rawade Girls : TY-BCA Rajshri Gade Sanyukta Bhalerao	29

6	Flameless cooking/ Salad decoration	08 Jan 2020	Prof. Anjali Mahamuni	FYBCS - Kirti Pardeshi, Sarthak	SYBCA - Asmita Parvekar, Aditi Mitkari	27
7	Paper Plate Decoration	08 Jan 2020		SYBCA - Ritika Pawar, Rashmi Dalwale		9
8	C-Programming	09 Jan 2020		SYBCS - Pavan Misaal	SYBCS - OnkarPawar	12
9	Database	09 Jan 2020		SYBCA - Swayambhu Dhuri	SYBCS - Onkar Pawar	13
10	Chess	11 Jan 2020		SYBCS - Roopam Salunkhe	SYBCS - Aniket POI	19
11	Carrom	11 Jan 2020		Boys : TYBCS Prafula Gaikwad, FYBCA - Omkar Managde Girls : TYBCS Deepali Parite, Manali Bendre	Boys : SYBCS - Vinit Mandot, Ketan Bansali Girls : TYBCA Sanskruti More, TYBCS - Manasi Ranaware	50
12	Badminton	07 Jan 2020		Boys: Girls : Boys Doubles Girls Doubles Mixed Doubles	Boys: Girls : Boys Doubles Girls Doubles Mixed Doubles	33

13	Cricket	04 Jan 2020	<p>Boys :</p> <p>TYBCS - Sagar Sakhare, Siddesh Gaikwad, Rewant, Prafula, Shrenik, Sanket, Ashish, Chaitanya</p> <p>Girls :</p> <p>Manali Bendre, Deepali Parite, Mahima, Rutika, Aarti, Sanyukta, Rajshri</p>	<p>Girls :</p> <p>Sanskriti More, Madhushree Sagaram, Manasi Ranaware, Samiksha Jain, Aditi Mitkari, Kartiki Pathare, Himanshi, Shraddha Vaidyanathan</p>	<p>Boys : 10 Teams</p> <p>Girls : 4 teams</p>
14	Cultural Event - Pegasus	13 Jan 2020	28 performances at Balgandharva Ranga Mandir		96

2. Rotract :

MMCC Rotract Club established in the year 2015, encourages the students to actively organize and participate in various activities. Students volunteer in arranging programs on social awareness and addressing environmental concerns. Alongwith the volunteering work, students have won accolades in various co-curricular and extracurricular events organized by MMCC Rotract Club. Satyajit Karale Patil is Rotract President for the current year.

Rotract club activities :

- Ghoradeshwar Trek and Tree Plantation : A trek promoting Green awareness and physical fitness was organized on 27th July 2019.
- Vighnaharta : A Painting Session was initiated by MM RCPK (Marathwada

Mitramandal Rotract Club Pune Kothrud) in association with Rotract Club Kalyaninagar wherein rotractors painted the eco-friendly Ganesha idols on 1st August 2019 and had fun.

c. Rhythm : An initiative of MM RCPK in collaboration with RC Poona Royal, Amanora GG, Hyderabad Gachibowli and Manav Foundation, the sole purpose behind Rhythm was to make the World Friendship Day special for the wonderful kids at Poona Blind School on 4th August 2019. The event was made special by Naadesh – the band on behalf of RC Hyderabad played beautiful songs making it a memorable day.

d. National Daughter's Day Fest : An online activity initiated to extend warmth towards all the adorable daughters on 11th August 2019.

All the female rotaractors were asked to send a picture with their parents and a beautiful video of the same was made.

e. Dahi Handi : MM RCPK, RC Pune Mid-East, RC Pimpri and RC Alumni together organised “Gopalkala” – Dahi Handi on 24th August 2019. A Dahi Handi with a cause was organized wherein all the rotaractors were asked to get a book along with them which was donated to students in flood affected areas.

3. First Year Orientation Programme Report 2019-20

The first year students were welcomed on 1st July 2019 into the MMCC family by Prof. S M Edke, Principal, Dr. Anpat S M, HOD with sweets and acclimatizing them with college, culture and course.

Prof. S M Edke, Principal, MMCC, addressed the students on the motto, vision and mission of college for the benefit of stakeholders. He mentioned the best practices and ideology of the college in undertaking various curricular, co-curricular and extra-curricular activities that benefit the students in winning laurels and accolades in every walk of life. He also briefed the students about the infrastructure and canteen facilities and mentioned that the real wealth lay in the efforts and excellence of the students. Finally he discussed on “Why the students

were at MMCC ?”; to which the students gave varied responses. From student centric culture & welfare schemes, location, teachers, environment etc. The students on their part, were very impressed with the dynamic and genuine personality of the principal.

4. Student participation in NSS :

NSS camp at Ambi village, Taluka Haveli was organized from 17 December 2019 to 23 December 2019 to generate awareness on societal and environmental issues among the youth alongwith ‘Shramdaan’ ie community service at the village, for the villagers and for noble cause. The students participated in the camp and adhered to the daily schedule starting with physical fitness, yoga and meditation, shramdaan, guest lectures of eminent personalities addressing all spheres of life, followed by street play and cultural programs.

List of Students participating in NSS camp :-

FYBSc(CS) students - Deep Ghatole, Shreyas Kamble

FYBBA(CA) students - Gandharva Zunjurke, Pravin Jadhav, Jeevan Kumar Thorat, Payal Naikare, Pradeep Bhakare, Vaibhav Pawar, Atharvaraj Gangane, Vishal Ambure, Anuj More, Jayesh Choudhari, Lakshmikant Shedole.

5. Students participation and achievements :

Student Name	Course	Event	Prize / Participation
Sakshi Kamble	FYBBA(CA)	Intercollegiate Dance Competition - ‘Symagine’ at Symbiosis College on 28/12/2019	Participation
Avantika Pawar			
Bhagyashree Dhaye			

Student Name	Course	Event	Prize / Participation
Onkar Pawar	SYBSc(CS)	Intercollegiate Dance Competition - ‘Symagine’ at Symbiosis College on 28/12/2019	Participation
Yash Navale			
Hartik Bhanuse			
Sakshi Kamble	FYBBA(-CA)	Street Play Karmaveer Karandak organized by Dr. Babasaheb Ambedkar College, Aundh, Pune on 3 Jan 2020	3rd Prize
Avantika Pawar			
Bhagyashree Dhaye			
Sai Adhegaonkar	SYBSc(CS)		
Hartik Bhanuse			
Aayush Thite			
Yash Navale			
Anup Salve	FYBBA(CA)	Man Vs Food - ‘Symagine’ at Symbiosis College on 28/12/2019	Participation
Indrajeet Singh Soddhi	FYBBA(CA)	Completed Absolute Scuba Diving Course from PADI (Premier Absolute Diving Institute), Lakshadweep from 30th Sept to 6th October 2019	Awarded
Patil Ashutosh Sanjay	FYBBA(CA)	Finalist for Fashion Modeling at ‘Mr. Pune Personality 2019’ organized by Abhyangh Kuvalekar on 11/09/2019	Participation & Finalist
Siddhi Nalavade	TYBBA(CA)	Skating	Gold Medalist
Yash Navale, Avantika Pawar, Aayush Thite, Hartik Bhanuse, Sai Adegaonkar, Sakshi Kamble	SYBSc(CS) & FYBBA(CA)	Street Play organized by AISSMS as part of ALACRITY 2020 – State Level Event	Third prize
Sankalp Gite		Best Physique Competition organized by Abasaheb Garware College Pune on the occasion of Platinum Jubilee Year 2019-20 in 65 to 70 kg class on 29th August 2019	Second Prize

6. Workshop / Seminar / Conference / FDP organized by Department :

a. One Day Faculty Development Program on 'Tanav Mukh- Hasat Khelat Jeevan' was organized on 17th September 2019 for all the teaching and non teaching staff of the college. The guest speaker Mr. Yajurvendra Mahajan, Executive Director of Deepstambh Foundation, Jalgaon enthralled the audience with his lucid lecture on handling day to day stress and leading a happy carefree life. The audience was deeply touched by his philanthropic activities towards the underprivileged and physically challenged by providing them a strong foundation to be independent and make a mark on the society.

b. One Day Workshop on "PCB Designing and Testing" was organized on 19 th December, 2019 by Department of Computer Science to enhance student's practical and technical skills and to make them compatible with industry expectations.

The guest speaker, Mr. Ganesh Sutar, Technical Engineer, A square Industrial Solutions Pvt. Ltd. shared knowledge of 'PCB Designing' with 115 students and following contents were covered in workshop:

1. Schematic Design
2. Component footprint Design
3. Integrated library Design
4. PCB design and Routing
5. Etching of PCB

c. One Day Seminar on "Big Trends in Business Intelligence and Analytics" was organized for the third year students on 31st January 2020. The guest speaker, Mr. Nilesh Joglekar is corporate trainer and consultant in the area of data science. The seminar highlighted the importance of data and data visualization techniques and analytics. The speaker focussed on data, data insights and data actions. Around 80 participants benefited from the seminar.

7. List of Seminars / Guest Lecture 2019-20 :

Sr. No.	Description	Guest Speaker	Date	No of Students
1.	Principal's Address and Orientation for F.Y. B.Sc. (CS) and FYBBA (CA)	Prof. S M Edke, Principal, MMCC	1 July 2019	289
2.	Consumer Awareness and Financial Literacy Session on How To Be A Smart Investor	Mr. Mayur Shah, Consumer Guidance Society of India	9 July 2019	29
3	Cancer Awareness Program	Dr. Aarti Shirali, Consultant Breast Surgeon and Dr. Lata Garg and members of the Pink foundations	12 July 2019	65

4	Modern Trends in Technologies	Prof. Atul Kahate	20 July 2019	275
5	Orientation for FYB-BA(CA) "Leadership Skills"	Mrs. Dhanashree Ghare, Student Counsellor, MMM Group of institutes	25 July 2019	283
6	A Lecture on Disaster Management	Retd. Principal Dr. Anil Dandekar	16 Sep 2019	128
7	Guest lecture on Career War Bolu Kahi	Mr. Yajurvendra Mahajan	17 Sep 2019	264
8	Prevention is better than cure : Secrets of heart, health and healing	Dr. Kamble from Madhav Baugh	25th Sep 2019	25
9	A Seminar on "Big Trends in Business Intelligence and data Analytics" by Mr. Nilesh Joglekar, IT Professional	Mr. Nilesh Joglekar, IT Professional	31st Jan 2020	62
10	Entrepreneurship Development and Start Up	Mr. Aditya Bavadekar Vice President (Dept of Business Administrator), MITCON,, Mr. Ganesh Khamgal, Speaker, Chief Manager MITCON	17th Feb'2020	57

8. List of Extra curricular activities 2019-20

Sr. No.	Description	Guest Speaker	Date	No of Students
1	International Yoga day	Patanjali Yoga Group	21st June 2019	53
2	PI Approximation Day	Dr. Pralhad Shinde, COEP, Pune	22 July 2019	141
3	Teachers day program	-	5 Sep 2019	165

4	Observance of International Ozone day	Mrs. Archana Kamthe and Mrs. Dabhade, Jr. College MMCC	16 Sep 2019	62
5	Department Decoration - 'Shaniwarwada : Pune Darshan'	-	16 Jan 2020	28
6	Gender Equity : Poster Competition	Dr. Joe Lopez	10th Feb 2020	44
7	Gender Equity Sensitization	Anajana Goswami, Sr. Programme Manager, Equal Community Foundation	17th Feb 2020	26

9. Pool Campus Drive

- Capgemini at PCCOE (Off Campus) on 21st November 2019
- Infosys at Cummins College on 2nd and 3rd December 2019

Name of Student	Course	Company Name	Profile
Apurva Jadhav	TYBSc (CS)	Capgemini	Associate
		Infosys	Operation Executive
Revati Bondre	TYBSc (CS)	Infosys	Operation Executive
Gaurav Kadam	TYBSc (CS)	Infosys	Operation Executive

11. Earn & Learn Scheme :

- Saurabh Mane of Fy.B.sc is working under BSc(CS) & BBA(CA) department.
- Neha Bhise of FY.B.Com is working under under BSc(CS) & BBA(CA) department

12. Faculty Achievements :

- Prof. Manjiri S Deshmukh has been awarded B.Ed. from BAMU
- Dr. Swapna S Kolhatkar was awarded the NPTEL Online Certification funded Ministry of HRD, Govt. of India titled 'Introduction to Blockchain Technology and Applications' with 69%

c. Prof. Nidhi Satavlekar was awarded the NPTEL Online Certification funded Ministry of HRD, Govt. of India titled 'Drupal'

d. Prof. Yogesh Karande completed short term training program on MATLAB based Teaching Learning in Mathematics, Science and Engineering organized by Ramrao Adik Institute of Technology, Nerul, Navi Mumbai from 18th to 22nd May 2020.

e. Prof Meenal Kabra completed certificate program by Udemy on Java Programming : Complete Beginner to Advanced on 31st May 2020.

f. Prof. Sonali Wagh completed certification from Udemy on 'Database Management System from Scratch - Part I' on 5th May 2020.

13. Faculty participation in NSS :

Dr. Anpat S M, Prof. Yogesh Karande, Prof. Nidhi Satavlekar, Prof. Charushila Nigudkar, Prof. Swapna Kolhatkar, Prof. Shubhangi Choudhari, Prof. Vishakha Wagh and Prof. Manjiri Deshmukh attended NSS camp at Ambi village, Taluka-Haveli, Pune from 17/12/2019 to 23/12/2019 for awareness on societal and environmental concern.

14. Faculty participation in Extra curricular activities :

a. Flameless Cooking competition was organized by departmental cultural committee for all staff members to generate awareness on variety food, nutritional value and team work.

b. Tilgul for Sankranti festival celebration - All staff members of other departments were invited on 16 Jan 2020. With pomp and joy, all staff interacted with other staff members as part of MMCC family by distributing tilgul and providing a platform

to students to showcase their hospitality. All members received a token of love.

c. 'Vividh Goon Darshan' - Staff members participated wholeheartedly in presenting their talents and skills by way of dance, singing, poetry, story telling, powada (marathi folk song), one act play etc.

15. Workshop / Seminar Attended :

1. Prof. Komal Dhoot and Prof. Punam Bhoj attended seven day Faculty Development Program on Cyber Security - a MHRD, Government of India initiative organized by Shivaji University, Kolhapur and conducted by Faculty Development Centre Pandit Madan Mohan Malaviya National Mission on Teachers and Teaching (PMMMNTT) and hosted by Abeda Inamdar Senior College, Pune from 17/06/2019 to 22/06/2019.

2. Prof. Nidhi Satavlekar and Prof. Meenal Kabra attended syllabus restructuring workshop for FYBBA(CA) CBCS 2019 pattern at DY Patil College, Pimpri, Pune on 09/07/2019.

3. Prof. Swapna Kolhatkar and Prof. Komal Dhoot attended syllabus restructuring workshop for FYBSc(CS) CBCS 2019 pattern at Vidya Pratishthan's Arts, Science and Commerce College, Baramati on 20/07/2019.

4. Dr Anpat S M attended syllabus restructuring workshop for FYBSc(CS - Electronics) CBCS 2019 pattern at Singhad College on 02/07/2019.

5. Prof. Yogesh Karande and Prof. Preeti Garbhe attended syllabus restructuring workshop for FYBSc (CS - Mathematics) CBCS 2019 pattern and Maxima Software at Modern College of Arts, Science and Commerce, Shivajinagar on 20/07/2019.

6. Prof. Swapna Kolhatkar attended one day seminar on "Innovative and Best

Practices in Higher Education” at Modern College of Arts, Science and Commerce on 26/07/2019 as part of IQAC member.

7. Dr. Anpat S M, Prof. Meenal Kabra and Prof. Nidhi Satavlekar attended workshop on ‘Sutrasanchalan’ on 30/07/2019 organized by Marathwada Mitra Mandal.

8. Dr. Anpat S M attended one day national seminar on New Education Policy at Savitribai Phule Pune University on 29/06/2019.

9. Prof. Vishakha Wagh attended workshop on syllabus designing at Savitribai Phule Pune University for FYBBA(CA) on 16/10/2019. She also attended a one day workshop on “Choice Based Credit System Implementation” for Arts, Commerce and Science program of colleges affiliated to Savitribai Phule Pune University on 11/09/2019 organized by Modern College of Arts, Science and Commerce.

10. Prof. Shubhangi Choudhari and Prof. Pranita Raskar attended 8th National Conference on “Recent Trends in Computer Science and Applications” at Indira College of Commerce and Science, Wakad on 20/12/2019.

11. Dr. Anpat S M attended workshop on “Remote Sensing and GIS in Urban and Regional Planning” organized by Indian Institute of Remote Sensing (IIRS), ISRO Dehradun during 9th to 20th December 2019.

12. Prof. Pritee Garbhe attended a one day workshop on “Latex and Maxima” at Bhaskaracharya Pratishthan organized by Poona College and Bhaskaracharya Pratishthan on 30/12/2019.

13. Prof. Manjiri Deshmukh attended a two day pre conference workshop on “Pattern Analysis and Machine Intelligence” at Department of Computer Science and

Information Technology, Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University in association with National Institute of Electronics and Information Technology and RUSA - Center for Advanced Sensor Technology in collaboration with Department of Computer Science, University of South Dakota, USA on 02/01/2020 and 03/01/2020.

14. Prof. Shubhangi Mathe and Prof. Shaheen Mulani attended a two day state level workshop on Data Science and Data Analytics on 31st Jan and 1st Feb 2020 sponsored by Savitribai Phule Pune University in Annasaheb Magar Mahavidyalaya, Hadapsar.

15. Prof. Meenal Kabra participated in online FDP on ‘Learning, Pedagogy and Effective use of Case Methodology’ organized by ASM Group of Institutes from 17th to 21st May 2020. She also participated in National level five days FDP on ‘R Programming’ organized by School of IT IMS Noida and Spoken Tutorial, IIT Bombay from 25th to 29th May 2020. She participated in National Webinar on ‘Post Covid-2019 : Challenges and Opportunities in Higher Education’ from 27th to 29th May 2020.

16. Mrs. Ashwini Kitekar guided students to Kadepathar, Jejuri for Swatchtha Abhiyaan on 16th Feb 2020

17. Shubhangi Choudhary and Komal Dhoot guided 20 students to Kasturba Ashram on 30th Jan 2020. The students were enlightened on social work. The Purander fort was visited on an enroute journey.

18. Dr. Anpat .S.M was invited as External Auditor for Departmental Academic and Administrative purpose Computer Application and M.Com Department in

Modern College Arts, Science and Commerce ,ShivajiNagar, on 1st & 3rd Feb 2020
19. Dr. Swapna Kolhatkar represented MMCC at Amity Global Business School for Principal's Meet on "Student's Mindset and their Challenges on January 30th 2020.

16. Examination Duty :

1. Mrs. Vishakha Wagh was appointed as external examiner at St.Mary Junior College for Computer Science on 7th Feb2020.

17. Student Achievements :

Result Analysis for TYBSc(CS) June 2019

Class	No of Students Appeared	First class with Distinction	First class	Higher Second Class	Second class	Pass Class	Result in %
TY B.Sc. (CS)	117	10	9	4	2	68	80%

Result Analysis for TYBBA(CA) June 2019

Class	No of Students Appeared	First class with Distinction	First class	Higher Second Class	Second class	Pass Class	Result in %
TY BBA (CA)	100	3	4	23	26	20	76%

Toppers of B.Sc. (Computer Science) April 2019

Name of Candidate	Class	Percentage
Pawar Onkar Sanjay	FYBSc(CS)	93.75%
Jadhav Apurva Sunil	SYBSc(CS)	83%
Pal Sayanthan Chittaranjan	TYBSc(CS)	78.63%

Toppers of BBA(CA) April 2019

Name of Candidate	Class	Percentage
Soni Riya	FYBBA(CA)	88.25%
Bhalekar Priyanka	SYBBA(CA)	82.75%
Bihani Jay	TYBBA(CA)	75%

Chinmay Apte and Omkar Pawar scored 100% marks in M2 subject in SYBSc(CS) examination conducted by SPPU.

18. List of Publication Papers :

1. Prof. Shubhangi Choudhari presented a paper titled “Techniques of Machine Learning : A Principle Tool in Artificial Intelligence” in 8th National Conference on “Recent Trends in Computer Science and Applications” at Indira College of Commerce and Science, Wakad on 20/12/2019.

2. Prof. Pranita Raskar presented a paper titled “The impact of social networking sites on teenagers and approaches of their parents” in 8th National Conference on “Recent Trends in Computer Science and Applications” at Indira College of Commerce and Science, Wakad on 20/12/2019.

3. Dr. Anpat S M presented a paper titled “Vegetation Area Estimation of Microwave L Band SIR-C SAR Data Set Using Classification Techniques: An Agricultural Study” under the Earth System Science in 107th Indian Science Congress held at Bangaluru on 2nd to 7th January 2020. He published the said paper in ‘Our Heritage’ Journal in Feb 2020 edition.

He also presented a paper titled “Confusion Matrix - Based Supervised Classification Using Microwave SIR-C SAR Satellite Dataset” at 3rd International Conference on Recent Trends in Image Processing & Pattern Recognition on 3rd and 4th January 2020 organized by Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad, Maharashtra, India (in collaboration with the University of South Dakota).

His paper titled “Snow Cover Estimation of Microwave SIR-C SAR Dataset and its Implications on Statistical Parameters” is accepted for publication in Journal of Geomatics, Indian Space Research Organization.

4. Dr. Swapna Kolhatkar and Prof. Nidhi Satavlekar presented paper titled “Blockchain Technology in Education Sector : A Review” at International Conference “Innovative Development in Commerce, Management, Economics, Banking, Humanities (Social Sciences), IT and Environment” on 7th and 8th February 2020 held at Anjuman Khairul Islam’s Poona College Of Arts, Science Commerce. The said paper was published in ‘Our Heritage’ Journal in Feb 2020 edition.

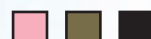
5. Dr. Rajeshwari Biradar published a paper on “A Novel Design of Hybrid Slot Loaded Rectangular Microstrip Antenna for GPS and WiMAX Applications” in Electronics Discipline (SPEED) Journal of Research in Electronics, Dec.2019, pp. 205-209. ISSN: 2349-8226.

Books : NIL

Articles :

1. Dr. Swapna S Kolhatkar published an article titled “Learning to Drive” in the South+West edition November 2019 issue of Woman’s Era Magazine.

2. Prof. Nidhi Satavlekar published an article “Firooni Parat” in Daily Sakal newspaper Pune Edition on 10th October 2019.

BBA/ BBA-IB Department

- Dr. Ashwini Kulkarni

The Academic year 2019-20 commenced on 15th June 2019 and has been successful in fulfilling two divisions of BBA and one division of BBA-IB.

Academically Meritorious Students for BBA

Sr.No.	Name of the Students	Percentage
1.	Ms. Supriya Chavan	77.41%
2.	Mr. Dabhade Sushant Arjun	74.57%
3.	Ms. Kulkarni Venu Kalyan	81.23%

Academically Meritorious Students for BBA-IB

Sr.No.	Name of the Students	Percentage
1.	Mr. Nahata Gaurav Jitendra	71.33%
2.	Ms. Dhumane Prandn- ya Bapu	70.05%
3.	Mr. Vora Mufaddal Huseni	78.33%

Guest Lecture conducted by BBA/BBA-IB Department for the Academic Year 2018-2019

Sr.No.	Date	Event
1	09-07-2019	Guest Lecture on “How to manage and how to be a smart Investor” by CFP Mayur Shah and Manoj Pawar.
2	13-07-2019	Guest Lecture for teachers on “Constitutional Rights” By Dr. Jyoti Pawar

3	24-07-2019	Guest lecture on “Vision 2025: MMCC’s Path Ahead” for teachers by Prof. T.M. Sathyanaranan
4	13-08-2019	Guest Lecture on “Opportunity in Finland” by Mr. Aman Shukla
5	27-08-2019	Guest Lecture on “Digital Marketing” by Dr. Pallavi Vadera
6	27-08-2019	Guest Lecture on “Role of IT in Management” by Mr. Arun Datta
7	29-08-2019	Guest Lecture on “Role of Communication” by Mr. Yogesh Borse.
8	14-01-2020	Guest Lecture on “Balance sheet of Demonetization” by Mr. Amod Phalke
9	17-01-2020	Guest Lecture on “How to become a Successful Entrepreneur” by Prof. T.M. Sathyanaranan

Workshops conducted by BBA/BBM-IB Department for the Academic Year 2019-2020 :

Sr.No.	Date	Event
1	04-07-2019	One Day Workshop on Implementation of Credit Based Choice System pattern” in association with Savitribai Phule University of Pune.
2	18-09-2019	Inaugurated I3 Start-Up and Innovation Cell.

Events conducted by BBA/BBA-IB Department for the Academic Year 2019-2020 :

Date	Day	Competitions
3-2-2020	Tri Colour day	Rangoli and Mehendi
4-2-2020	Twin Day	Treasure Hunt
5-2-2020	Red and Black Day	Salad Decoration
6-2-2020	Mismatch Day	Photography and Poster Making
10-2-2020	Traditional Day	Best Dressed Girl and Boy

Sr. No.	Date	Centre	Com-pany Name	On / Off Cam-pus	Desig-nation	Part/ Full time	Total Reg-is-tered Can-di-dates	Selected Candi-dates	Cou-rse	Pack-age
1	11/12/2019	MMCC	North-en Trust	On	Analyst	Full Time	19	Aditya Pophale	B.com	2.65 Lacs
	12/12/2019	Wadia						Shrutika Kokil	BBA-IB	2.65 Lacs
								Shambha-vi Khan-dre	BBA-IB	2.65 Lacs
2	05/12/2019	MMCC Campus	Meeheet Realty	Off	Project Manag-er	Full Time	45	Vaishnavi Jagadale	FYB-BA-IB	7000 Per Month
					Retail Manag-er			Chehek Tayal	SYBBA	7000 Per Month
3	21/12/2019	Baner	Sqaure Feet Proper-ty Pvt. ltd.	Off	Trainee Front Office	Part Time	6	Kajol Kulkarni	SYB-BA-IB	5000 Per Month
	22/12/2019							Krishna Singh	SYBBA	5000 Per Month
								Aditya Aherkar	SYB-BA-IB	5000 Per month
								Ankita Dhar-shivkar	SYB-BA-IB	5000 Per month
4	23/12/2019	MMCC College	ICICI Pruden-tial life Insur-ance	On	Sales Officer	Full Time	59	Sushant Dabhade	TYB-BA	2.45 Lacs
								Sudesh Varad	TYB-BA	
								Rutuja Sonawane	TYB-COM	
								Mamta Rangi	TYB-BA	

5	26/12/ 2019	Pune- Ban- galore High- way	Delm- on Solu- tion Pvt Ltd	OFF	Train- ee	Full Time	5	Akash Fasale	TYB- BA	2.16Lacs
								Ashish Mane		1.20 Lac
6	3/12/ 2019	K.B. Joshi College	Infosys Pvt.Ltd	Off	Oper- ation Execu- tive	Full Time	6	Apurva Jadhav	TYB.sc	2.2 Lacs
								Revati Bondre		
								Gaurav Kad- am		

Students' participation in various activities for the Academic Year 2019-2020 :

1. Manoj Mahajan (FYBBA) has participated in Intercollegiate level "Anti Dowry Elocution Competition" organized by MMCC.
2. Mukul Dhekale (SYBBA) has participated in Essay Competition held by Siddhivinayak College of Commerce.
3. Ritish Jani and Rohan Lolage has participated in game Monopoly and Extempore organized by Symboisis College of Commerce.
4. Mukul Dhekale (SYBBA), Ruta Modak (FYBBA), Vedashree Mane (FYBBA-IB) has participated in Karmveer Bhaurao Karandak STREET PLAY organized by Dr. Babasaheb Ambedkar College of Commerce.
5. Sayyami Jain has (TYBBA-IB) participated in Cluster Level i-2-e Competition organized by Centre for Innovation, Incubation and Enterprise of Savitribai Phule University of Pune.
6. Sayyami Jain (TYBBA-IB) has participated in Symbiz 2020 Global Entrepreneurship Summit organized by Symbiosis College of Commerce.
7. Sudesh Varak, Akshay Jawale, Pawan Sherkar, Sushant Dabhade, Siddhi Pedwal (TYBBA), Vrushali Jadhav (FYBBA-IB), Vidhi Jain (FYBBA), Pradnya Ozarkar (SYBBA) has participated in Meven Event organized by S.P.College.

Students Achievements in Extra Curricular Activities:

Published Students Research Bulletin for the year 2019-2020. 13 students has written research paper in research bulletin.

I3 Logo Designed by Mayuri Jadhav (TYBBA)

Designer of Research Bulletin : Maharnab Chakraborty (SYBBA-IB)

English Correction and Cross Checking by Shwetha Ravikumar (SYBBA-IB)

Binding and Printing by Avinash Agarwal : Avinash Agrawal (SYBBA-IB)

1. Manoj Mahajan (FYBBA) has got 5th rank in Intercollegiate level "Anti Dowry Elocution Competition" organized by MMCC.
2. Mukul Dhekale (SYBBA) has got 1st rank in Essay Competition held by Siddhivinayak College of Commerce. He has been awarded with medal and certificate.
3. Ritish Jani and Rohan Lolage has won 2nd rank in game Monopoly and Extempore organized by Symboisis College of Commerce.

4. Mukul Dhekale (SYBBA), Ruta Modak (FYBBA), Vedashree Mane (FYBBA-IB) has won 3rd rank in Karmveer Bhaurao Karandak STREET PLAY organized by Dr. Babasaheb Ambedkar College of Commerce.
5. Sushant Dabhade (TYBBA), Vidhi Jain (FYBBA), Pradnya Ozarkar (SYBBA) has won 2nd prize in intercollegiate Business Plan Competition held by Kaveri College of Commerce.
6. Sushant Dabhade (TYBBA), Sudesh Varak(TYBBA), Akshay Jawale(TYBBA), Pawan Sherikar(TYBBA) has won 1st prize in Slogan Competition held in MMCC on the occasion of MARATHI BHASHA SANVARDHAN PANDHARWADA.
7. Sushant Dabhade (TYBBA), Sudesh Varak (TYBBA), Vidhi Jain (FYBBA), Vrushali Jadhav (FYBBA-IB) has won 2nd prize in Antakshari Competition held in MMCC on the occasion of MARATHI BHASHA SANVARDHAN PANDHARWADA.
8. Sushant Dabhade (TYBBA), Pradnya Ozarkar (SYBBA), Nidhi Jain (FYBBA) has won 2nd prize in Business Plan Competition organized by Kaveri College of Commerce.

Industrial Visits:

- Total 61 students of SYBBA-IB have visited to JNPT port on 12 Dec 2019.
- Total 117 students of SYBBA have visited to Infosys ltd., Sant Tukaram Sugar Factory and Katraj Dairy plant on 25 Jan 2020.

Faculty Development, Activities and Achievements

1. Asst Prof. Dr. Ashwini Kulkarni :

- Attended Syllabus restructuring workshop in Savitribai Phule Pune University and was subject member for Business Economics Micro, Business Organisation System and Principles of Management for FYBBA/ FYBBA-IB.
- Attended two days workshop on “Marathi Sutra Sanchalan” organized by Marathwada Mitra Mandal’s College of Commerce.
- Attended one day national seminar on ‘Innovative and Best Practices In Higher Education’ organized by Modern College of Arts, Science and Commerce.
- Attended One Day workshop on “Implementation of Choice Based Credit System pattern” organized by Modern College of Commerce in association with Savitribai Phule University of Pune.
- Organised Marathi Antakshari for all students of B.Com, BBA/BBA-IB, BCA/BCS on occasssion of “Marathi Bhasha Sanvardhan Pandharwada” from 1st Jan to 15th Jan.
- Short listed for ‘SAMAJ BHUSHAN PURASKAR 2020’ to be given on 26 Feb 2020 by MITCON Institute of Management Pune, towards the recognition and contribution in the field of education.
- Pursuing Master in Business Administration from Shivaji Maratha’s Institute of Management & Research, Savitribai Phule Pune University & cleared Ist year with good results of total SGPA 8.60 in the academic year 2019-20.

2. Asst Prof. Dr. Kalpana Vaidya :

- Attended Syllabus restructuring workshop in Savitribai Phule Pune University and was subject member for Business Economics Micro, Business Statistics for FYBBA/ FYBBA-IB.
- Published a textbook on Business Economics Micro for FYBBA/ BBA-IB with Thakur Publishers.
- Awarded with PhD by Savitribai Phule University of Pune of Economics Department.

3. Asst Prof. Gurmeet Kaur Rajpal :

- Attended Syllabus restructuring workshop in Savitribai Phule Pune University and was subject member for Business Organisation System and Principles of Management for FYBBA/ FYBBA-IB.
- Presented a paper titled 'A Study of Quality of Work Life of women employees in Axis Bank' in National seminar on women Empowerment Through Economic Development organized by KVN Shikshan Prasarak Samthas Arts and Commerce College Dindori.
- Attended One Day workshop on "Implementation of Choice Based Credit System pattern" organized by Modern College of Commerce in association with Savitribai Phule University of Pune.
- Appointed as Board of Studies member for BBA/BBA-IB syllabus restructuring 2019 pattern.
- Research paper published in UGC CARE listed research journal 'Our Heritage' titled 'A Study of Work life balance of cabin Crew Members in selected Private Airlines'

4. Asst Prof. Gauri Jadhav :

- She was awarded the Stree Shakti award for Contribution In Education in March 2019.
- Attended Syllabus restructuring workshop in Savitribai Phule Pune University and was subject member for Business Demography for FYBBA/ FYBBA-IB
- Attended two days workshop on Marathi Sutra Sanchalan organized by Marathwada Mitra Mandal's College of Commerce
- She authored textbooks for Business Demography for FYBBA/BBA-IB and Organizational Behavior and Human Resource Management for FYBCA with Nirali Publications
- Has completed NPTEL course of "Digital Marketing" with 62%.

5. Asst Prof. Snehal Borkar :

- Has passed Ph.D. entrance exam of Savitribai Phule University of Pune in July 2019.

- Has completed NPTEL course in Cost Accounting with 71%.
 - Organised Elocution Competition for all students of B.Com, BBA/BBA-IB, BCA/BCS on occasssion of “Marathi Bhasha Sanvardhan Pandharwada” from 1st Jan to 15th Jan.
-
- All faculties attended One day Yoga workshop on the occasion of international Yoga Day on 21st June 2019.
 - All Faculties organized One Day workshop on “Implementation of Choice Based Credit System pattern” in association with Savitribai Phule University of Pune.
 - All Faculties have Organized Inauguration of “I3 Start-Up and Innovation Cell”.

DEPARTMENT OF MASS COMMUNICATION AND JOURNALISM

Santosh Shenai

The academic year 2019-2020 commenced on 2nd July 2018 for MJMC Part 2 and 16th July 2018 for MJMC Part 1 students. It was a productive year for the development of the department. This report provides a comprehensive overview of programs and activities conducted in the academic year 2019-20. Our department focuses on continuous improvements and excellence in academics, social and cultural growth along with overall development of students.

Admissions : Every year 30 students per batch is the intake for the course. Current strength of MJMC Part 1 is 30 while MJMC Part 2 strength is 25.

Objective of the department :

1. To produce dynamic and competent media professionals.
2. To train students for becoming responsible and sensitive journalist.
3. To provide students with advanced technical facilities eg. Editing set up, pagination soft ware etc.
4. To acquaint students with knowledge base by the lectures conducted by various media professionals.

Teacher's profile :

1. **Mr. Santosh Shenai** - MA. Marathi, NET, Diploma of Journalism
2. **Ms. Swapnaja Marathe** - BMM, MA.MCJ
3. **Ms. Nutan Kanegaonkar** - BA. Economics, MAMCJ, PG Diploma in Event Management.

Teacher's achievements and activities :

1. Mr. Santosh Shenai :

He is on the advisory board of the CSR 'DE AASRA' Foundation of Persistent Technologies Pvt. He has edited a book 'Shikshan Ani Charitryasamvardhan' and Alumni magazine published by BMCC celebrating their 75th year. He has delivered a lecture on 'Prasar madhyam: Tantra aani Mantra' at Keshavrao Jedhe College of Arts, Science & Commerce. Co-author of book 'Obesity Mantra' along with Dr. Jayshri Todkar. English edition of the book was inaugurated at the hands of Maharashtra Chief Minister Hon. Devendra Fadnavis and Governor of Maharashtra C. Vidyasagar Rao and Marathi edition was inaugurated at the hands of former Governor of Tripura D Y. Patil.

2. Mrs. Swapnaja Marathe-Patwardhan :

She has successfully cleared IELTS Exam. She has presented a Research Paper titled 'To study the use of news applications for consumption of news by the young adults of Pune city' in an International Conference on New Media Practices at Tilak Maharashtra Vidyapeeth. She has actively participated in the working of examination department of SPPU. Received Best Teacher Award , 2018 from International Institute of Hotel Management, Pune.

3. Mrs. Nutan Kanegaonkar-Kulkarni :

She is in the organising committee of Pune International Film Festival (PIFF) and handles Audience Award Committee. She is perusing her PhD in Mass Communication. She has presented a Research Paper titled 'Use of New Media for social development and education' in an International Conference on New Media Practices at Tilak Maharashtra Vidyapeeth. She has actively participated in the working of examination department of SPPU. Received Best Teacher Award, 2018 from Bharat Ratna Maulana Azad social education and sports association , Pune.

Admissions and position for the academic year 2019-20 :

Course	No. of students Enrolled		
MA-MCJ PART 2	25	11 MALE	14 FEMALE
MA-JMCPART 1	30	16 MALE	14 FEMALE

Results of examination held in May 2019- 2020 :

	MA- JMC 1		MJMC 2	
	Male	Female	Male	Female
Number of students appeared	16	11	19	13
First class with distinction	0	0	0	1
First Class	4	3	9	5
Higher second class	3	5	5	3
Second class	2	1	3	3
Pass Class	0	0	1	0
Total students passed	9	9	17	12
Total fail students	5	2	2	1
Percentage passed	56.25%	82.00%	89.47%	92.30%
Percentage	66.66 %		90.60%	

Academic topper year 2019-2020

- Ms. Vinam Pachkhede (MA- JMC Part 1)
- (MJMC Part 2)

*100% students have been placed in various media houses.

ACTIVITIES OF DEPARTMENT OF MJMC ACADEMIC YEAR 2019-20 :

Sr. No.	Name of the Activity	Date
1	Induction Program	27th July, 2019
2	Anchoring workshop	26th August, 2019
3	Anchoring competition	29th August, 2019
4	Inauguration of Media Voice by hands of Shridhar Loni (Website, Radio Documentary, Media Voice)	30th August, 2019
5	Guest Lecture on Science Journalism By Mayuresh Prabhune	20th September, 2019
6	Film Workshop By Chaitanya Kulkarni	27th September, 2019
7	Media Workshop By Chaitanya Kulkarni	4th , 5th & 6th November, 2019
8	Attended Digital Media Workshop	18th January, 2020
9	Organized Cooking Competition for College staff	15th January, 2020

Student's achievements and activities :

- Students Participation in Competition by Aakashwani & Won Second Prize.
- Students worked as interns with PR team at PIFF.
- Students have Attended Program Lokmat Awards
- Students attended Program at NFAI (Radio) Red FM
- Students have published yearly academic magazine 'Media Voice' 2019 (Wed site, Radio Documentary, Media Voice) and published a yearly tabloid.
- Students did internship in Print media, Electronic media and online Media.
- Students are engaged in research activity.

National Service Scheme

Sushil Gangane

The Savitribai Phule Pune University granted permission for a unit of 100 N.S.S students to the college for the academic year 2019-20. National service scheme is one of the unique department working in the college right from the inception. Personality development, confidence building, selflessness attitude, ready to work for 24 hrs without any expectations these are the distinct features of this department. Inculcating good moral and ethical values amongst the youth is one of the objectives of this department.

During academic year 2019-20 our N.S.S unit has implemented following activities

N.S.S Regular Activities :

1. Inauguration of N.S.S unit :

The inauguration ceremony of N.S.S unit was held on 20th June 2019. In-charge Prin. S. M. Edke, Asst. Prof. S. M. Gangane (Programme Officer NSS) were presents on the occasion. Prof. S. M. Gangane outlined the programmes of the N.S.S where as Asst. Prof. Pravin Kad spoke on 'special winter camp' and other extension activities conducted through N.S.S. Incharge Prin. S. M. Edke motivated the students towards various social activities and guided them in proper direction.

2. Guest Lectures / Special Program :

In order to create interest about social activities amongst the students N.S.S department had organized various lectures

and special awareness program on different social issues which can be summarized as follows.

A) Awareness Programme on “International Yoga Day”

Observed “International Yoga Day” on 21st June 2019. Dr. M. R. Gaikwad (Physical Director) demonstrated various asanas. More than 50 faculty members and NSS volunteers participated in the event.

B) N.S.S. Guinness World Record for Tree Plantation on ‘PalakhiMarg’

On 23rd June, 2019 Savitribai Phule Pune University has organized Guinness World Record attempt for Tree Plantation activity on ‘Palkhi Marg’ 43 NSS volunteers of our college had participated in the same activity and contributed in Making Guinness World Record of planting 15600 trees in a day.

C) Awareness Program on “International Day Against Drug Abuse and illicit Trafficking”

On 26th June, 2019 conducted programme on the occasion of International day against drug abuse and illicit trafficking in collaboration with Anandvan Vyasankmukti Kendra. Shri. PravinTarade (Actor & Director), Dr. Ajay Dudhane, Chairman and founder of Anandvan and Mr. Rajanand Chandekar Representative of Anandvan invited as a Chief guest for the programme. On this occasion

Shri. Pravin Tarade given message to stay away from addictions of alcohol and Drugs for healthy life. After the programme all gathered in ground to burn symbolic drugs together.

D) Guest Lecture on Swami Vivekanand's thoughts :

On 20th July, 2019 organised guest lecture on the occasion of 150th anniversary of Swami Vivekanand's Chicago Summit Speech for NSS volunteers. Hon. Swami Kripaghananand (Ramkrishna Math, Pune) was the resource person who delivered lecture Swami Vivekanand's thoughts on National Integration on this day.

E) Kargil Vijay Divas :

NSS Volunteers of our college have celebrated Kargil Vijay Divas on 26th July, 2019 by showing documentary on Kargil Vijay Divas and also shown movie "Uri - The Surgical Strike". 98 students participated in this activity. After the programme all NSS Volunteers offered a tribute to all Shahid Soldiers.

F) August Kranti Din :

On 9th August 2019 on the occasion of 'August Kranti Din' special lectures on 'Contribution of Bhagatsingh & Rajguru' was organised at Dnyaneshwar hall. Incharge Prin. S. M. Edke, and Prof. Abhijeet were the dignitaries guided the students on this occasion. Prof. Abijeet briefly reviewed the biography of Bhagat Singh, Sukhadev and Rajguru and their contribution in the Indian Independence movement.

G) Programme on Road Safety Awareness :

On 13th August, 2019 N.S.S. Department

has organized awareness programme on Road safety in collaboration with R.T.O. office pune. PI Rajesh Puranik was the Resource person for the program he has guided students about (Good Samaritan)

H) Lecture on "Thoughts of Shahu Maharaj on social development"

On 20th August 2019 N.S.S department of our college organised lecture on "Thoughts of Rajashree Shahu Maharaj" on Socio Economic development of India. Hon. Rajendra Kondhare (Social Activist) has been invited as the resource person. During his lecture he outlined some unique qualities of Rajashree Shahu Maharaj and encouraged the students to maintain Social harmony.

I) Workshop on "Key to Success":

On 17th Sept., 2019 NSS Department has organised one day workshop on "Key to Success" 250 students participated in this workshop. Hon. Yajurvendra Mahajan (Founder of Deepstambh Foundation, Jalgaon) has been invited as a resource person to conduct this workshop. He has motivated students by sharing his personal experiences of social work and also shared many success stories of specially abled students.

J) Environment awareness Programme on E- Wastage :

On 20th Sept., 2019 documentary shown to NSS volunteers and other students. 144 students have participated in this programme. A group of Volunteers also presented a skit on E-wastage awareness, after that NSS volunteers appealed to reduce E-wastage. They also collected many electronic gadgets from students which are not in use.

K) NSS DAY :

24th Sept., 2019 on the occasion of NSS Day NSS Unit in collaboration with Gholap Blood Bank, Pune has organised Blood Donation camp, Lecture on Hemoglobin Awareness for girl students, Poster Exhibition competition, Health check-up camp, Eye Check-up camp on this.

Theme of the Poster exhibition competition was Blood donation, 89 Students participated in this competition. In Blood Donation camp 78 students participated and contributed in the Nobel cause. In the lecture of Hemoglobin awareness 168 girls have participated. In free Health Checkup and EYE checkup camp 419 students and 134 staff members of MM's Deccan Campus sister concern have participated.

L) Swachha Bharat Abhiyan :

2nd Oct. 2019 On the occasion of "Mahatma Gandhi Jayanti" the NSS Volunteers of MMCC had cleaned entire college campus under Swachha Bharat Abhiyan and gave message of Clean India – Green India in the college campus in which more than 100 students voluntarily participated. Asst. Prof. Sushil Gangane (Programme Officer NSS) have garlanded to Mahatma Gandhi's Photo frame and guided to present gathering on this occasion. He said Mahatma Gandhi Spent his entire life for getting freedom for our country. It is our responsibility to keep our country clean. Prof. S. M. Edke In-charge Principal of the MMCC motivated the students to continue this activity for whole year on this occasion.

M) Sanvidhan Divas :

26th Nov. 2019 on the occasion of Sanvidhan Divas NSS Department has Organised a Special Guest lecture on Sanvidhan. Eminent speaker and Social Activist Mr. Shamsundar Sonnar has guided students on Duties and Responsibilities of an Indian citizen. 122 students participated in this programme. After the guest lecture Prof. Sushil Gangane (Programme Officer NSS) has read the Preamble of Constitution and all present students followed the same.

N) Lecture on occasion of 1st December :

World AIDS awareness Day. Mr. Anand Pawar president of 'Samyak' the NGO took initiative and organised following programs to create awareness amongst the N.S.S youth Mr Anand Pawar Spoke on conceptions & misconceptions about AIDS followed by Documentaries on impact of AIDS on new young generations. 72 Students Participated in the Programme.

O) Rally on 31st December 2019 :

On 31st December 2019 the NSS Unit of our college in collaboration with Anandvan Vyasan Mukti Kendra has organised special Rally on the eve of year end. Rally started from our college campus to Goodluck Chowk. Around 90 students of the college were participated in this rally. Students gave message of "Drink Milk No wine" On this occasion NSS volunteers also created awareness through street play and flash Dance at Goodluck Chauk. Shri. K. Venkatesham (Commissioner of Police, Pune) Shri. Girish Bapat (MLA Pune), Shri. Murlidhar Mohol (Mayor Pune Municipal Corporation)

were present for the programme. Many News channels and News paper's representative have covered this unique awareness activity in their media.

Special program on occasion of youth week :

N.S.S dept of our college celebrated youth week from 12th Jan., 2020 To 19th Jan 2020 following programs were organized during this period. by N.S.S. Unit.

1. Inauguration Of NSS Youth Week :

2. Programme on Traffic Awareness :

The N.S.S unit of M.M.C.C in joint collaboration with traffic branch of shivajinagar Pune organised special programme on traffic awareness in which Mrs. Neelima Jadhav the police inspector of shivajinagar traffic division demonstrated the rules and regulations related to the traffic .She motivated the youth to create an awareness about traffic problem of Pune amongst the citizen of Pune by way of direct and indirect involvement in the remedial majors taken by the Traffic police to control the traffic of pune. She advised the students to spear at least an hour in a week for controlling the traffic in crowded places of the city.

3. Awareness Programme on Disaster Management :

The N.S.S unit in joint collaboration with environmental awareness forum of our college organized an Disaster Management programme in which the around 128 students and teachers were present. Shri Anil Dandekar (Rtd. Principal MIT School) was the resource person who have shared his personal experiences of various disasters like Tsunami, Earthquake, Road Accidents, etc...

4. Cultural Programme :

The NSS unit of the college organised various cultural Performances on the occasion of valedictory ceremony of NSS youth week. The theme of the programme was Maharashtrachi Lokdhara. Students have prformed Powada, Lavani, Kawwali, Koligeet, Etc.. in the cultural programme 150 students have participated in the programme.

Marathi Bhasha Sanvardhan Pandharwada and Granthdindi :

As per the directives by SPPU we have celebrated Marathi Bhasha Sanvardhan Pandharwada. NSS Unit and Student Development center has organised various competitions during this fortnight from 1st Jan. 2020 to 15th Jan. 2020. Asst. Prof. Amol Chaudhari (Student Development Officer) and Asst. Prof. Sushil Gangane organised all the activities successfully. During the fortnight special activity conducted by the students was "Granthdindi". In this Grinthdindi more than 120 students and 20 Teachers have participated. Students have performed various folk dance and cultural events performed.

One day Special Camp at Kadepathar :

NSS unit of MMCC, Deccan, Pune in collaboration with Office of the Joint Charity Commissioner, Pune has organized one day special camp at Kadepathar Jejuri on 16 Feb, 2020. The main project for this camp was based on, to make the Devsthan free from plastic. The details of the camp are as follows :

NSS special camp Jejuri is located 55 km from College, on Pune-Saswad-Pandharpur Road. Kadepathar Jejuri Devasthan is famous for the main

temple of Lord Khandoba. As per the directions of Hon. Shri. Dilip Deshmukh, Joint Charity Commissioner, Pune 55 NSS volunteers of MMCC with four staff members Asst. Prof. Sushil Gangane (Program Officer NSS), Asst. Prof. Pravin Kad and Asst. Prof. Ashwini Kitekar participated in this camp.

Special winter camp :

The special winter camp of the N.S.S dept was held at GorheKhurd, Tal. Haveli Dst. Pune from 17th Dec, 2019 to 23rd Dec. 2019 In which 50 N.S.S volunteers participated. The camp was inaugurated by Hon. Vikas-Nana Dangat (Former Corporator PMC), In-charge Principal Prof. S.M.Edke, Prof. Sushil Gangane, Dr. M.R.Gaikwad, Prof. Dr. S.N.Anpat and other faculty member of Jr&Sr college were grace the occasion.

The following social activities were undertaken during the camping period :

- 1) Swachha Bharat Abhiyan
- 2) Construction of School Ground
- 3) Tree Plantation in school
- 4) Construction of vanrai Bund.

Social awareness programme. During the camping period the social awareness programme like Swachha Bharat Abhiyan, Aids awareness, population explosion, environment protection and National Integration were undertaken by the N.S.S unit. The closing ceremony of the camp was held on 23rd Dec 2019 in the presence of Hon. Kakasaheb Chavan (Former Corporator PMC) the Founder of Dhareshwar Vidya va Krida Pratishthan, Pune, Villagers participants and college staff put their efforts together to make the camp a great success.

CENTRAL LIBRARY

- Gateway of Knowledge

Mr. Manohar V Gohane

The Library is not simply a place or building, nor is it only a collection of resources. Rather, the Library, as a program of services (including on-site and remote collections), possesses a mission of supporting learning by providing information services to meet the needs of students and faculty. There has been a long felt need to bring clarity and uniformity in procedures and practices of the library and resource center so as to further improve its efficiency, and utility services.

Thus, in keeping with this idea, our library has added 1949 books to the collection in this year and also subscribed 65 printed journals and magazines for periodical section. We are member of N-List program, "N-List – National Library and Information services Infrastructure for Scholarly Content" being jointly executed by the UGC-INFONET Digital Library Consortium. It provides the widest range of online resource to us. We can read and unlimited download from N-List package.

It is very useful for research scholars. We are also member of DELNET, "DELNET-Developing Library Network" is a major resource sharing library network in India connecting more than 6054 libraries in 33 States and UTs in India and 25 other countries. It provides Inter Library Loan service and access of Union Catalogues and online resources to us. Also we have member ship of National Digital Library of India (NDL).

Central library having tie-ups with Jaykar knowledge resource Centre (Pune University), British Council Library Pune. Library also is using SLIM-21 ILMS for library management.

Library Membership (Users) :

MMCC Library has more than 5690 memberships include our parental institution, students and staff members.

Sr. No.	User Details	No. of Users
1	Students	5500
2	Staff	190
Total		5690

Subscribed / Registered Online Database :

Name of the Database	E-Journals	E-Books
N-LIST	6000 +	31,35,000 +
DELNET	5000+	100000 Thesis / Dissertations
NDL	1,76,25,566	

Status of Library :

Sr. No.	Particulars	Quantity
1	Total No. of Books	47000
2	Journals/Periodicals	65
3	online E-journals (N-LIST+DELNET)	11000 +
4	N-LIST online E-books	31,35,000 +
5	CD/DVD	420

Library Activities :

Reading Motivation Day : The MMCC Library has celebrated Wachen Prerna Din (Reading Motivation Day) on 15th October 2019 on the occasion of birth anniversary of Dr. A P J Abdul Kalam, former president of India. Principal Prof. S M Edke was Chief Guest of this function.

Book Exhibition : The library has organized Books Exhibition on the occasion of the Wachen Prerna Din and Marathi Bhasha Gaurav Din to promote the reading habits among the students. On this occasion library has displayed unique books available in library in various languages.

Prof. M V Gohane librarian has completed 16 Weeks SWAYAM ARPIT online course on Emerging Trends & Technology in Library & Information Services conducted by the Indian Institute of Technology (IIT) Delhi & National Testing Agency (NTA). The course was completed on 16.02.2020.

Library was organized DELNET Orientation Program for the MM's Deccan Campus library staff on 10.02.2020.

DELNET Orientation Program

Book Exhibition on Marathi Bhasha Gaurav Din

Book Exhibition on Wachan Prerna Din

Junior College of Commerce

Mr. S. M. Tamboli

1. Information About Junior College of Commerce :

- 1.1) The academic year 2019-20 commenced on 15th June 2019 with the staff meeting and regular lectures of standard XII.
- 1.2) Timing – i) Junior College lecture timing from 11.30 a.m. To 5.45 p.m.
ii) Office Time from 10.00 a.m. To 5.00 p.m.
- 1.3) Number of Faculties in the Department
Full Time Permanent Teachers :- 16
Full Time Non-Grant Teachers :- 02
Part Time Permanent Teachers :- 02
Part Time Continued Teachers :- 05
Part Time New Appointments :- 01
- 1.4) Courses – Along with Junior college of commerce academic syllabus we are conducting certificate courses MS Office for std. XI students and Tally package for Std. XII students.
- 1.5) The commerce workload and teaching staff approval from the Deputy Director of Education, Pune for the academic year 2018 -19 is under process.

2. Admission Details :

Grantable Divisions Standard XI – 5 Divisions

Standard XII – 5 Divisions

Total – 10 Divisions Grantable

Std. XII Divisions	Boys	Girls	Total	Intake Capacity
A	79	51	130	120
B	83	30	113	120
C	62	29	91	120
D	65	62	127	120
E	49	55	104	120
Total	338	227	565	600

XI admission process is incomplete

Centralized Admission till Third Round 606 students admitted.

3. HSC Board Result 2019 – 20 :

Particulars	No. of students
Appeared	565
Passed	547
Failed	18
Passing Percentage	96.81%

Result With Class :

Particulars	No. of Students
Distinction	167
First Class	199
Second Class	169
Pass Class	
Failed	18

Toppers :

Sr. No.	Name of the Students	Percentage
1	Shah Harsh Rakesh	94.15%
2	Bhardwaj Chinmay Prashant	92.15%
3	Dwivedi Anurag Chhotelal	92.00%

HSC RESULT FEB / MAR 2014, 2015, 2016 , 2017, 2018 & 2019

Commerce Stream

Year	2014	2015	2016	2017	2018	2019
No. of Students Appeared	616	617	546	559	554	565
No. of Students Passed	536	565	492	538	504	547
No. of Students Failed	80	52	54	21	50	18
Passing Percent-age	86.85	91.57	90.10	96.24	90.97	96.81

Result with Class :

Distinction	61	95	87	134	130	167
First Class	236	235	200	211	184	199
Second Class	158	156	165	166	155	169
Pass Class	80	78	40	27	35	0
Failed	80	52	54	21	50	18
Total	616	617	546	538	554	565
Overall Passing Result	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	86.85	91.57	90.10	96.24	90.97	96.81

1. Standard XI Result : XI standard overall result is 95 %

4. Cultural Activities Conducted in the College :

Date	Particulars
22nd July, 2019	'Career After XII th' organized by M.M.Jr.College of Commerce Pune Of Mr. Avinash Dharmadhikari IAS.
13th Aug.,2019	'Principal's Address was organized by M.M.Jr.College of Commerce, Pune.

5. Special achievement of student :

1. Shah Harsh Rakesh secured 100/100 in the subject Mathematics

6. Students placement : Not applicable

7. Special achievement of Teachers :

1. Dr. J.M.Gaikwad appointed as a Chair person of XI and XII the text book in the subject Secretarial Practice.

2. Mrs. Laxmi Ayyer appointed as an author of XI and XII the text book in the subject Book Keeping & Accountancy.

3. Dr. S.M. Tamboli is awarded Padmashree Vitthalrao Vikhe Patil Samajpro-bodhan Pursakar.

8. Visits to the College :

1. During H.S.C. Exam Feb./Mar.2019 ZP officer and Dy. Director office

and Dy. Director office representative visited gave positive remark.

2. A circular has come from Dy. Director office regarding Junior college inspection after the completion of centralized admission of XI standard.

9. Schemes implemented for the students :

1. Career guidance Lectures

2. Fee concession is given to the two students

a. A concession is given to blind girl Shamal Chamare Admission Fee of Rs. 2230/-.

b. A concession is given to handicap boy Prathmesh Jagdale Admission Fee of Rs. 2000/-.

3. Earn and Learn Scheme :

Pooja Kamble are appointed on earns and Learn scheme in computer of Junior college and they are paid Rs.4000/- per month as Remuneration.

10. Financial Aspect : Secrete page is attached.

11. Regarding Financial years 2019-20 : Secrete page is attached.

12. Special highlighted activities : Not applicable.

13. New appointment :

a. Mrs. Jyoti Bhosale for Economics - Full Time

b. Ms. Rinkal Pramani for German – Full Time

c. Mrs. Rajeshree Memane for the Commerce – Part Time

d. Mrs. Jayshree Kitekar for the Evs – Part Time

e. Mrs. Malvika Dabhade for the Evs – Part Time

f. Mrs. Tejashree Bhate for the French – Part Time

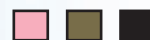
Transfer from Kalewadi Branch

a. Eknath Kamble

b. Satish Yelkar

c. Archana Waghchoure

14. School Committee : School Committee for this year not formed. Due to exam, paper assessment, results and admission work no meeting is conducted.

JUNIOR COLLEGE OF SCIENCE

Mrs. Asha Desai

Apart from following the HSC Board curriculum the prime objective of our science college is to provide platform for research oriented young minds and enable them to develop and show case their innate abilities in academic and co-curricular activities.

In this twelfth year We-Gyan the intercollegiate Science exhibition competition conducted by us was appreciated for its unique concept. 80 participants from various colleges presented working and non working models on topical scientific issues. We hope to introduce many more such innovative activities in future.

Throughout the year our students have made us proud at various intercollegiate events and competitions. It gives me great pleasure to present departmental report for junior college of science 2019-20.

1. Departmental Profile :

Our science wing conducts 2 courses -

A. Bifocal

B. General Science

The intake capacity of Bifocal course is 100 students. It comprises 50 students of Computer Science and 50 students of Electronics.

The intake capacity of General Science course is 140 students, Both the courses have well equipped Laboratories.

2. Students Profile :

A well administered and transparent admission mechanism is followed keeping in view all the educational norms of the Government.

For the Academic Year 2019-20, the students Profile is as follows :-

Class	No. of Students	
	XI	XII
C.S	34	27
Electronics	27	20
General Science	164	145

3. Staff Profile :

Science wing has a team of dedicated and well qualified staff. All the staff satisfies the educational qualification and experience as per the Government norms.

The details of staff profile is given in the table below :-

Sr. No	Name of Staff	Subject	Qualification
1	Mrs. Desai. A.D.	Chemistry	M.sc. B.Ed. M.phil
2	Mr. Shinde. B.A.	Physics	M.sc. B.Ed
3	Miss. Das. S.A.	Chemistry	M.sc. B.Ed
4	Mrs. Katti.N.M	I.T	MCM, M.phil, B.Ed.
5	Mr. Wagh.S.W	Electronics	M.sc
6	Mrs. Kamthe.A	Biology	M.sc, B.Ed
7	Mrs. Gawade.A	Physics	M.sc, B.Ed
8	Mrs. Deshmukh. S	Maths	M.sc, B.Ed
9	Mr. Patil.Lalit	English	M.A, B.Ed M.phil, PhD
10	Mrs. Thakur.U.R	Physics	M.sc,B.Ed
11	Mrs. Sholapurkar.M	C.S	B.E. Electronics
12	Mrs. Tamboli.P.	C.S	B.E. Electronics
13	Mrs. Tade.V	Maths	M.sc, B.Ed
14	Mrs. Mane.V.	Chemistry	M.sc B.Ed
15	Mrs. Jadhav.P	Chemistry	M.sc B.Ed
16	Mrs. Kad.N	Physics	M.sc B.Ed
17	Ms. Pramani .R	German	M.A
18	Mr. Bhakad.A	Hindi	M.A B.Ed,M.phil,DCJ
19	Mrs Dabhade. M	EVS	M.sc B.Ed

Non-Teaching Staff :-

Sr.No	Name of Staff	Subject	Qualification
1	Mr.Mohite Shivshankar	Senior Clerk	B.com MPM
2	Smt.Chhaya Pawarw	Librarian	FYBA, LTC
3	Mr.Dilip Mane	Lab Assistant	B.A
4	Ms. Gholap Jyoti	Lab Assistant	Bsc Chemistry

Students Achievements :

Academic Result :

Result of HSC 81.20%

1. Maggo Shreya : First in college in HSC examination held in Feb-2019 scoring 90.31%
2. Siya Salekar : First in college in FYJC exam held in March 2019 scoring 77.08 %

K.V.PY Scholarship : For direct Admission for research from IISER

1. Jagdale Anish (XII Sci)
2. Bargage Pranav (XII Sci)

Selected to attend Inspire IISER camp Pune

Best outgoing student of 2020-21

Cultural :

1. Vaishnavi Rajput (XII Science) : Best outgoing student of 2019-20
2. Siya Salekar : (XII Science) : Runner up team in intercollegiate science exhibition 2019.

Sports :

1. Parkhi Avani (XI Science) : 1st in Taekwondo at dist level silver medal at state level held at Gondiya Nagpur
2. Jadhav Samyak (XII Science) : Secured III position in karate at Dist level
3. Ghorpade Rutugandha (XII Science) : Inter school long jump II nd place & triple jump III rd place & selected for Zonal level Competition.
4. Deshmukh Om (XI Science) : Secured 1st position in Karate at District level held at Baramati and secured II nd position in Karate at Zonal level held Baramati.
5. Jadhav Srikant (XII Science) : 1st in Yoga at District level 4th in Yoga at Zonal level & participated in state level at sangamner.

Staff Achievement :

1. Desai Asha : Worked as co- coordinator for centralized standard XI online admission process for 2019-20 for other than Maharashtra Board.

Teachers from Physics, Chemistry Biology & Mathematics departments attended workshop in various colleges from pune and around regarding new challenges & trends in respective subjects as well as New paper pattern.

Heartiest congratulations to all prize winners sincere thanks to all teaching and non teaching staff principal and Management for their whole hearted support and co-operation.

मराठवाडा मित्र मंडळाचे कनिष्ठ महाविद्यालय

व्होकेशनल विंग

(शैक्षणिक वर्ष २०१९-२०२०)

श्री. रमेश मा. पंडित
(विभाग प्रमुख)

व्यावसायिक अभ्यासक्रम विभाग शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० मध्ये सुरू करण्यात आले. हा अभ्यासक्रम संचालक व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचलनालय मुंबई (महाराष्ट्र राज्य) मान्यता प्राप्त आहे.

खालील सहा अभ्यासक्रम महाविद्यालयात चालवले जातात :

१. ऑटोमोबाईल टेक्नॉलॉजी
२. कन्स्ट्रक्शन टेक्नॉलॉजी
३. इलेक्ट्रिकल टेक्नॉलॉजी
४. इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी
५. टुरिजम अँड हॉस्पिटॅलिटी मॅनेजमेंट
६. मेडिकल लॅब टेक्निशियन

या अभ्यासक्रमांना विद्यार्थ्यांचा कल पाहून व गुणवत्ता तपासून व शासनाचे सर्व नियम पाळून प्रवेश प्रक्रिया राबवली जाते. तसेच आर्थिक परिस्थिती कमकुवत असलेल्या व गुणवत्ता असलेल्या विद्यार्थ्यांना प्राधान्याने प्रवेश दिले जातात. अभ्यासक्रम हे प्रात्यक्षिकावर आधारित असल्यामुळे प्रात्यक्षिकांवर जास्त भर देऊन विद्यार्थी स्वतःच्या पायावर कसा उभा राहिल या बाबींवर भर दिला जातो.

राज्य शासनाने नेमून दिलेली प्रवेश क्षमता २०+५ इतकी आहे. किमान अट इयत्ता १० वी पास अशी आहे. तसेच अभ्यासक्रमाचा कालावधी दोन वर्षे पूर्णवेळ आहे. शिकवण्याचे माध्यम मराठी व इंग्रजी आहे.

प्रत्येक अभ्यासक्रमाकरिता सुसज्ज प्रयोगशाळा व ई-लर्निंगची व्यवस्था केलेली आहे. जास्तीत जास्त प्रात्यक्षिक ज्ञान विद्यार्थ्यांना मिळावे, याकरिता खालील उपक्रम महाविद्यालयात राबवले जातात.

१. विविध कंपन्या व संस्थांना भेटी (इंडस्ट्रियल व्हिजिट)
२. उन्हाळ्याच्या सुट्टीत ऑन द जॉब ट्रेनिंग (ओ.जे.टी)
३. तज्ज्ञांची विविध विषयावर व्याख्याने.
४. उद्योजकता विकास शिबिर.
५. इंग्रजी भाषेकरिता कम्प्युनिकेशन स्किल, इंटव्ह्यू टेक्निक्स या विषयावर कार्यशाळा.
६. कमवा व शिका योजना.
७. विविध सामाजिक संस्था, अनाथ आश्रम व वृद्धाश्रमांना भेटी.
८. विविध विषयावर निबंध स्पर्धा व पोस्टर स्पर्धेचे आयोजन.

शैक्षणिक वर्ष २०१९-२०२० करिता महाविद्यालयात खालीलप्रमाणे प्रवेश देण्यात आलेले आहेत :

अ.क्र.	अभ्यासक्रमाचे नाव	११ वी	१२ वी
१.	ऑटोमोबाईल टेक्नॉलॉजी	२२	१५
२.	कन्स्ट्रक्शन टेक्नॉलॉजी	१७	१२
३.	इलेक्ट्रिकल टेक्नॉलॉजी	१९	१३
४.	इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी	१५	१५
५.	टुरिजम अँड हॉस्पिटॅलिटी मॅनेजमेंट	१८	१९
६.	मेडिकल लॅब टेक्निशियन	१९	१३

महाविद्यालयाचे निकाल :

- महाविद्यालयाचा इ. १२ वी मार्च २०१९ एच. एस. सी बोर्ड परीक्षेचा निकाल ९५% इतका आहे.
- इ. ११ वीचा निकाल ९३.६३% आहे.

महाविद्यालयात आयोजित केलेले कार्यक्रम :

- दिनांक १९.०८.२०१९ रोजी सकाळी १०:०० वाजता ज्ञानेश्वर सभागृहात मा.श्री.दत्ता कोहिनकर यांचे इ. ११ वी करिता व्याख्यान आयोजित केले होते. त्यांच्या व्याख्यानाचा विषय 'ताण-तणाव मुक्ती' हा होता. या कार्यक्रमाला इ. ११ वीचे ९७ विद्यार्थी व १२ शिक्षक उपस्थित होते.
- दिनांक २०.०८.२०१९ रोजी मा.श्री.सुभाष पत्की ज्येष्ठ शिक्षक यांनी व्यवसायावर मार्गदर्शन केले. यावेळी इ. ११ वीचे ९६ विद्यार्थी व १२ शिक्षक उपस्थित होते. हा कार्यक्रम संस्थेच्या ज्ञानेश्वर सभागृहात झाला.
- दिनांक २१.०८.२०१९ रोजी मा.श्री.वंदन नगरकर ज्येष्ठ शैक्षणिक सल्लागार यांनी इ. ११ वीच्या विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. यावेळी इ. ११ वीचे ९६ विद्यार्थी व १२ शिक्षक उपस्थित होते. हा कार्यक्रम संस्थेच्या ज्ञानेश्वर सभागृहात झाला.
- दिनांक २८.०८.२०१९ रोजी मा.श्री.उज्ज्वल तावडे माजी व्यवस्थापक एशियन पेंट यांनी व्यवसायाची मूलतत्वे या विषयावर इ. ११ वीच्या ९७ विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. यावेळी महाविद्यालयातील सर्व शिक्षक उपस्थित होते. हा कार्यक्रम संस्थेच्या ज्ञानेश्वर सभागृहात झाला.
- दिनांक २९.०९.२०१९ मा.श्री.रोहन बोराटे यांनी व्यक्तिमत्त्व विकास या विषयावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. यावेळी इ. ११ वीचे ९६ विद्यार्थी व १२ शिक्षक उपस्थित होते. हा कार्यक्रम संस्थेच्या ज्ञानेश्वर सभागृहात झाला.
- दिनांक ०१.१०.२०१९ रोजी मा.श्री.डॉ.गो.ब.देगलूरकर माजी कुलपती यांचे पर्यटन दिनानिमित्ताचे विशेष व्याख्यान आयोजित केले होते. यावेळी पर्यटन विभागातर्फे विविध कार्यक्रमांचे आयोजन केले होते. मा.श्री.बी.जी.जाधव हे कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी होते.
- मा.श्री.शरद तांदळे व्यवस्थापकीय संचालक इनोव्हेशन इंजिनिअर्स अँड कॉन्ट्रॅक्टर प्रा.लि. यांचे 'माझा जीवनप्रवास' या विषयावर व्याख्यान आयोजित केले होते.
- मा.श्री.गजेंद्र पवार अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, पिन्कल उद्योग समूह यांचे 'मी कसा घडलो' या विषयावर व्याख्यान आयोजित केले होते. यामध्ये डेक्कन आवारातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी हजर होते.

Teaching Staff :

Sr. No.	Name of the Teacher	Post	Qualification
01	SHRI. R.V. KHAJURE	INSTRUCTOR	D.A.E
02	SHRI. S.C. TANPURE	INSTRUCTOR	B.E.Civil,M.Tech.(Civil)
03	SHRI. R.R. PANDIT	F.T.T.(E.M.)	D.E.E.
04	SHRI. S.V. PAWAR	INSTRUCTOR	D.E.E.
05	SHRI. K.B. PAWAR	F.T.T. (E.T.)	B.E.Electronics
06	SHRI. S.P. KAMBLE	INSTRUCTOR	I.T.I. , M.A. (Marathi)
07	SHRI. A.V. BHOSALE	F.T.T. (T.T.)	M.phil, M.A.B.Ed, PGD Tourism
08	MRS. I.B. ABHANG	INSTRUCTOR	B.Sc, D.M.L.T.
09	MRS. S.G. SHENAI	F.T.T.(MARATHI)	M.A., B.Ed, Ph.D.
10	SMT. V.G.MESHRAM	F.T.T.(ENGLISH)	M.A.B.Ed

Non - Teaching Staff :

SR. NO.	NAME OF THE TEACHER	POST	QUALIFICATION
01	SHRI. R.D. DIGHE	JR. CLERK	B.Com
02	SHRI. H.G. WARE	PEON	9th
03	SHRI. M.L. WAGHMARE	PEON	2nd

डॉ. सुजाता शेणई :

१. प्रकाशित लेखन -

पुस्तक परीक्षण - १. अक्षरधारा मासिक मे २०१९

२. साप्ताहिक सप्तरंग, सकाळ १४ जुलै २०१९

३. साप्ताहिक सप्तरंग, सकाळ १३ ऑक्टोबर २०१९

२. राज्यस्तरीय प्रशिक्षण इयत्ता अकरावी व बारावी मूल्यमापन आराखडा तज्ज्ञ मार्गदर्शक म्हणून सहभाग १९ सप्टेंबर २०१९.

३. सूत्रसंचालन - १. 'गतकाळाची गाज' पुस्तक - प्रकाशन समारंभ २ फेब्रुवारी २०१९.

२. 'कोवळी उन्हे' कवितासंग्रह - प्रकाशन समारंभ २८ एप्रिल २०१९.

३. सूत्रसंचालन कार्यशाळा - समन्वयक व व्याख्याता म्हणून सहभाग ३० व ३१ जुलै २०१९.

४. संहितालेखन : कवी नारायण सुर्वे यांच्या काव्यावर आधारित कार्यक्रम 'ऐसा गा मी ब्रह्म' सादरीकरण ३ मार्च २०१९.

५. परीक्षक व प्रमुख पाहुणे : ग.रा.पालकर शाळा, कै. रमाबाई सामण स्मृती परीक्षण स्पर्धा १८ एप्रिल २०१९.

६. व्याख्यान : १. चारित्र्य प्रतिष्ठान १ नोव्हेंबर २०१९

२. श्री.सिद्धिविनायक महिला महाविद्यालय २ जानेवारी २०२०

३. गरवारे वाणिज्य महाविद्यालय ८ जानेवारी २०२०

७. महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका या त्रैमासिकात समीक्षात्मक लेख प्रसिद्ध (ऑक्टोबर - डिसेंबर २०१९)

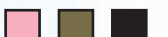
८. शाहू महाविद्यालयात सहायक प्राध्यापक या पदाच्या मुलाखतीसाठी विषय तज्ज्ञ म्हणून निमंत्रित १० ऑगस्ट २०१९.

कुमारी ऋतुजा हळदणकर इ. ११ वी वार्षिक परीक्षेत व्होकेशनल विभागात ८३.०८% गुण मिळवून सर्वप्रथम.

कुमारी साक्षी हेमंत जैन इ. १२ वी मार्च २०१९ बोर्ड परीक्षेत ८४.१५% गुण मिळवून महाविद्यालयात सर्वप्रथम.

**MARATHWADA MITRA MANDAL'S
COLLEGE OF COMMERCE**

**Universty ID : (PU/PN/C/068/1986)
202/A, Deccan Gymkhana, Pune - 411004.
Email : principal@mmcc.edu.in
Website : www.mmcc.edu.in**